

การวิเคราะห์บทบาททางสังคมและปัจจัยที่ก่อให้เกิด
การเสื่อมสลายของร้องเงิ่งคันหยง

การวิเคราะห์สื่อพื้นบ้านร้องเงิ่งคันหยงครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์บทบาททางสังคมของร้องเงิ่งคันหยงที่เคยมีและมีปรากฏในปัจจุบัน โดยอาศัยเนื้อหาของบทเพลงและกระบวนการเล่นเป็นข้อมูลหลัก ใช้ข้อมูลภาคสนามเป็นข้อมูลเสริม ส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์สาเหตุและปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสื่อมสลายของสื่อพื้นบ้านชนิดนี้โดยอาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นข้อมูลหลักและใช้ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลเสริม

1. การวิเคราะห์บทบาททางสังคมของร้องเงิ่งคันหยง

จากบทเพลงร้องเงิ่งคันหยงจำนวนประมาณ 250 เพลง ที่เก็บรวบรวมได้จากแถบบันทึกเสียง พิพิธภัณฑสถานศึกษา สถาบันทักษิณคดีศึกษา และจากการศึกษาเอกสารและการศึกษาข้อมูลภาคสนาม นำมาใช้สำหรับการวิเคราะห์จริง จำนวน 120 เพลง บทเพลงเหล่านี้จะเป็นทั้ง "คำเรียน" อันได้แก่บทเพลงของเก่าที่สืบทอดกันมา และบทร้องสดที่นางรำและคู่เต้นคิดขึ้น ร้องโต้ตอบกันขณะเต้น

บทเพลงเหล่านี้จะปรากฏอยู่ใน 2 ลักษณะ ลักษณะแรกจะใช้ขับร้องประกอบการเต้นในการเล่นร้องเงิ่งคันหยงกันจริง ๆ อีกลักษณะหนึ่งเป็นบทเพลงที่ผู้ขับร้องเล่นเพื่อความบันเทิงใจในขณะทำงาน เช่น ออกเรือประมง เกี่ยวข้าว กรีดยาง หรือร้องเล่นในยามว่างพักผ่อนจากการทำงาน อยู่ที่บ้าน แต่ก็นำไปใช้ร้องในการเล่นร้องเงิ่งคันหยงจริง ๆ ด้วยเช่นกัน

เนื่องจากร้องเงิ่งคันหยงเป็นสื่อพื้นบ้านที่มีเหตุเกิดอยู่ที่เพื่อความสนุกสนานบันเทิงใจของผู้เล่นเป็นพื้นฐานเหมือนกับสื่อพื้นบ้านประเภทการละเล่นของชาวบ้านอื่น ๆ คือมิได้มุ่งจะให้ข้อมูลข่าวสาร การศึกษา หรือการวิพากษ์วิจารณ์รายงานสภาพเหตุการณ์ทางสังคมโดยตรง ดังนั้น

เนื้อหาของบทเพลงจึงมักแสดงออกมาโดยที่ผู้คิดหรือผู้ร้องไม่ได้เจตนา แต่จะมีนัยยะที่แสดงให้เห็น บทบาทที่สื่ออื่นได้ทำหน้าที่ทางสังคมในด้านต่าง ๆ ปรากฏอยู่ด้วย

การวิเคราะห์บทบาททางสังคมของรองเง็งต้นหยงนั้นพิจารณาในสถานะที่การละเล่นชนิดนี้เป็นเครื่องมือสื่อสารของชาวบ้านซึ่งมีบทบาทต่อชุมชนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การให้ความบันเทิง
2. การให้ข้อมูลข่าวสาร
3. การให้การศึกษา
4. การรายงานวิพากษ์วิจารณ์สภาพเหตุการณ์และสังคม
5. การก่อให้เกิดการปะทะสัมพันธ์และการสร้างบูรณาการทางสังคม

1. การให้ความบันเทิง

จากการศึกษาพบว่าบทบาทที่เด่นและสำคัญที่สุดของรองเง็งต้นหยงคือการให้ความบันเทิง บทเพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งหมายเพื่อการบันเทิงโดยตรงมีจำนวนประมาณร้อยละ 70 ของบทเพลงที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมด แม้ในบทเพลงที่สะท้อนถึงเนื้อหาหรือนัยยะอื่น ๆ ก็ยังมีลักษณะให้เห็นถึงเป้าหมายในด้านนี้อยู่ด้วย

การให้ความบันเทิงที่ปรากฏในเนื้อเพลงรองเง็งต้นหยงสามารถจำแนกเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้ คือ

1.1 การผ่อนคลายอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวของผู้ร้อง ความบันเทิงในลักษณะการผ่อนคลายอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวของผู้ร้อง พบมากในบทเพลงที่ใช้ร้องเล่นในยามว่าง ขณะพักผ่อน และในกลุ่มวงสรวลเสเฮฮาของชาวบ้าน เพลงเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับความรัก ความผิดหวังเกี่ยวกับความรัก ความน้อยเนื้อต่ำใจในโชคชะตาตนเอง เป็นต้น ตัวอย่างบทเพลงที่มีเนื้อหาดังกล่าว เช่น

(1) บุหงาตันหยง ตัวค้ำน้อยเอ้ยคนคอกพอก นิจจาคำรี ตัดรักไม้มอกบังลักคำ	กำปงน้องทนอมาชูต้นกอก ¹ ตัดรักไม้มอกบังลักคำ บังไม่รู้ที่ ² ใจน้องคำ น้องคนใจคำทำบังได้
(2) บุหงาตันหยง บังปล้ำออกเรือ ⁴ เหมือนจี่ตาย พอเอามาขอ สมเงินเอาไว้หวังได้กัน	หยงไทรละน้อง-ตันจิงจาย ³ สมเงินเอาไว้หวังได้กัน เห็นว่าเขาหล่อเป็นลูกนายพัน เอาวัน ⁵ ไม่เอา-เอาคนรวย
(3) บุหงาตันหยง เสียใจน้องทนอเหมือนเขารูด บังพูดจริง ๆ ไม่เหมือนคำพูดในจดหมาย	กำปงน้องทนอ-ตันผักกูด ⁶ ไม่เหมือนคำพูดในจดหมาย ว่าตัวน้องหญิงไม่น่าทำได้ รับรักบังแล้วกะ ⁷ ลืมบัง
(4) บุหงาตันหยง บังได้ผูกรักมาหลายคน รักคิ้วรักตา รักน้องหน้ามนคนคำแดง	หยงไทรละน้อง-ยังตันสน ไม่เหมือนหน้ามนคนคำแดง รักปากน้องยาเท ⁸ ช่างพูดช่างแหลง ช่างพูดช่างแหลงกับพี่ชาย
(5) บุหงาตันหยง น้องสาวไปไหนบังไปด้วย อยู่บนคูเหนี่ย ⁹ ซังหัวมันม้วยมรณา	กำพงแลน้อง-ชูต้นกล้วย ซังหัวมันม้วยมรณา มาเป็นตัวเมียกันดีทิวา ตาหนา ¹⁰ ไว้แล้วไม่แคล้วกัน

1-ต้นมะกอก 2-ยังไม่รู้ 3-ไม้พื้นเมืองภาคใต้ชนิดหนึ่งชอบขึ้นริมทะเล

4-หมายถึงถึงออกทะเล 5-คำใช้เรียกหญิงสาว 6-ไม้พื้นเมืองประเภทเฟิร์น ยอดรับประทานได้

7-ก็ 8-ที่ 9-บนพื้นโลก 10-ทำสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายไว้

(6) บุหงาคันหยง	หยงไทรละน้อง-ตันผักฉืด ¹
บังนี่เสียใจไม่ใช่หืด ²	ผักฉืดมันล่า ³ ลงหาत्म
นิจจาร่วมห้อง	ความมั่งรักน้องต้องบุกโย่บุกลม ⁴
แต่ผักฉืดมันล่าลงหาत्म	เหมือนเรือบังล่มลงในเล ⁵

1.2 การหยอกล้อเกี่ยวพาราสี การหยอกล้อเกี่ยวพาราสีร้องโต้ตอบเชิงเพลงกัน ส่วนใหญ่จะเป็นการต่อว่าต่อขานกันในเรื่องเกี่ยวกับความรักใคร่ พบมากที่สุดในการเล่นในการเล่นที่มีนางรำและคู่เต้นขึ้นไปเต้น ไม่ค่อยมีปรากฏในการเล่นคนเดียว ในยามว่างหรือยามทำงานของชาวบ้านหรือในวงสนุกสนานเฮฮา การร้องโต้ตอบกันในลักษณะนี้มักจะเป็นไปอย่างเผ็ดมัน หลายครั้งมีถ้อยคำหยาบคายแบบชาวบ้านแทรกปนอยู่ แต่การด่าว่าเช่นนี้ถือเป็นเรื่องธรรมดาของการเล่นชนิดนี้ ไม่มีการถือสากันในกลุ่มผู้เล่นแต่อย่างใด หลายครั้งการด่าว่ากันอย่างเจ็บแสบระหว่างคู่เต้นกลับทำให้บรรยากาศของการเล่นมีความสนุกสนานจริงจังมากขึ้น อีกทั้งยังมีกองเชียร์ที่ชมการแสดงอยู่รอบ ๆ ร่วมตบมือให้ร้อง เมื่อฝ่ายของตนสามารถโต้ตอบได้อย่างแหลมคมหรือมีชั้นเชิงเหนือกว่า

(1) บุหงาคันหยง	หยงไทรละน้องมาชูตันตาล ⁶
ใบสุกน้องทนอมมันหล่นพ่าน	เรามากวาดลานปลุกคอกบัว
โธ้น้องหน้าโย	น้องอยู่ทำไทร ⁷ ละเท ⁸ ไม่เอาฝัว
เรามากวาดลานปลุกคอกบัว	เอาฝัวตะน้องหว่าง ⁹ ยังสาว (ชาย)
(2) บุหงาคันหยง	จริง ๆ ละบังยังตันตาล
และตะใบสุกมันหล่นพ่าน	ไทร ¹⁰ ไม่กวาดลานปลุกผักเบ็ย
น้องถามบังอย่าโกรธ	อยู่โสดทำไทรไม่เอาเมีย
ไทรไม่กวาดลานปลุกผักเบ็ย	เอาเมียตะบังหว่างยังหนุ่ม (หญิง)

1-ผักกะเจต 2-เล็กน้อย 3-ทอดยอด 4-ฝ่าพายูฝ่าลม 5-ทะเล 6-โตนค
7-ทำไม 8-ที่ 9-ระหว่าง 10-ทำไม

- (3) คันทองคันทอง
เด็กสาวน้องเหอคนทุกวัน
ไบนั่งชายหาด
กับแมงป่อง¹ ห้ายสั้นกะรักได้
- (4) คันทองคันทอง
ทำตัวไม่สม⁴ กับเป็นชาย
ปากเปียกปากปรก⁶
ปากมากปากร้ายชอบเพลงหญิง
- (5) คันทองคันทอง
ขอลากลับคำแม่ผมคิด
คิดให้รอบคอบ
สุเห่ากับวัดน้องหนัด⁹ ไท
- (6) คันทองคันทอง
คำถามของบั้งน้องพังซัด
น้องคิดรอบคอบ
หนัดรักน้องหญิงแฮอยู่ไทร
- (7) บุหงาคันทอง
บั้งรักน้องสาวแต่ในใจ
ใช้พ่อใช้แม่กะบักดี¹⁵
ไม่รู้ใช้ใครไปขอให้
- หญิงไทรน้องหนอดันพันตัน
กับแมงป่อง¹ ห้ายสั้นกะรักได้
ฝูงปลาทะเลหาด² พากันว่ายน้ำ
ต่อห้าย³ สาวหนาพากันบิน (ชาย)
- หญิงไทรละบั้งตันจึงจ่าย
ปากมากปากร้ายชอบเพลง⁵ หญิง
มันน่าตัดพริกให้ทำปิ้ง⁷
จริง ๆ บั้งหนอไม่น่าเป็น (หญิง)
- หญิงไทรละน้องยังคอกย่านหนัด⁸
ว่าสุเห่ากับวัดน้องหนัด⁹ ไท
บั้งคร่าว¹⁰ น้องคอบให้ชื่นใจ
ถ้ารักคนไทย-น้องเอ๋ยได้กินหมู (ชาย)
- หญิงไทรละบั้งยังคอกย่านหนัด
หนัดรักน้องหญิงแฮ¹¹ อยู่ไทร
แล้วน้องจึงตอบอย่างมั่นใจ
แบบแซบตัดไช¹² เข้าสุเห่า (หญิง)
- หญิงไทรน้องหนอ-คันไม้ไผ่
ไม่รู้¹³ อีไช¹⁴ ใครไปขอ
ใช้ใครสักทีพอใช้ได้
ได้แต่ร้องไห้อยู่คนเดียว (ชาย)

1-แมลงปอ 2-ปลาโลกหรือปลาโคบ 3-ผสมพันธ์ 4-ไม่เหมาะสม 5-พูด
6-พูดมาก 7-ตะปิ้ง, เครื่องประดับที่ใช้แขวนปิดอวัยวะเพศเด็กหญิงสมัยโบราณ 8-สับประรด
9-ชอบ 10-รอกคอบ 11-ชำ 12-รีบเข้าสู่หนัด 13-ไม่รู้ 14-จะใช้ 15-อายุ

- (8) บุหงาคันหยง
 บังผูกรักน้องแต่ในใจ
 เมื่อโลกไก่อ่แจ้¹
 ต่อใจบังหนออีไค้กัน
 กำพงบังหนอ-ตันไม้ไผ่
 ต่อใจบังหนออีไค้กัน
 ตัวผู้แท้มันยังสอนชั้น
 ไม้ท่าญ² ไม่เหมือนชาย (หญิง)
- (9) บุหงาคันหยง
 เสียขายเป็นสาวมาหังที่
 เกาะเคี่ยม⁴ ไม่ซัดสน
 ไตรที่มาได้กับพ่อหม้าย
 กำพงแล่นอง-ตันดีปลี³
 ไตรที่มาได้กับพ่อหม้าย
 ทาบ่าว⁵ สักคนหาไม่ได้
 ไม้อายสาวสาวคราวคราวกัน⁶ (ชาย)
- (10) บุหงาคันหยง
 เสียขายเป็นบ่าวมาหังที่
 หรือว่าซัดสน
 ไตรที่มาแต่งงานกับแม่หม้าย
 หยงไทรบังหนอ-ตันดีปลี
 ไตรที่มาแต่งงานกับแม่หม้าย
 สาว ๆ ว่างวน⁷ หาไม่ได้
 นำอายบังหนอเพื่อนคราวกัน (หญิง)
- (11) บุหงาคันหยง
 ถ้าน้องไม่เชื่อพี่สาบาน
 ถ้าพี่ทอดทิ้ง
 เจ็ดวันสามวันขอให้ตาย
 หยงไทรละน้องหยงคอกล้าน
 ว่ารักน้องนานจนวันตาย
 ขออย่าให้รอดด้วยอันตราย
 ถ้าหากเกลียดหน่ายน้องภายหลัง (ชาย)
- (12) บุหงาคันหยง
 ใคร ๆ เขารู้กันทั้งบ้าน
 หักอึป่าหญิง⁹
 ชาวสารลักเม็ดกะหาไหม้
 จริง ๆ บังหนอหยงตันล้าน
 ชาวสารลักเม็ดก็หาไหม้⁸
 พอน้องเอาจริงกะเลี้ยงไม้ไผ่
 เป็นชายบังเหอไม้สาไทร¹⁰

1-ลูกไก่อ่แจ้ 2-กล้าหาญ 3-พริกขี้หนู 4-ชื่อหมู่บ้าน ตำบลกันตังใต้ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง 5-ชายหนุ่ม 6-รุ่นเดียวกัน 7-ชื่อบ้านหมู่ที่ 1 ตำบลวัง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง 8-ไม่มี 9-ฝีกจะจับหญิง 10-ไม่มีคุณค่าอะไร

หากพิจารณาจากเนื้อหาของบทเพลงที่ยกมา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงว่าทำนองของการหยอกล้อเกี้ยวพาราสี และพิจารณาจากรูปแบบการเล่นที่เปิดโอกาสให้ทั้งนางรำ คู่เต้น และผู้ชมได้มีโอกาสใกล้ชิดกันดังกล่าว พอจะมองเห็นได้ว่าร่องเงงต้นหยงเป็นสื่อพื้นบ้านชนิดหนึ่งที่ได้จัดโอกาสทางสังคม ให้กลุ่มบุคคลต่างความเชื่อ ต่างวัฒนธรรม ได้มีโอกาสของการติดต่อสื่อสารสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ก่อให้เกิดความเข้าใจต่อกัน เกิดความสนิทสนมผูกพัน ตามหน้าที่ของสื่อเพื่อการพัฒนาอันคือ การประสานสัมพันธ์ไมตรีระหว่างมนุษย์ด้วยกัน

นอกจากนี้ยังปรากฏว่าในพื้นที่ดังกล่าวไม่เคยมีกรณีความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างกลุ่มชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิม อีกทั้งยังมีกรณีการแต่งงานระหว่างชายไทยพุทธกับหญิงไทยมุสลิมเป็นจำนวนไม่น้อย (สถาพร ศรีสังข์ 2529 : 125)

1.3 การสร้างอารมณ์ขัน วิธีก่อให้เกิดอารมณ์ขันของสื่อพื้นบ้านหรือของชาวบ้านโดยทั่วไปมักจะเลี่ยงเรื่องหยาบโหลนไต่ยาก เพลงร่องเงงต้นหยงประเภทนี้มีค่อนข้างมาก แต่ที่ใช้ร้องโต้ตอบกันจริง ๆ มีไม่มากนัก เนื้อหาส่วนใหญ่จะสื่อตรงหรือมีนัยยะเกี่ยวกับเรื่องเพศ การใช้คำหรือความเปรียบเทียบ ให้แ้งคิดสองแ่งสามง่าม ซึ่งในความรู้สึกของชาวบ้านแล้วไม่ได้ถือเป็นเรื่องหยาบคายหรือไม่สุภาพ แต่เป็นสิ่งที่สร้างอารมณ์ขัน ก่อให้เกิดความสนุกสนานบันเทิงใจ

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2527 : 48) กล่าวถึงการเล่นเพลงที่มีทำนองการเล่นเป็นการโต้ตอบระหว่างชายหญิงว่า มักจะมีการคำเปรียบเทียบกับในเชิงขำขันหยาบโหลน อันเป็นหน้าที่เด่นชัดอย่างหนึ่งในการสร้างความบันเทิง เพลงร่องเงงต้นหยงจำนวนหนึ่งก็มีลักษณะดังกล่าว

ตัวอย่างบทเพลง

(1) ตันหยงตันหยง	หยงไทรน้องหนอดันเคื้อยปล้อง
ลูกสาวของใครเดินลอยล่อง	ใส่เสื้อแขนพองลูกคุม ¹ ห้อย
ไม่ติดลูกคุม	บังเห็นหัวนม ² เพิ่งขึ้นหนอย ๆ
ใส่เสื้อแขนพองลูกคุมห้อย	ปล่อยตัวน้องหนอแล ³ ไม่งาม

1-กระคุม 2-นม, ทรวงอก 3-ดู

(2) ตันหยงตันหยง
ตามทางที่น้องเดินไปตลาด¹
เสียงดังป๊อกป๊อก
เห็นน้องคว้าวาดนั่งค่อยทยอย

หยงไทรน้องนอนต้นผักกาด
บังเห็นน้องนาคนั่งค่อยทยอย
ค่อยไต่ก็พริกแล้วน้องสาวน้อย
น้ำย่อยน้องนอน-สองแถมเห็น²

(3) บุหงาตันหยง
จำได้ไหม³ ตอนเรายังเด็ก
น้องสาวคว้าวาด
เราเซเรือเล็กไปรูง⁴

กำพองน้องนอนยังต้นขี้เหล็ก
เราเซ⁴ เรือเล็กไปรูง⁵
เรือมันติดหาดเรารูงกันรูง⁵
น้ำหอมมันพุงสองข้างแถม

(4) ตันหยงตันหยง
ถ้าบังกลายเป็นปลิง
กลายเป็นได้อีกครั้ง
แหงติดกางกึ่งชั้นในสาว

หยงไทรน้องนอนต้นหลังตั้ง⁶
ข⁷ ติดกางกึ่ง⁸ ชั้นในสาว
กลายเป็นมิหลัง⁹ ที่เงี้ยยาว
เลือดคาวน้องนอนมันลามไหล

(5) บุหงาตันหยง
อย่าว่าเลยน้องเหอ
ออกไปนั่งชายหาด
กับแมงบี¹⁰ ห้ายสันกะรักได้

หยงไทรละน้องต้นพันต้น¹⁰
คนทุกวันกับแมงบี¹¹ ห้ายสันกะรักได้
เห็นฝูงปลาทะเล¹² มันวนวาย
ต่อห้าย¹³ น้องหนาพากันบิน

1-ตลาด 2-หิน 3-จำได้ไหม 4-ขี้ 5-สว่าง 6-ต้นตะลิงปลิง 7-กัด
8-กางเกง 9-ปลาตุกทะเล 10-ไม้ยืนต้นเนื้อแข็งชนิดหนึ่ง 11-แมลงปอ 12-ปลาโกกหรือ
ปลาโคบ ปลาทะเลหาคเป็นคำหนึ่งที่มักปรากฏในเพลงรองเง็งตันหยง ซึ่งใช้เป็นคำเปรียบที่
ให้ความหมายเชิงนัยยะประวัติถึงอวัยวะเพศหญิง 13-ผสมพันธุ์

(6) บุหงาตันหยง	กำพองน้องหนอตันพังกา
เหน็บมีด ² น้องหนอหัวทะเลหนา ³	ไว้แทงสะหย่า ⁴ เวลาศึก
ลอกแข็งลอกขา	อู่แทงสะหย่าให้เข้าลึก
ไว้แทงสะหย่าเวลาศึก	รู้สึกน้องตัวสั้นเมื่อผันไป
(7) บุหงาตันหยง	หยงไหรน้องหนอชูตันหัง
ไปกับบังใหม่ร้องร้อยซัง	ไปสร้างเรืออวนต้าหลัง ⁵ กันสองคน
นิจจาโฉมฉาย	ให้น้องอยู่ท้ายส่วนที่อยู่บน
สร้างเรืออวนต้าหลังกันสองคน	ทน ๆ น้องเหอไม่นานรวย

บทเพลงรองเง็งตันหยงที่ก่อให้เกิดอารมณ์ขัน นอกจากปรากฏในลักษณะของเนื้อหา บทเพลงดังกล่าวแล้ว ยังปรากฏอารมณ์ขันในรูปแบบของการร้องเพลงที่ไม่จบเพลง แต่จะทิ้งท้ายสัมผัสกลอนที่มักจะชวนให้คิดได้สองง่ามสามแ่ง เช่น

(8) ตันหยงตันหยง	กำปังเหละน้อง-หยงคอกคิปลี
มือซ้ายของบังเข้าตบ่า	ส่วนว่ามือขวา-นอยหน้อยหน้อย

1.4 เป็นเครื่องประเทืองอารมณ์ บทเพลงรองเง็งตันหยงจำนวนหนึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการเป็นเครื่องประเทืองอารมณ์ ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินโดยใช้วรรครส เนื้อเพลงรองเง็งตันหยงทำนองนี้ส่วนใหญ่ จะเป็นลักษณะการใช้คำเปรียบเทียบกับคัมคาย เป็นเพลงที่ใช้ในการเล่นจริง บทเพลงเหล่านี้อาจปรากฏร่วมอยู่ในลักษณะของเพลงที่ใช้เกี่ยวกับพาราสิ เพลงที่ก่อให้เกิดอารมณ์ขัน และเนื้อหาที่ยังแสดงให้เห็นถึงการทำหน้าที่อื่น ๆ ของรองเง็งตันหยงด้วย เช่น การรายงานสภาพเหตุการณ์และสังคม การให้การศึกษา เป็นต้น ตัวอย่างบทเพลงในลักษณะนี้ เช่น

1-ตันโกงกาง 2-เหน็บมีด 3-มีดมีลักษณะกริช มีหัวคล้ายกริชลูกไก่ของชาวบ้านภาคใต้สมัยก่อน ชายฉกรรจ์ชอบพกพาเป็นอาวุธประจำตัว 4-ปลาชนิดหนึ่ง ในที่นี้มีความหมายนัยยะประหวัดหมายถึงอวัยวะเพศหญิง

(1) บุหงาตันหยง ตัวพี่นี้เหมือนกับรวงข้าว เหมือนปลาในวัง ถูกเกาะน้องสาวเก็บรวงไป	กำพงแลน้องชู้ตันหมา ¹ ถูกเกาะ ² น้องสาวเก็บรวงไป ใจน้องมันขังไว้ไม่ไปไหน เห็นใจพี่มั่งหวังรักจริง
(2) บุหงาตันหยง หวานกล้ำไว้แล้วแต่เดือนเจ็ด บังเหมือนกับกล้ำ มันจะแตกคันขึ้นเขียว ๆ	กำพงแลน้องยังตันหมัด คร่าวฝนตกเม็ดกะแตกเขียว ได้ฝนน้องยาลักเม็ดเดียว เม็ดเดียวน้องเหอ-หัวใจน้อง
(3) บุหงาตันหยง ปากบางน้องน้อยร้อยซัง ปากแดงแก้มแดง เหมือนปลาหมึกที่เงียงคม	กำพงแลน้องชู้ตันหัง เหมือนปลาหมึก ³ ที่เงียงคม ไม่น่าอืแหลง ⁴ มันแล ⁵ ไม่สม ⁶ ไม่สมน้องทนอิว่าบัง
(4) บุหงาตันหยง สวยเหมือนนางเอกลิเกป่า ⁷ อยากให้น้องแหลง แก้มแดงน้องหนาเหมือนยายี	หยงไทรละน้องตันฟังกา แก้มแดงน้องหนาเหมือนยายี ⁸ ใคร เป็นแก้มแดงของน้องฉี ⁹ บอกพี่ให้รู้เอาไว้ด้วย
(5) ตันหยงตันหยง รักใคร่น้องสาวรักให้จริง น้องสาวหัวผ้า อย่าทำน้ำกลิ้งบนใบบอน	หยงไทรน้องทนอยังคันฉิ่ง อย่าทำน้ำกลิ้งบนใบบอน รักใคร่รักทำให้แน่นอน ใคร ๆ เขายอน ¹⁰ น้องอย่าฟัง

1-ไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง บางพันธุ์มีผลเล็ก ๆ เหมือนหว้ากินได้ 2-เครื่องมือ
เกี่ยวข้าวพื้นเมืองภาคใต้ 3-ปลาตุ๊กทะเล ตัวโตและเงียงแหลมคมกว่าปลาคู่น้ำจืด
4-พูด 5-ดู 6-เหมาะสม 7-ชื่อพื้นบ้านภาคใต้ชนิดหนึ่ง 8-นางเอกลิเกป่า 9-คำเรียก
หญิงสาว 10-ยุแหย่

(6) บุหงาตันหยง บังหลบ้านไม้รอดเสียแล้วเต นิจจาแขนสวย ไม่ใช่ถูกเหนแต่ถูกใจ	กำพงน้องทนอยยังตันรักเร ไม่ใช่ถูกเหน ¹ แต่ถูกใจ ใส่พันเข้าด้วยยิ่งสวยใหญ่ คอใด ² น้องทนอดอรักบัง
(7) บุหงาตันหยง ไม่เหมือนน้ำใสอยู่ในแก้ว น้องสาวหัวผ้า น้ำลายคายแล้วน้องยังกลืน	กำพงแลน้องยังตันแด้ว น้ำลายคายแล้วน้องยังกลืน รักน้องกานดาไม่ยั้งยืน ไม่ยืนน้องทนอดหัวใจมิง
(8) บุหงาตันหยง เขาวาคำรักของบาว ๆ ข้างในมันเปี้ยว เหมือนเปลือกลูกนาวที่สีสวย	หยงไทรบังทนอดตันสาวเหล้า เหมือนเปลือกลูกนาว ³ ที่สีสวย น้องเสียวเสียวจี ⁴ กินด้วย แต่พอกินด้วยกะเข็ดพัน ⁵

2. การให้ข้อมูลข่าวสาร

แม้ว่ารองเง็งตันหยงเป็นสื่อพื้นบ้านที่ไม่ได้เกิดจากเป้าหมายเพื่อการแจ้งข่าว หรือการให้ข้อมูลข่าวสารโดยตรง เช่น สื่อพื้นบ้านภาคใต้บางชนิด เช่น เพลงบอก ซึ่งกล่าวว่าเป็นสื่อที่เกิดขึ้นเพื่อใช้ในการบอกข่าวสงกรานต์โดยเฉพาะ แล้วต่อมาใช้บอกข่าวคราวงานวัด งานราษฎร์ ตลอดจนงานหลวงต่าง ๆ (อุดม หนูทอง 2531 : 11) แต่เนื้อหาของบทเพลงรองเง็งตันหยงก็ได้สะท้อนให้เห็นถึงการทำหน้าที่ดังกล่าว และมักจะพบร่วมกับบทเพลงที่ทำหน้าที่อื่น ๆ ส่วนใหญ่จะเป็นเพลงที่ใช้ร้องในการเล่นจริงเพื่อความสนุกสนานบันเทิงใจ

การให้ข้อมูลข่าวสาร บทเพลงจะสะท้อนให้เห็นถึงการแจ้งข่าวคราวหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนในแถบนั้น หรือเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้เป็นเจ้าของสื่อ เช่น การปฏิบัติศาสนกิจที่ชาวไทยมุสลิมพึงปฏิบัติ "มะหยังวันศุกร์" คือการไปทำพิธีละหมาด

1-เสน่ห์ 2-เมื่อใด 3-มะนาว 4-จะ 5-เสียวพัน

ที่สุเทร่าซึ่งเป็นละหมาดสำคัญที่ชายไทยมุสลิมทุกคนจะขาดไม่ได้เป็นประจำทุกวันศุกร์ การปฏิบัติศาสนกิจทางพุทธศาสนาของชาวไทยพุทธในวันขึ้น 15 ค่ำ ตลอดจนกิจกรรม ประเพณีพื้นถิ่นอื่น ๆ ซึ่งเนื้อหานอกจากจะเป็นการบอกข่าวแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงการรักษาประเพณี และการควบคุมบรรทัดฐานทางสังคมด้วย ตัวอย่างบทเพลง เช่น

(1) บุหงาตันหยง กลองใหญ่เขาคืออยู่ตึกตึก อยากมีตุหยัง ² มะหยังวันศุกร์บังกะไป	หยงไทรละน้อง-ตันคี่บุก มะหยัง ¹ วันศุกร์บังกะไป มาร่วมมะหยังแม่หน้าไย มาไปน้องหนอไปด้วยบัง
(2) บุหงาตันหยง เสียงเขาคีกลองอยู่ตึกตึก น้องถามไม่เปลก มะหยังวันศุกร์ใครไม่ไป	หยงไทรบังหนอ-ยังตันลื่บุก มะหยังวันศุกร์ใครบังไม่ไป ว่าบังลูกแขกหรือลูกคนไทย บอกให้น้องนี้เข้าใจด้วย
(3) ตันหยงตันหยง วันพระจันเพ็ง ⁴ เขาไปวัด กินเหล้าเล่นปอ ไทรบังผมตัดไม้ไปกัน	หยงไทรบังหนอ-ตันย่านัด ³ ไทรบังผมตัดไม้ไปกัน ไทรบังหัวหมอไม่รู้หัววัน ⁵ ไครมันอิรักอิข้องลง ⁶
(4) ตันหยงตันหยง มาเส้่น้องมาไปสองคน นิจจาผมดก เราไปแล่ววชนที่กลางนา	กำพงน้องหนอ-ชูตันสน เราไปแล่ววชนที่กลางนา ตัวผู้มันยกขึ้นสองขา หลบมา ⁷ น้องหนอบังนอนด้วย

1-สะมะหยัง 2-คู่หมั้น 3-ลับประรด 4-จันทร์เพ็ญ 5-ไม่มีความคิดความอ่าน

6-ไม่มีคนรักได้ลง 7-กลับมา

(5) ต้นหยงต้นหยง เก็บ ² ข้าวเก็บน้ำเสียให้หม้อค ³ ถึงหน้าเคื่อนสิบ ข่มยอดพระธาตุหลาด เมืองคอน	หยงไทรน้องหนอ-ยังต้นบือค ¹ พาน้องขึ้นรือค ⁴ ไปเมืองคอน คนสวยบังฉิบไปเที่ยวก่อน หลบมาน้องเหอบังนอนด้วย
(6) บุหงาต้นหยง ชั้นแล้ง ⁶ น้องสาวโนป็น ขาวเหมือนลูกจาก กินสารกฤษีกันทุกคน	หยงไทรน้องหนอ-หยงต้นคี่ปลี กินสาร ⁷ กฤษี ⁸ กันทุกคน ไม่พัก เลือกกากน้องสาวหน้ามน ว่า เรือยนต์น้องหนอขามาให้

3. การให้การศึกษ

บทเพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงการทำหน้าที่การให้การศึกษารองเงิงต้นหยงนั้น จะมีลักษณะ เป็นการให้ความรู้ความคิดที่เป็นการอบรมสั่งสอนโดยไม่เจาะจงตัวผู้รับ เป็นการชี้แนะแนวทางปฏิบัติอย่างกว้าง ๆ แสดงพรรณนะแก่มวลชนหรือชาวบ้าน เป็นการให้การศึกษทางอ้อม ซึ่งสิ่งที่พึงปฏิบัติ ห้ามในสิ่งที่พึงละเว้น หรือบอกกล่าวถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้น เนื้อหาส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการอบรมคุณธรรมจริยธรรม การชี้แนวทางการประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมตามฐานะ และการให้ความรู้ในการอบรมทางด้านศาสนาอิสลาม

3.1 การให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางที่พึงปฏิบัติและไม่พึงปฏิบัติ

3.1.1 การอบรมคุณธรรมจริยธรรมของสตรี เป็นการชี้แนวทางพึงประพฤติปฏิบัติแสดงความคิดเห็นในเชิงการอบรมผู้หญิงให้มีกริยามรรยาทเรียบร้อย รักเดียวใจเดียว มีความเป็นแม่บ้านแม่เรือน ตัวอย่างบทเพลง

1-ต้นปค 2-เก็บ 3-หมค 4-รค 5-จังหวัดนครศรีธรรมราช 6-เริ่มฤดูร้อน ในภาคใต้ประมาณเดือนมีนาคม-เมษายน 7-ข้าวสาร 8-ข้าวสารที่บรรจุอยู่ในกระสอบป่าน ส่งมาจากเมือง ปกติแล้วชาวบ้านในแถบนี้ไม่ค่อยจะได้กินกัน เพราะส่วนใหญ่จะทำนาเอง แต่เนื่องจากที่ราบริมทะเลมีน้อยทำนาไม่พอกินต้องซื้อข้าวสารในบางฤดู

(1) บุหงาคันหยง ถึงน้องไม่สวยบังไม่คิด บังไปทำการ ² บังเอาแต่ทรศกิริยา	หยงไทรละน้อง-หยงคันเคื้อยปิด บังเอาแต่ทรศ ¹ กิริยา น้องสาวอยู่บ้านหุงข้าวไว้ถ้า ³ คนคีน้องหนาสายใจบัง
(2) บุหงาคันหยง หรือน้องรำเป็นแต่หล้อแห่ง งานบ้านเป็นไหม้ ห้ายชื้อดอกเต็งเหมือนวงโหนด	หยงไทรน้องหนอ-หยงคันแสง ห้ายชื้อดอกเต็ง ⁴ เหมือนวงโหนด ⁵ บังอยากรู้ไ้พี่น้องอย่าโกรธ อย่าโกรธน้องหนอขอรู้กัน
(3) บุหงาคันหยง น้องสาวอยู่บ้านอย่าอยู่เปล่า หุงข้าวหุงปลา เย็บชาน้ำเพลลาให้บังด้วย	กำพงแลน้อง-หยงคันเทา เย็บชาน้ำเพลลา ⁷ ให้บังด้วย เย็บค้ายเย็บผ้าตะคนสวย สวยเหอสมที่ เป็นแพนบัง
(4) บุหงาคันหยง รักใคร่น้องสาวรักให้จริง น้องสาวหัวผ้า อย่าทำน้ำกึ่งบนไบบอน	หยงไทรละน้อง-หยงคันจิ่ง อย่าทำน้ำกึ่งบนไบบอน รักใคร่รักตำรักให้แน่นอน ใคร ๆ เขายอน ⁸ น้องอย่าฟัง

เพลง (1) - (4) สะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงที่คีนั้นมีลักษณะอย่างไร เพลง (1) ชี้ให้เห็นว่าไม่ได้อยู่ที่รูปสวยแต่อยู่ที่จรตกริยาดี เพลง (2), (3) ชี้ให้เห็นว่าต้องเป็นคนที่ใช้เวลาว่างเป็นประโยชน์ มีความเป็นแม่บ้านแม่เรือน เพลง (4) เป็นคนที่ใจคอไม่โลเล รักเดียวใจเดียว

1-จรตกริยา 2-ทำงาน 3-รอท่า 4-กันโค้งอกแอ่น 5-ทะเลายโหนด
6-เป็นหรือไม่ 7-กางเกง 8-ยุแหย่

3.1.2 การคำหิเตียนสตรี นอกจากการอบรมสั่งสอนในลักษณะของการให้แนวคิดในสิ่งที่ควรปฏิบัติแล้ว ยังมีบทเพลงที่มีเนื้อหาในการแสดงความคิดเห็นเชิงคำหิเตียนสตรี เช่น คำหิหญิงที่มารักหลายใจ ใจคอรวเรไม่มั่นคง หรือวางตัวไม่เหมาะสมกับเป็นหญิง ซึ่งบางครั้งจะเห็นว่าเป็นคำค้ำว่าที่รุนแรง มีทั้งเนื้อหาที่กล่าวตรง ๆ และที่ใช้สำนวนเปรียบเทียบ

(1) บุหงาคันหยง น้องสาวตัวขาวเหมือนกับหยวก เหมือนต้นตำมัง ¹ ให้แมงมุมบาดลวกขึ้นชักโย	หยงไทรละน้อง-ต้นไผ่รวก แต่แมงมุมบาดลวกขึ้นชักโย แมงคามันยังมันกะขึ้นไช ทำไทรน้องหนอไม่พอดี
(2) บุหงาคันหยง ปากบด ³ ปากหวานเกราะอาน ⁴ กิน เปรียบลูกชั๊กลา ⁵ บังรู้เสียสิ้นทุกกลิ่นลม	หยงไทรละน้อง-ดอกชั๊กมัน ² แต่บังรู้เสียสิ้นทุกกลิ่นลม ข้างนอกโสภาคแต่ข้างในมันขม ไม่สมน้องหนอ-พอรู้จริง
(3) บุหงาคันหยง เป็นสาวเป็นนางอยู่ไม่เน็ง ⁶ พอฟังเต็มสาว เป็นเหมือนลูกแสงชอบติดคน	หยงไทรละน้อง-ชูดอกเป้ง เป็นเหมือนลูกแสงชอบติดคน ให้ป่าว ๆ เหยียบเหมือนเหยียบถนน ⁷ น้องหนอให้คน เขาว่ากัน
(4) บุหงาคันหยง น้องเทอลมออก ⁸ มันพัดแรง เบ่อทางตั้งกว้าง ทางพร้าวมันแกว่งไปทุกทิศ	หยงไทรละน้อง-พร้าวทางแดง ทางพร้าวมันแกว่งไปทุกทิศ ไทรที่น้องอย่างให้มันผิด อย่างผิดสวายนอ-ไม่น่าเป็น

1-ไม่ยืนต้นชนิดหนึ่ง ใบใช้ตำน้ำพริกมีกลิ่นคล้ายแมงดา 2-ขมื่น 3-สบด 4-คัมภีร์
กุรอาน 5-ไม้พื้นเมืองภาคใต้ชนิดหนึ่ง ผลเมื่อสุกมีสีแดง รสขมรับประทานไม่ได้ 6-นิ่ง
7-ถนน 8-ลมมรสุมตะวันออกเฉียง

(5) บุหงาตันหยง มีกน่องเหอตอมี่แรว มีห้วยมีหนอง มีขู้เสียก่อนตอมี่แรว	หยงไทรละน่อง - ยั่งตันแด้ว มีขู้เสียแล้วจึงมีฝัว มีท่ามีคลองจึงมีฝัว น่องหนองความชั่วติดตัวไป
(6) บุหงาตันหยง ไม่รู้ว่าเป็นย่านอุหลัน ¹ ดอกทองตั้งแต่แม่ ไม่น่าเอาพันธุ์เข้ามาปลูก	หยงไทรละน่อง - ตันพันตัน ไม่น่าเอาพันธุ์เข้ามาปลูก นานเข้าเห็นแท้มันลงลูก ดอกทองแม่ลูกมันทั้งโหมว ²

บทเพลงจาก (1) - (4) มีเนื้อหาตำหนิผู้หญิงที่ประพฤติผิดจริยธรรมและจารีตประเพณีในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความประพฤติทางเพศ ที่เป็นเช่นนั้นก็เพราะเพลงรองเง็งตันหยงดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นเพลงที่ผู้ชายผูกขึ้นร้องเพื่อช่วยหรือเจตนาจะทิ่มแทงความรู้สึกของหญิงคู่รัก หรือหากผู้ชายร้องเล่นก็เพื่อเสียดเย้ยผู้หญิงบางคนที่ประพฤติตัวไม่ดีเป็นหลัก การผูกเพลงที่มีถ้อยคำหรือความที่ตำหนิฝ่ายหญิงรุนแรงก็มักได้รับการตอบโต้มาด้วยเนื้อเพลงที่รุนแรงเช่นกัน ในลักษณะนี้ถือกันว่าการเล่นล้อเหยียดในครั้งนั้น ๆ มีความเข้มข้นสนุกสนาน เพราะคู่รักได้แสดงฝีปากในเชิงกลอนกันอย่างเต็มที่ ผู้ชมที่เฝ้าชมการเล่นอยู่จะชื่นชอบเป็นพิเศษ

เพลง (1) ตำหนิหญิงที่รูปสวยแต่ประพฤติตัวไม่ดี นัยยะของเนื้อเพลงก่อนที่ว่า "แมงมูมาดลวกขึ้นชักโย" นั้นหมายถึงยอมให้ชายไม่ดีมีความสัมพันธ์ทางเพศด้วย เพลง (2) ตำหนิหญิงที่ดีแต่ท่วงท่าภายนอกแต่จิตใจและความประพฤติไม่ดี เพลง (3) ตำหนิเด็กสาวที่เพิ่งเข้าสู่วัยรุ่นแต่มีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายหลายคน และเพลง (4) ตีเถียนหญิงที่หลงเดินทางผิดทั้ง ๆ ที่รู้ว่ามืทางอื่นให้เดินอีกมาก เพลง (5) ตำหนิหญิงซึ่งมีความสัมพันธ์ทางเพศกับผู้ชายมาก่อนแต่งงาน เพลง (6) ตำหนิหญิงซึ่งมีลักษณะ "ดอกทอง" คือชอบมีความสัมพันธ์ทางเพศกับชายหลายคน

1-แถววัลย์ชนิดหนึ่ง 2-ทั้งหมด

พฤติกรรมทางกามารมณ์ พฤติกรรมทางเพศ โดยอาศัยความเปรียบ ที่ปรากฏใน บทเพลงรื่องเงี้ยว^๑ ก็มีลักษณะการใช้คำแบบสองแง่สามง่าม เช่นเดียวกับเพลงที่ทำหน้าที่ ให้ความบันเทิง ซึ่งจะพบลักษณะเหล่านี้ในเพลงพื้นบ้านโดยทั่ว ๆ ไป เช่น เพลงฉ่อย เพลงอีแซว ลำตัด หรือแม้แต่ในการละเล่นพื้นบ้านภาคใต้ อย่างเช่น โนห์รา หนังตะลุง ก็จะมีลักษณะดังกล่าวปรากฏ ในบทร้องโนห์ราทำท บทพากย์ตัวตลกหนังตะลุง เป็นต้น เหล่านี้เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นว่าสื่อพื้นบ้านเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้แสดงออก ได้ระบาย ความในใจ ได้ปลดปล่อยความรู้สึกของตัวเอง ที่ไม่สามารถกระทำได้ในโอกาสอื่น ๆ

3.1.3 การอบรมคุณธรรมจริยธรรมของบุรุษ เป็นการอบรมสั่งสอนใน ลักษณะที่ยกย่องชมเชยชายที่มีความขยันขันแข็งในการทำงาน ไม่เจ้าชู้สามะเลเทเมา หรือ หมกมุ่นในอบายมุข ตัวอย่างบทเพลง

(1) บุหงาตันหยง รับรักกับมังตะน้องสาว บังเป็นแต่งงาน ทั้งปอทั้งเหล่าบังไม่เป็น	หยงไทรน้องทนอ-ตันสาวเหล่า ¹ ทั้งปอ ² ทั้งเหล่าบังไม่เป็น ใครใครทั้งบ้านเขาจะเห็น หรือน้องไม่เห็นเหมือนคนอื่น
(2) บุหงาตันหยง ใคร ๆ เขารู้กันทั้งบ้าน หัดอป่าหญิง ⁴ ข้าวสารสักเม็ดกะหาใหม่	จริง ๆ น้องทนอ-หยงตันสั้น ข้าวสารสักเม็ดกะหาไม่ ³ พอเขาเอาจริงกะเลี้ยงไม่ได้ เป็นชายบังเหอไม่สาไทร ⁵

1-ตันสายหยุด 2-โป 3-ไม่มี 4-จับผู้หญิง 5-ไม่มีคุณค่าอะไร เพลงนี้เป็น เพลงแก้ของฝ่ายหญิงที่ร้องแก้ฝ่ายชายซึ่งมาเกี่ยวเสนอกำรัก ในทำนองที่ว่าเป็นผู้ชายยังไม่มี หลักฐานอะไร ไม่รู้จักทำมาหากินสร้างหลักฐาน (ข้าวสารสักเม็ดก็ไม่มี) แต่ไม่เจียมตัวจีบ ผู้หญิง พอเขาจะเอาเข้าจริง ๆ ก็ไม่สามารถจะเลี้ยงดูได้ ซึ่งสะท้อนค่านิยมว่าผู้ชายที่ต้นั้น จะต้องมีกิจการมีงาน มีฐานะที่จะเป็นที่พึ่งพิงของผู้หญิงได้

(3) บุษงาคันหยง	หยงไทรบังทอน-ชูตันโหนด
เป็นเด็กแต่หัดไวย้าโหด	ทำตัวเหมือนวัวโหนดที่คึกแรง
เป็นเด็กหัดรู้	ทำตัวเจ้าชู้ให้คนเขาหลง
เป็นเหมือนวัวโหนดที่คึกแรง	ไม่ต้องหลงบังทอนน้องรู้ทัน

เพลง (2), (3) เป็นเพลงที่นางรำร้องว่าชายคู่รำ สะท้อนให้เห็นถึงความไม่นิยมผู้ชายที่ไม่มีฐานะทางสังคม ไม่มีการมีงานเลี้ยงตัวเองยังไม่ได้ แต่ริมาเกี่ยวผู้หญิง ไม่นิยมชายหนุ่มที่สามะเลเทเมา เจ้าชู้ ดังนั้นผู้ชายที่ดีจะต้องเป็นคนขยันขันแข็งทำการทำงานเลี้ยงชีพ ไม่เจ้าชู้ หรือลุ่มหลงอยู่ในอบายมุข

3.1.4 การดำเนินคดีเตียนบุรุษ นอกจากบทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนถึงการอบรมเพศชายให้ทำตัวเหมาะสมกับความเป็นชายแล้ว ลักษณะในเชิงคำนิชายที่ประพดิตนไม่เหมาะสมกับเพศคน ซึ่งให้เห็นแนวทางที่ไม่ควรประพดิตปฏิบัติ เช่นมีลักษณะนิสัยจุกจิกจู้จู้พูดมาก นินทาว่าร้ายผู้อื่นทำนองปากมาก ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะนิสัยของผู้หญิงผู้ชายไม่ควรประพดิต คำนิชายที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว นอกใจภรรยา ซึ่งเป็นลักษณะของผู้ชายที่ไม่ดี หรือไม่ ก็จะเป็นบทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนให้เห็นค่านิยมที่หญิงมีต่อชาย เช่นผู้ชายต้องมีความกล้าหาญ มีความอดทนสูง เช่น

(1) บุษงาคันหยง	กำพงบังทอน-ตันจิ้งจ่าย
ทำตัวไม่สมกับเป็นชาย	ปากมากปากร้ายชอบหลงหญิง
ปากเปี้ยกปากปรก ¹	มันน่าตัดพรก ² มาทำปิ้ง ³
ปากมากปากร้ายชอบหลงหญิง	จริง ๆ บังทอนไม่น่าเป็น
(2) บุษงาคันหยง	หยงไทรละยั้ง-ยั้งดอกทวย
ทำตัวไม่สมกับเป็นชาย	ทุ่ม ⁴ เมียเอาไวให้นอนเรือน

1-พูดมาก พูดหยาบคาย 2- กะลามะพร้าว 3-ตะปิ้ง, เครื่องประดับที่ใช้แขวน
ปัดอวัยวะเพศเด็กหญิงสมัยโบราณ 4-ทิ้ง

โอบังหัวค้า	ตัวเองเที่ยวบ้ำกับหญิงอื่น
ทุ่มเมียเอาไว้ให้นอนเรือน	เที่ยวเพลินบังหนอไม่พอดี
(3) บุหงาตันหยง	กำบังแลน้อง-ชูดอกไม้
รักน้องสาวอยู่แต่ในใจ	บังอู้ใช้ใครไปขอให้
ใช้พ่อใช้แม่กะบักสี ¹	ใช้ใครสักทีพอใช้ได้
ไม่รู้ใช้ใครไปขอให้	ได้แต่ร้องไห้อยู่คนเดียว
(4) บุหงาตันหยง	กำพงบังหนอ-ตันไม้ไผ่
บังผูกรักน้องแต่ในใจ	ตอใด ² บังหนออีไต่กัน
เมื่อลูกไก่แจ้	ตัวผู้แท้ ๆ มันยังสอนขัน
ตอใดบังหนออีไต่กัน	ไม่หาญ ³ บังเทอไม่เหมือนชาย

3.2 การให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม เนื่องจากคณะรองเง็งตันหยงทั้งหมด เป็นของชาวไทยมุสลิม บทเพลงส่วนใหญ่จึงมีเนื้อหาสะท้อนถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม เป็นหลัก ปรากฏเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนาพุทธบ้างแต่ไม่มากนัก ความรู้ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่อง ที่อิสลามมิกชนควรรู้ เป็นการอบรมสั่งสอนชี้แนวทางพึงประพฤติปฏิบัติ ซึ่งจะปรากฏอยู่ใน บทเพลงที่ใช้ร้องโต้ตอบในการเต้นรำจริง ๆ มีทั้งส่วนที่เป็นคำเรียนและการโต้กลอนสด และ พบร่วมอยู่ในบทเพลงที่ทำหน้าที่อื่นด้วย เช่นการให้ความบันเทิง ให้ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจน การรายงานวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์และสังคม

3.2.1 การให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม เป็นการชี้แนะ บอกกล่าว ถึงหลักศาสนาอิสลามโดยทั่ว ๆ ไป ที่อิสลามมิกชนพึงปฏิบัติ ไม่เจาะจงว่าหญิงหรือชาย มีทั้ง การบอกกล่าวตรง ๆ เสนอแนะข้อมูล การตำหนิติเตียนในเชิงหยอกล้อ เป็นต้น ตัวอย่าง บทเพลง

1-อาย 2-เมื่อใด 3-กล้าหาญ

(1) บุหงาคันหยง เอามือไปต้อนไม้ตาหนา ¹ คูเหนีย ³ คัดขาด ปากว่าซาลามาเลกม	หยงไทรน้องหนอ-ยังตันพลา ปากว่าซาลามาเลกม ² วันฮักแกหรวด ⁴ จะได้ชม ค้อยชมน้องหนอต่อเมืองผี
(2) บุหงาคันหยง ขอลามบังยานี้สักคำ ถ้าบังไม่รู้ รูกนอิสลัมบังรู้ไหม	หยงไทรบังหนอ-ยังตันกำ รูกนอิสลัม ⁵ บังรู้ไหม อย่าทำโจโจ ⁶ น้องอิสอนให้ น้องอิสอนให้ถ้าได้กัน
(3) บุหงาคันหยง บังนี่ขอลามน้องคววด	หยงไทรน้องหนอ-ตันผักกาด มูจาบจะคาต ⁷ น้องรู้ไหม

1-ไม้สัญลักษณ์ที่ปักเหนือหลุมศพของผู้ชาย 2-คำทักทายของชาวไทยมุสลิม มาจาก คำเต็มว่า "อัสลามอะลัยกุมวะเราะเราะหมะตุลลอฮิ วะบะเราะกะตุย" แปลว่า ขอความสันติสุข ความเมตตาปรานี และความเป็นสิริมงคลจากอัลลอฮ์จงมีแก่ท่าน และผู้รับคำทักทายจะกล่าว ตอบว่า "วะอะลัยกุมุสลาม" คำเต็มว่า "วะอะลัยกุมุสลาม วะเราะเราะหมะตุลลอฮิ วะบะเราะกาตุย" แปลว่า ขอความสันติสุข ความเมตตาปรานี และความเป็นสิริมงคลจากอัลลอฮ์จงมีแก่ท่าน เช่นกัน วัฒนธรรมเชิงมารยาทสังคมของการทักทายในลักษณะนี้ชาวไทยมุสลิมเรียกว่า "การกล่าว สลาม" ซึ่งยังถือปฏิบัติกันอยู่ทั่วไป 3-โลกนี้, ภพนี้ หรือชาติที่กำลังเป็นอยู่ปัจจุบัน 4-วันสุดท้าย หรือวันพิพากษาซึ่งชาวไทยมุสลิมทุกคนเชื่อและศรัทธาว่าวันนี้จะต้องมาถึงจริง ๆ 5-รูกนอิสลาม เป็นคำสำคัญที่ชาวไทยมุสลิมพึงรู้ อิสลามมิกชนจะต้องรู้ถึงหลักคำสอนตามคัมภีร์อัล-กุรอาน หลักสำคัญที่สุดมี 2 ประการคือ หลักศรัทธา เรียกว่า "รูกนอีมาน" และหลักปฏิบัติ เรียกว่า "รูกนอิสลาม" 6-อย่าทำให้ใครรู้, อย่าดังไป 7-เป็นคำตัดย่อมาจากหลักปฏิบัติ 5 ประการ ตามหลัก "รูกนอิสลาม"

ไอ้น้องรูปโอ

ถ้ายังไม่รู้บังอิสอนให้

มุจาบจะคาตรูแล้วไหม

บอกให้บังนี้ เข้าใจด้วย

เพลง (1), (2), (3) มีเนื้อหาที่สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลาม โดยไม่เจาะจงว่าจะเป็นที่นางรำใช้ร้องโต้ตอบกับคู่รำชายไทยมุสลิมเท่านั้น ปรากฏว่าคู่รำที่เป็นชายไทยพุทธก็สามารถร้องโต้ตอบกันได้ เพลง (2) เป็นการร้องทำนองเชิญชวนว่าหากรักคนที่ต้องมาเป็นคนไทยมุสลิม แล้วคนจะสอน "รูกนอิสลาม" ให้เมื่อมาแต่งงานอยู่กินกันแล้ว และในเพลง (3) บทเพลงมีเนื้อหาเชิงอวดตัวของคู่รำชายว่าตนมีความรู้ในหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลามที่ "มุจาบจะคาตรู" เป็นคำคัดย่อมาจากหลักปฏิบัติ 5 ประการ ตามหลัก "รูกนอิสลาม" ซึ่งอิสลามมิกชนทุกคนต้องถือปฏิบัติ

เนื้อหาของบทเพลงนอกจากจะสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามแล้วยังชี้ให้เห็นถึงการให้ข้อมูลทางด้านสังคมและวัฒนธรรมแก่ชายไทยพุทธไปในตัว ซึ่งก่อให้เกิดการรู้จัก การเรียนรู้ เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน อันเป็นบทบาทที่สำคัญของการสื่อสารในการประสานความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชนต่างวัฒนธรรมของรองเง็งตันหยงด้วย

การให้ความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามนั้น จะเป็นความรู้เบื้องต้นที่ชาวไทยมุสลิมพึงทราบ แนวทางการประพฤติปฏิบัติโดยทั่วไป คลพนรรจน์ บากา (2529 : 3459 - 3465) ได้กล่าวถึงหลักความเชื่อตามศาสนาอิสลามว่า มุสลิมเชื่อว่าสรรพสิ่งในสากลจักรวาลนี้ อัลลอฮ์สร้างขึ้นมาและดำเนินไปตามกฎเกณฑ์ที่อัลลอฮ์ได้กำหนดไว้ อัลลอฮ์ทรงเป็นทั้งผู้สร้างและผู้อภิบาลให้อยู่ในระบบและธรรมชาติของมัน มนุษย์มีอิสระในการกระทำ มนุษย์จึงเป็นผู้รับผิดชอบในพฤติกรรมของตนเอง เชื่อว่าการมีชีวิตในโลกนี้มีเพียงครั้งเดียว เมื่อถึงวันสุดท้ายหรือวันอาสานของชีวิตแห่งโลกนี้จะต้องพบกับ "บารุซัค" คืออยู่ในสุสานอันเป็นสภาพคั่นกลางระหว่างโลกนี้กับโลกหน้า หลังจากมีชีวิตอยู่ในสุสานก็จะพบกับ "วันกียามะฮ์" คือวันที่มนุษย์จะต้องฟื้นคืนชีพหลังจากโลกนี้ได้พิณาศแล้ว เพื่อรับคำพิพากษาจากผลแห่งบาปบุญมาเป็นเครื่องบ่งชี้เพื่อชีวิตแห่งอาคิเราะฮ์ (ปรโลก) อุดมการณ์ของศาสนาอิสลามคือ การปฏิบัติตามข้อบัญญัติของอัลลอฮ์ จุดหมายปลายทางของมุสลิมคือการมีชีวิตนิรันดร์ในอาคิเราะฮ์ (ปรโลก)

เพลง (1) ได้สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อดังกล่าว คนไทยมุสลิมเมื่อเสียชีวิต ศพจะไม่เผา ทำความสะอาดอย่างดีฝังไว้ในสุสาน เชื่อว่าจะมีวันที่มนุษย์จะต้องฟื้นคืนชีพหลังจากโลกนี้ได้พิภพแล้วเพื่อรับคำพิพากษาผลแห่งบาปบุญมาเป็นเครื่องบ่งชี้เพื่อชีวิตแห่งอาคิเราะฮ์ (ปรโลก) ซึ่งอีกคำใช้ "ฮักแกหฺราด" มีเครื่องหมายเหนือหลุมศพ ชาวบ้านเรียก "ไม้ตาหนานา"

เพลง (2), (3) ชี้ให้เห็นถึงหลักคำสอนของศาสนาอิสลามซึ่งแบ่งคำสอนเป็นภาคสำคัญได้ 2 ภาคคือ รุกนอีมาน (หลักศรัทธา) และรุกนอิสลาม (หลักปฏิบัติ) ซึ่งมีอยู่ทั้งสิ้น 5 ประการ

1. กล่าวปฏิญาณยืนยันศรัทธาที่ว่า ไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากอัลลอฮ์และมุฮัมมัดเป็นรَسُولของอัลลอฮ์
2. การทำละหมาด คือการแสดงความจงรักภักดีต่ออัลลอฮ์ ทั้งร่างกายและจิตใจวันละ 5 เวลา
3. ถือศีลอดในเดือนรอมฎอน คือเริ่มถือศีลอดตั้งแต่รุ่งอรุณไปจนถึงตะวันตกดิน ในช่วงเวลานั้น งดกิน งดดื่ม งดลงไปแช่น้ำ งดเสพเมถุน และหลีกเลี่ยงการทะเลาะทู่มเถียง การวิวาทและนินทา
4. จ่ายซะกาต คือการจ่ายทานบังคับจากผู้มีทรัพย์สินให้แก่คนที่มีสิทธิ์รับซะกาตตามอัตราที่กำหนด
5. ไปประกอบพิธีฮัจญ์ ณ อัล-กะอะบะฮ์ (Al-Kaābah) ในนครมักกะ (Makka) ประเทศซาอุดีอาระเบีย ในช่วงชีวิตพึงไปประกอบพิธีอย่างน้อยหนึ่งครั้ง หากมีความสามารถคือ (1) มีสุขภาพสมบูรณ์ (2) มีทุนทรัพย์สำหรับใช้สอยของผู้ไปและผู้อยู่ข้างหลังคือ (ครอบครัวเพียงพอ) และหนทางที่ผ่านไปมาปลอดภัย

3.2.2 ชี้นำทางพึงปฏิบัติสำหรับชายไทยมุสลิม ซึ่งจะปรากฏร่วมอยู่ในบทเพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมเกี่ยวกับผู้ชาย การรักษาประเพณีหรือแม้ในเพลงที่ร้องแตกต่างได้ตอบเพื่อความบันเทิง ก็ยังพบถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของศาสนาอิสลามที่ชายไทยมุสลิมพึงปฏิบัติ

(1) บุหงาคันหยง เสียงกลองเขาคืออยู่ตึก ๆ น้องถามไม่แปลก มะหยังวันศุกร์ไทรไม่ไป	จริง ๆ บังหนอ-ย้งคอกบุก มะหยังวันศุกร์ไทรไม่ไป ว่าบังลูกแขกหรือลูกไทย บอกให้น้องนี้ เข้าใจด้วย
(2) บุหงาคันหยง กลองใหญ่เขาคืออยู่ตึก ๆ อยากมีตุหนัง มะหยังวันศุกร์บังต้องไป	กำบังน้องหนอ-ย้งคอกบุก มะหยังวันศุกร์บังต้องไป มาร่วมมะหยังแม่หน้าไย หน้าไยไปไหมไปด้วยบัง
(3) บุหงาคันหยง วันเพ็ญวันพระเขาไปวัด กินเหล้าเล่นปอ ไทรบังผมคัดไปกัน	หยงไทรบังหนอ-คอกย่าหนัก ไทรบังผมคัดไม่ไปกัน ไทรบังหัวหมอไม่รู้วัน ¹ รู้ทันบังหนอ-คนไม่ตี
(4) บุหงาคันหยง คำถามของบังน้องฟั้งซัด น้องคิดรอบคอบ หนักรักน้องหญิงแฮอยู่ไทร	หยงไทรบังหนอ-คอกย่าหนัก หนัก ² รักน้องหนอแฮ ³ อยู่ไทร แล้วน้องจึงตอบอย่างมั่นใจ แหมแหมคัดไซ ⁴ เข้าสูเหร่า

เพลง (1), (2), (3) เป็นเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนให้เห็นว่าผู้ชายที่คั้นจะต้องมีชีวิตในครรลองของศาสนาที่ตนนับถือ ชายไทยมุสลิมจะต้องไปมะหยังที่มีস্যิด หรือสุเหร่าทุกวันศุกร์ ตามหลักทางศาสนากำหนด และยังมีข้อห้ามไม่ให้ชายไทยมุสลิมดื่มเหล้า เล่นการพนัน ถือว่าเป็นบาปด้วย เพลง (3) นอกจากจะเป็นการให้ความรู้ชี้แนวปฏิบัติแก่ชายมุสลิมแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิม เนื้อเพลงที่นางรำผูกขึ้นร้อง เพื่อว่ากระทบและคำทนิชายไทยพุทธว่าทำตัวไม่เหมาะสม คือเมื่อถึงวันพระควรไปวัดทำบุญตามประเพณี แต่กลับมาเที่ยวเตร่เฮฮาหมกมุ่นอยู่กับบอบายมุข ภาพสะท้อนดังกล่าวชี้ให้เห็นถึง

1-ไม่รู้สิ่งทีควรไม่ควร 2-มั่นใจ 3-ซ่า 4-เข้าสู่หนัก

ความสัมพันธ์กันทางสังคม และการยอมรับวัฒนธรรมซึ่งกันและกันระหว่างชนทั้งสองกลุ่ม เพลง (4) เป็นเพลงที่นางรำร้องยั่วเย้าคู่เต้นชายไทยพุทธว่าหากแน่ใจว่ารักนางช้ำอยู่ทำไม ทำไมไม่ทำพิธีเข้าสู่หนัด คือการขลิบปลายอวัยวะเพศชาย ซึ่งเป็นหลักปฏิบัติตามศาสนาอิสลาม ชายไทยมุสลิมทุกคนจะต้องทำพิธีเข้าสู่หนัด ซึ่งนิยมทำกันตั้งแต่วัยเด็ก การทำพิธีเข้าสู่หนัด ชายไทยพุทธในแถบถิ่นนี้เรียกว่า "เข้าแขก" แม้ว่าบทเพลงดังกล่าวจะเป็นการร้องเล่นเพื่อความบันเทิง แต่ก็ชี้ชัดให้เห็นถึงหลักปฏิบัติของชายไทยมุสลิม และเนื้อหาของเพลงดังกล่าว มีนัยแฝงทำนองเชิญชวนชายไทยพุทธให้เข้ามุสลิมด้วย

3.2.3 ชี้นำทางพึงปฏิบัติสำหรับสตรีไทยมุสลิม ดังตัวอย่างบทเพลง

(1) บุษงาคันหยง	จริง ๆ ละน้อง-คอกหนามจับ ¹
มิ่งไปกับเขาแต่วันคัม ²	วันเพ็ง ³ มิ่งกลับมาทำไทร
เขารู้กันทั่ว	ว่ามิ่งได้ตัวเป็นคนไทย
วันเพ็งมิ่งกลับมาทำไทร	น้องหนอตายไปไมย ⁴ ไม่ฝัง
(2) บุษงาคันหยง	กำพองน้องหนอ-ยังต้นกำ
น้องเป็นลูกแขกอิสลาม	แต่มารอ่อนมาร่าอยู่ทำไทร
น้องสาวก็วาค	หลบไปเตาะบาด ⁵ ไปน้องไป
มารอ่อนมาร่าอยู่ทำไทร	หลบไปน้องไปไปเตาะบาด

1-หญ้าไมยราพ 2-วันแรม 15 ค่ำ 3-วันขึ้น 15 ค่ำ 4-ตำแหน่งโตะละไมหรือโตะไม อันเป็นตำแหน่งผู้นำในการทำพิธีกรรมทางศาสนาอิสลามของคนไทยมุสลิม ส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำชุมชนคนไทยมุสลิมในท้องถิ่นแถบนี้ด้วย 5-การทำพิธีสารภาพบาปหรือการขอไถ่โทษจากพระเจ้า จากความผิดทางศาสนาที่ตนได้ก่อขึ้น ในที่นี้เป็นการตำหนิผู้หญิงไทยมุสลิมที่มา ร้องรำทำเพลงว่าผิดหลักบัญญัติทางศาสนา ให้ทำพิธีสารภาพบาปเสีย

(3) บุหงาคันหยง
น้องนั้นเป็นสาวอิสลาม
น้องสาวคิ้ววาด
ไอ้โหรอาหารัมไครไม่รู้

หยงไทรละน้อง-ยังค้นกำ
ไอ้โหรอาหารัมไครไม่รู้
หรือถูกเตาะบาดกันทั้งโหมว
ทั้งโหมวน้องหนอต้องเตาะบาด

เพลง (1), (2) เป็นเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนให้เห็นถึงการอบรมสั่งสอนผู้หญิงไทยมุสลิม ชี้ให้เห็นถึงสิ่งที่ไม่ควรประพฤติ เพลง (1) เป็นการตำหนิผู้หญิงไทยมุสลิมที่ประพฤติผิดนกริต มามีสามีเป็นชายไทยนั้น ถือว่าเป็นความผิดร้ายแรง เพลง (2) เป็นเพลงที่ชายไทยพุทธชอบร้อง ยั่วนางรำเพราะรู้ว่าการเห็นรำในที่สาธารณะนั้นอย่างการเล่นรองเงิ้งคันหยงนั้นขัดกับวัฒนธรรมอิสลาม ทำให้นางรำร้องแก๊ยก ทำให้การเล่นครั้งเครงสนุกสนานขึ้น (นายยวด หวังเจริญ, สัมภาษณ์ 28 มีนาคม 2532) และสะท้อนให้เห็นถึงความรู้เกี่ยวกับศาสนาอิสลามอย่างหนึ่งว่า การทำผิดทางศาสนานั้นสามารถทำพิธีสารภาพบาปได้โทษจากพระเจ้าได้ ในบทเพลงทั้ง (2) และ (3) จะพบคำว่า "เตาะบาด" หมายถึง การล้างบาปหรือถ่ายบาปจากการทำผิดเกี่ยวกับข้อห้ามทางศาสนา ผู้ทำพิธีดังกล่าวคือผู้นำทางศาสนาอิสลามซึ่งได้แก่โต๊ะอิหม่าม การผิดข้อห้ามตามศาสนานับถุญญิตของศาสนาอิสลาม คือ "อาหารัม" เช่น การห้ามผู้หญิงร้องรำทำเพลงในที่สาธารณะ การห้ามรับประทานเนื้อสุกร การห้ามกราบไหว้บูชাজะเร็ดหรือรูปบูช่า เป็นต้น ซึ่งเป็นสิ่งที่หญิงไทยมุสลิมควรรู้ แม้ว่าการเล่นรองเงิ้งคันหยงเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมกับหญิงไทยมุสลิมตามข้อกำหนดของศาสนาอิสลาม แต่การเล่นรองเงิ้งคันหยงในพื้นที่ดังกล่าวก็ได้รับการยอมรับและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปทั้งชาย-หญิง ทั้งชาวไทยพุทธ ชาวไทยมุสลิม สิ่งนี้น่าจะชี้ให้เห็นถึงคุณสมบัติของสื่อพื้นบ้านที่เป็นเวทีการแสดง ที่มีช้อยกเว้นให้กระทำได้ แม้ในข้อกำหนดของศาสนาพุทธที่ห้ามกล่าวคำหยาบ ส่อเสียด แต่ในแง่ของศิลปะการแสดง ก็สามารถกระทำได้เช่นกัน เช่น ลำตัด เพลงฉ่อย เพลงอีแซว เป็นต้น

ในกรณีนี้ ปราณี้ วงษ์เทศ (2526 : 16 - 25) สรุปแนวคิดที่มีต่อการละเล่นพื้นบ้านว่า การละเล่นพื้นบ้านแทบทุกชนิดทั้งที่เกี่ยวกับพิธีกรรม การละเล่นตามเทศกาล หรือแม้แต่การละเล่นที่พัฒนามาเป็นมหรสพการแสดง พฤติกรรมของผู้เล่นที่แสดงออกมักจะมีข้อที่ชี้ให้เห็นถึงการต่อต้านข้อห้ามระเบียบกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดไว้ สะท้อนให้เห็นถึงข้อขัดแย้งในสังคมระหว่างสัมพันธภาพของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ย่อมเกิดขึ้นได้ และได้รับการผ่อนคลาย หรือแสดง

ความกดดันออก เพื่อที่ความกดดันหรือความไม่พึงพอใจต่อสถานภาพและบทบาทของบุคคลในสังคม จะไม่ถูกสะสมจนถึงขั้นที่สร้างความขัดแย้งอย่างแท้จริง โดยวิเคราะห์ให้เห็นถึงพฤติกรรมแสดงออก ในรูปการละเล่นในวันสงกรานต์ของชาวบ้านที่ได้รับการผ่อนปรน และได้รับการสนับสนุนให้ปฏิบัติ ทั้ง ๆ ที่ในช่วงยามปกติยึดถือกันอย่างเคร่งครัด อย่างเช่นในเรื่องของความสัมพันธ์หญิง-ชาย, ผู้น้อย-ผู้ใหญ่ และพระสงฆ์กับฆราวาส ในเทศกาลสงกรานต์นี้กฎข้อห้ามต่าง ๆ ได้รับการ อະลุ่มอล่วยให้ละเมิดได้ พระสงฆ์สามารถเล่นกับสีกาหรือชาวบ้านได้ โดยไม่ถือว่าอาบัติ ถือเป็นการผ่อนคลายเป็นให้สามารถกลับไปอยู่ในระเบียบกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดต่อไปได้

จะเห็นได้ว่าไม่ว่าโดยรูปแบบหรือเนื้อหาของบทเพลงรองเง็งคันหยงสะท้อนให้เห็นถึงการ ทำหน้าที่ดังกล่าวเด่นชัดมาก ทั้งในส่วนของการให้ความบันเทิง การให้การศึกษาอบรม และ แม้แต่ในเรื่องของศาสนา ในขอบเขตของความบันเทิงการแสดง การเล่นรองเง็งคันหยง สามารถกระทำได้ ซึ่งในส่วนนี้สื่อมวลชนจะมีข้อจำกัดโดยระบบของการเซ็นเซอร์ทั้งจาก เจ้าพนักงานตรวจสอบตามกฎหมาย และคณะกรรมการเซ็นเซอร์ที่แต่งตั้งจากรัฐบาล

4. การรายงานวิพากษ์วิจารณ์สภาพเหตุการณ์และสังคม

สื่อพื้นบ้านนับเป็นตัวแทนชาวบ้านที่สามารถรายงานสภาพเหตุการณ์หรือวิพากษ์วิจารณ์ สังคมหรือชุมชนที่เป็นเจ้าของสื่อ สื่อพื้นบ้านหลายชนิดได้เกิดขึ้นหรือถูกนำมาปรับใช้เพื่อการทำ หน้าที่นี้โดยตรง ศิลปินพื้นบ้านเองส่วนใหญ่ก็มีสำนึกอยู่ว่าสื่อที่ตนนั้นจะต้องรักษาและสร้างเสริมสิ่ง ดีงามของสังคมไว้ การรายงานวิพากษ์วิจารณ์สภาพเหตุการณ์และสังคมเพื่อปกป้องรักษาที่สถาน ทางสังคมนั้นสื่อพื้นบ้านสามารถกระทำได้สูงและสามารถทำได้แทบทุกสถาบัน แม้แต่สถาบันศาสนา สถานันทางการเมือง ในภาคใต้หนึ่งทะเลลงนับว่าเป็นสื่อที่สามารถทำหน้าที่นี้ได้เป็นอย่างดี โดยผ่าน ทางตัวตลก

การรายงานและวิพากษ์วิจารณ์สภาพเหตุการณ์และสังคมของรองเง็งคันหยง แม้จะ ไม่ได้กระทำโดยเจตนา แต่เนื้อหาของบทเพลงได้สะท้อนให้เห็นถึงการทำหน้าที่ดังกล่าว บทเพลง รองเง็งคันหยงส่วนใหญ่จะเป็นการรายงานสภาพความเป็นจริงของชีวิตชาวบ้านในแถบถิ่นนั้น แม้เป้าหมายอาจจะมุ่งอยู่ที่ความสนุกสนานและความบันเทิงเป็นหลัก แต่เนื้อหาที่ได้ชี้ให้เห็นสภาพ การดำรงชีวิตและสภาพสังคมโดยทั่วไปของชุมชนริมฝั่งทะเลตะวันตกไว้ไม่น้อย บทเพลงเกือบ ทั้งหมดได้ชี้ชัดถึงสภาพที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับสภาพชีวิต การทำมาหากิน และสภาพทางสังคม

ของชุมชนทั้งในเศรษฐกิจ ค่านิยม และเรื่องอื่น ๆ การทำหน้าที่ของรองเงิงตันหยงสามารถ
จำแนกประเด็นหลัก ๆ ได้ดังนี้

4.1 การรายงานเกี่ยวกับสภาพชีวิตและสังคมโดยทั่วไป เนื้อหาส่วนใหญ่มักเกี่ยวข้องกับ
ทะเล ทั้งนี้เพราะสภาพพื้นที่ของชาวบ้านที่รองเงิงตันหยงได้รับความนิยมนั้นส่วนใหญ่จะตั้ง
ถิ่นฐานอยู่ริมทะเล แต่ขณะเดียวกันก็มีเรื่องทางสังคมอื่น ๆ ปรากฏร่วมอยู่ด้วยไม่น้อย เช่น เรื่อง
ค่านิยม เรื่องความเชื่อ สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน ตัวอย่างบทเพลง เช่น

(1) ตันหยงตันหยง บังมาแต่เล ¹ มาเหนื่อย ๆ เวลาห้วงตก ใครเหลาอิโลมให้บังนอน	หยงไทรน้องทนอ-ยังตันเคื่อย ใครเหลา ² จะโลมให้บังนอน ใครอู้ได้ยกขึ้นตั้งหมอน หากน้องเน้อออน ³ ไม่รักบัง
(2) ตันหยงตันหยง บังคิดขึ้นมาเหมือนเถ ๆ น้องสาวบุญหนัก คิดว่าในเลไม่มีคลื่น	หยงไทรน้องทนอ-ยังตันเหม ⁴ คิดว่าในเลไม่มีคลื่น รักบังแล้วรักกับคนอื่น เห็นเพลิน ⁵ จจริงทนอหัวใจหมั่ง
(3) บุญงาตันหยง เรารักกันคนละท่าเล ⁶ คดข้าวใส่ห้วง ไม่มีเรืออูเซไปวังน้อง	กำพงน้องทนอ-หยงตันเหม ไม่มีเรืออูเซ ⁷ ไปวังน้อง คิดถึงคนรักหัวใจบังข้อง ⁸ ได้แต่คิดข้องนั่งร้องไห้
(4) บุญงาตันหยง ถ้าบังไม่รักรักน้องสาว จริงไหมคนสวย ไม่ขึ้นเรือหางยาวมาถึงนี้	กำพงน้องทนอ-คอกสาวเหล่า ไม่ขึ้นเรือหางยาวมาถึงนี้ ไทรน้องไม่ช่วยละแม่คนดี ไทรเท่น้องคนดีไม่แหลงด้วย

1-ทะเล 2-ใครเล่า 3-เน้อออน 4-ตันโครงเครง 5-หลงไหลได้ปลื้ม
6-คนละฝั่งทะเล 7-ชี้ 8-คิดถึง, เป็นห่วง

(5) บุหงาคันหยง	จริง ๆ บังหนอตันสาวเหล้า
ขอลามเสื่อลายคนคู่สาว	เขเรือหางยาวยี่ห้อไทร
ไต้บังพียา	น้องได้เห็นหน้าน้องกะดีใจ
เขเรือหางยาวยี่ห้อไทร	บอกให้น้องนี้รู้ด้วย

นอกจากบทเพลงที่ชี้ให้เห็นสภาพชุมชนที่ตั้งอยู่ริมทะเล การคมนาคมที่อาศัยเรือเป็นหลักแล้ว ยังมีบทเพลงที่สะท้อนถึงสภาพเศรษฐกิจของชาวบ้านที่ฐานะยากจนเป็นกลุ่มคนประเภทหาเช้ากินค่ำ เพลง (6) หรือสะท้อนให้เห็นถึงสภาพเศรษฐกิจที่ดีขึ้น เช่น บางปีชาวบ้านมีรายได้สูงสามารถซื้อข้าวสารจากเมือง ซึ่งเรียกกันว่า "สารกุหน" มากินได้ ซึ่งปกติชาวบ้านแถบนี้ไม่ค่อยได้กินกัน จะซื้อข้าวสารในละแวกนั้นหรือไม่ก็ทำนาเอง แต่เนื่องจากที่ราบริมทะเลมีน้อยทำนาไม่พอกินต้องซื้อจากเขตเมือง แต่สารกุหนนี้ส่วนใหญ่ผู้ที่มฐานะดีจะซื้อกินกัน

(6) บุหงาคันหยง	หยงไทรน้องหนอ-หยงตันจก
ยกมือขึ้นตั้งบนหน้าผาก	คิดถึงความยากหัวอกแห้ง
อคข้าวเจ็ดเหม่อ ¹	ได้เห็นหน้าน้องเพื่อ ๆ ² บังเป็นแรง
คิดถึงความยากหัวอกแล้ง	เป็นแรง ³ น้องเหอได้เห็นหมิ่ง
(7) บุหงาคันหยง	หยงไทรน้องหนอ-ตันคิปลี
ขึ้นแล้ง ⁴ น้องสาวในปีน	กินสารกุหน ⁵ กันทุกคน
ขาวเหมือนลูกจก	ไม่พักเลือกกากน้องสาวหน้าม
กินสารกุหนกันทุกคน	ว่า เรือนต์น้องหนอขมาให้

การรายงานสภาพสังคมที่สะท้อนถึงความนิยมในการเล่นร้องเงิงตันหยงเองในชุมชนแถบนี้ก็มีปรากฏในเนื้อหาของบทเพลงเช่นกัน การกล่าวถึงเสียงขอ เป็นที่ยอมรับในกลุ่มชาวบ้านและปากคำของนักเต้นร้องเงิงตันหยงว่า นั่นคือสัญลักษณ์ของสื่อชนิดนี้ เล่ากันว่า

1-เจ็ดมือ 2-เป็นประจำ 3-มีเรียวมีแรง 4-เริ่มฤดูร้อน ในภาคใต้ประมาณเดือนมีนาคม-เมษายน 5-ข้าวสารที่บรรจุกระสอบป่านส่งมาจากเมือง

เสียงซอหรือเสียงไวโอลินที่มีอิทธิพลมาก ที่ทำให้หนุ่ม ๆ นักเต้นทั้งหลายทนไม่ได้จะต้องสืบหาไปร่วมสนุกจนได้ ในสมัยก่อนการบันเทิงหรือสื่ออื่น ๆ มีไม่มากนัก ร่องเงืงคันหยงจึงได้รับความนิยมสูงมาก

(7) คันหยงคันหยง	หยงไทรน้องหนอ-ยังคันทนมแมว
แจวเรือเสี่ยจนหมดแรงแจว	มาทาน้องแก้วในคืนนี้
เสียงซอมันดั่ง	ข้ามหลิง ¹ ข้ามฝั่งไปหัว ๆ
มาทาแก้มแดงในคืนนี้	คนคือย่าซังมึงคนจน
(8) บุษงาคันหยง	กำพงน้องหนอ-คันทนมแมว
แจวเรือเสี่ยจนหมดแรงแจว	มาทาน้องแก้วในคืนนี้
เสียงซอมันดั่ง	ข้ามหลิงข้ามฝั่งไปหัว ๆ
มาทาแก้มแดงในคืนนี้	คนสวยน้องเทอ-ทนไม่ได้

จากจากบทเพลงสะท้อนให้เห็นถึงความนิยมในการเล่นร่องเงืงคันหยงเองแล้วยังปรากฏเนื้อหาของบทเพลง ที่ชี้ให้เห็นถึงสื่อชนิดอื่นที่มีในเขตถิ่นนี้ด้วย เช่น ลิเกป่า ซึ่งเป็นการละเล่นชนิดหนึ่งที่มีมาจัดให้มีการแข่งขันประชันโรงกับร่องเงืงคันหยง ในเขตจังหวัดตรัง (นายเนือย สารสิน, สัมภาษณ์ 17 พฤศจิกายน 2532)

(9) บุษงาคันหยง	หยงไทรละน้องคันทงกา
สวยเหมือนนางเอกลิเกป่า ²	แก้มแดงน้องหนาเหมือนยาย ³
อยากให้น้องแหลง	ใครเห็นแก้มแดงของน้องนี้ ⁴
แก้มแดงน้องหนาเหมือนยาย	บอกพี่ให้รู้เอาไว้ด้วย

4.2 การรายงานเกี่ยวกับการทำมาหากิน การงานอาชีพ อาชีพส่วนใหญ่ของชาวบ้านในชุมชนริมฝั่งทะเลแถบนี้ก็เกี่ยวข้องอยู่กับทะเล อันได้แก่การหาปลา ทำโพงพาง วางอวน คักไซ จมปู หาทอย เรือเบ็ด เรืออวน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับทะเล การ

1-ตลิ่ง 2-การละเล่นพื้นบ้านภาคใต้ชนิดหนึ่ง 3-นางเอกลิเกป่า 4-คำเรียกหญิงสาว

ทำนา ทำสวน เป็นอาชีพรองลงมา นอกจากนี่ยังพบอาชีพการตัดไม้ป่าชายเลน เผาถ่าน นอกจากการรายงานถึงสภาพการทำมาหากินของชาวบ้านแล้ว เนื้อหาบทเพลงเหล่านี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาพื้นฐานทางสังคมของชุมชนนั้นอีกหลายประการ ตัวอย่างบทเพลง เช่น

(1) ตันหยงตันหยง น้ำหน้าบังอู้กู่ฟาง ¹ ลุงกู่กู่ที่ เอาเงินมาวางมัดจำน้อง	หยงไทรน้องหนอ-ตันทองกลาง ได้เงินมาวางมัดจำน้อง ได้เบี้ยทนนั่งอ้อชอทอง ได้เป็นเจ้าของขวัญใจบัง
(2) บุหงาตันหยง พบหน้าน้องสาวแล้วรักจัง ลมแลมนรั้ว ไปสร้างอวนดำหลังกับบังใหม่	กำพงน้องหนอ-ชูตันหัง ไปสร้างอวนดำหลัง ² กับบังใหม่ บังอ้อยหัวให้น้องอยู่ท้าย ตอบให้บังนี้ไ้รู้ด้วย
(3) ตันหยงตันหยง ตามทางที่บังเดินไปหาด เสียงดังบ๊อ๊ก ๆ บังเห็นน้องนาคนั่งคอยหอย	หยงไทรน้องหนอ-ตันผักกาด บังเห็นน้องนาคนั่งคอยหอย ³ คอยได้ก็พรกแล้วน้องสาวน้อย น้ำย้อยน้องหนอสองแฉกเห็น ⁴
(4) บุหงาตันหยง จำได้ไหม้เราตอนยังเด็ก น้องสาวคิ้ววาด เราเช่าเรือเล็กไปรุนกุง	กำพงน้องหนอ-ยังตันซี้เหล็ก เราเช่าเรือเล็กไปรุนกุง ⁵ เรือมันคิดหาคเรารุนกันรุ่ง น้องเหอน้ำฟุ้งสองข้างแฉก

1-โพงพาง 2-อวนสำหรับวางดักจับปลาสี่เหลี่ยมซึ่งเป็นปลาผิวน้ำนำมาทำปลาเค็ม

3-หาหอย 4-หิน 5-การใช้อวนติดหัวเรือมาครุนกุงในบริเวณน้ำตื้นริมฝั่ง

เพลง (1), (2), (3), และ (4) ได้กล่าวถึงอาชีพประมงของชาวบ้าน เช่น ทำโพงพาง, อวนดำหลัง หาทอย และรุนกุ้ง ซึ่งทั้งหมดเป็นเพลงเก่าที่มีความแพร่สะพัดในการร้องสูง มีลักษณะความหมายเป็นสองง่ามสามแฉ่งที่ก่อให้เกิดอารมณ์ขัน แต่มีเนื้อหาที่สะท้อนให้เห็นอาชีพ เพลง (3) อ้างถึงการหาหอยของชาวบ้าน ซึ่งมีหอยชนิดหนึ่งมักเกาะติดอยู่กับก้อนหินริมทะเลที่น้ำขึ้นถึงชาวบ้านเรียกกันว่าหอยเจาะ หอยจิเตป หรือหอยตะหระรำ ซึ่งหมายถึงหอยนางรมตัวขนาดเล็กนั่นเอง นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมบางอย่างของชาวบ้าน เช่น ถ้ามีเงินแล้วก็จะซื้อทองให้เป็นของขวัญ เพลง (1) ชี้ให้เห็นว่าชาวบ้านนิยมจะใส่ทองกัน

(5) บุหงาคันหยง
ถึงน้องไม่รักบังไม่แค้น¹
ป็นใส่ข้าวขาว
ทำนาต่อแค้นกันสักปี

หยงไทรน้องหนอ-ยังคัมลำแพน
ขอทำนาต่อแค้น² กันสักปี
อีกปีหนึ่งเล่าใส่ข้าวคอกหยี³
ปีหน้าน้องหนอต่อว่ากัน

(6) บุหงาคันหยง
ถึงน้องไม่รักก็แล้วไป
นิจจาแขนสวย
บังหาใหม่ไทรอไปจ้าง

กำพงน้องหนอ-ชูตันไคร⁴
บังหาใหม่ไทรอไปจ้าง
บังมีแต่สวนกล้วยกับสวนยาง
ตามทางไปบ่อย่างหลอหลน⁵

(7) คันหยงคันหยง
น้องไม่รักบังกะแล้วไป
โอัน้องควี้เพื่อ
บังไม่มีไทรอไปจ้าง

กำพงแลน้อง-ยังตันไคร
บังไม่มีไทรอไปจ้าง
บังไม่มีเรือมีสวนยาง
มีแต่สวนยางน้องเอาใหม่

1-คะยั้นคะยอ 2-ติดกัน, เชื่อมต่อกัน 3-ซื้อพันธุ์ข้าวพื้นเมืองชนิดหนึ่ง 4-คัมตะไคร้
5-ทางที่ปูลาดด้วยซีเมนต์

(8) บุษงาตันหยง	หยงไทรน้องหนอ-ชูต้นยาง .
ถึงตัวบังนี้ตัดไม้จ้าง	กะไม่ให้เอวบางนุ่งผ้าร้าย ¹
น้องสาวหน้าโย	เสื่อในฝันใหม่บังกะซื้อให้
ไม่ให้เอวบางนุ่งผ้าร้าย	ไม่ให้คนสวยต้องอายคน

นอกจากอาชีพการประมงแล้ว จะเห็นว่าชาวบ้านในถิ่นแถบนี้ยังมีอาชีพในการทำนา ทำสวน เช่น สวนยาง สวนกล้วย และยังมีอาชีพรับจ้างตัดไม้โกงกางสำหรับส่งเข้าเตาเผาถ่าน ซึ่งในบริเวณดังกล่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตอำเภอกันตังในสมัยก่อน มีโรงงานเผาถ่านจำนวนมาก อีกทั้งยังมีเนื้อหาที่สะท้อนให้เห็นค่านิยมบางอย่าง เช่น เพลง (6) เป็นเพลงที่คู่เต้นรำชาย ร้องเชิงประชดประชันหญิงคู่เต้นรำ หากไม่รักเขาก็แล้วไป เขาไม่มีเงินจะไปจ้างหрок พูททำนองว่าตัวเองยากจน แต่จริง ๆ แล้วต้องการจะอวดตัว เพราะว่าการมีส่วนยางและการพูดถึงทางที่ไปบอว่าลาคด้วยซีเมนต์นั้น ในทัศนะของชาวบ้านแถบนั้นถือว่าเป็นผู้มีฐานะดี กระจ่าง เส้นสกุล (สัมภาษณ์, 20 เมษายน 2532) เล่าว่า สมัยก่อนในแถบพื้นที่จังหวัดตรัง ใครมีส่วนยางถือว่าเป็นคนมีฐานะ และบ้านคนมีเงินส่วนใหญ่จะมีบ่อน้ำอยู่นอกบ้าน เส้นทางไปบ่อลาคด้วยซีเมนต์ บ่อมีท่อกอนกริตอย่างดี ซึ่งชาวบ้านส่วนใหญ่จะใช้บ่อคินธรรมชาติหรือไม่ก็ใช้บ่อสาธารณะร่วมกัน

5. การก่อให้เกิดปะทะสัมพันธ์และการสร้างบูรณาการทางสังคม

รองเง็งตันหยงเป็นสื่อพื้นบ้านที่มีลักษณะเหมือนกับสื่อพื้นบ้านชนิดอื่น นั่นคือการเป็น "เครื่องมือทางสังคม" ที่ช่วยให้คนได้ติดต่อสัมพันธ์กัน เกิดความใกล้ชิดกัน ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนอารมณ์ความคิดซึ่งกันและกัน กรณีรองเง็งตันหยงนับว่าเป็นสื่อพื้นบ้านที่มีลักษณะดังกล่าวชัดเจนมาก เพราะในการเล่นผู้เล่นกับนางรำและผู้ชมจะมีความใกล้ชิดกันยิ่ง ผู้เข้าร่วมเล่นกับนางรำนอกจากจะมีความชิดใกล้ทางกายภาพแล้วยังต้องมีการว่าเพลงตอบโต้กันทางความคิดอีกด้วย ส่วนผู้ชมก็จะได้รับรู้สัมผัสทั้งภาพปรากฏทั้งเนื้อหาของบทเพลงที่นางรำและคู่เต้น

1-ผ้าเก่า, ผ้าขี้ริ้ว

คือร้องโต้ตอบกันตลอดเวลา ในเงื่อนไขดังกล่าวการเล่นร้องเงิงตันหยงจึงนับเป็นสื่อพื้นบ้านที่ก่อให้เกิดการปะทะสัมพันธ์ทางสังคมอย่างชัดเจน นอกจากนี้เนื่องจากการเล่นร้องเงิงตันหยงเป็นการเล่นของกลุ่มคนไทยมุสลิมที่กลุ่มคนไทยพุทธนิยมร่วมเล่นด้วยการปะทะสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนสองกลุ่มที่มีภูมิหลังทางสังคมหลายส่วนแตกต่างกันจึงกลายเป็นเครื่องมือในการสร้างบูรณาการทางสังคมให้กลุ่มคนต่างวัฒนธรรมเกิดความรู้สึกเป็นกลุ่มพวกเดียวกัน (In Group) ได้อย่างเป็นธรรมชาติ โดยไม่ต้องมีองค์กรของรัฐหรือองค์กรอื่น ๆ เข้าไปเกี่ยวข้อง ในกรณีนี้การเล่นร้องเงิงตันหยงจึงนับเป็นสื่อพื้นบ้านที่ช่วยลดความขัดแย้งทางสังคมที่อาจเกิดขึ้นได้ระหว่างกลุ่มชนต่างวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี

ภาพสะท้อนการทำหน้าที่ก่อให้เกิดการปะทะสัมพันธ์และการสร้างบูรณาการทางสังคมของสื่อพื้นบ้าน-ร้องเงิงตันหยงแสดงออกมาให้เห็นทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหาของการเล่น ซึ่งสามารถจำแนกประเด็นได้ดังนี้

5.1 ด้านรูปแบบ จากการศึกษาข้อมูลภาคสนามพบว่าการเล่นร้องเงิงตันหยงในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษที่ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างแสดงให้เห็นว่าการเล่นร้องเงิงตันหยงก่อให้เกิดการปะทะสัมพันธ์ระหว่างผู้แสดงคือนางรำกับผู้ร่วมเล่นคือคู่เต้นในลักษณะของการสื่อสารแบบเผชิญหน้าและเป็นการสื่อสารแบบสองทางที่ทั้งสองฝ่ายมีบทบาททั้งเป็นผู้ส่งสารและผู้รับสารอย่างเท่าเทียมกัน ในขณะที่ผู้ชมจะเป็นผู้รับสารจากการละเล่นนี้แต่ก็มีโอกาสเป็นผู้ส่งสารได้ด้วยโดยการเข้าร่วมสนทนาวิสาสะหรือเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับเพลงที่จะใช้ร้องโต้ตอบนางรำในกลุ่มเพื่อนที่เป็นคู่เต้น นอกจากนี้ยังมีโอกาสของการพูดคุยกับนางรำและชาวคณะร้องเงิงตันหยงในขณะพักการแสดงหรือหลังการแสดง ซึ่งจะเป็นโอกาสที่จะได้สนิทสนมและก่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน

อุคม หนูทอง (2531 : 12) กล่าวถึงการเล่นร้องเงิงตันหยงว่าเป็นสื่อประสานสัมพันธ์ทางสังคมที่ทำให้ชาวบ้านได้พบปะกัน โต้ตอบกันด้วยโวหารและเต้นรำด้วยกัน ได้สร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนต่างวัฒนธรรม ซึ่งเล่นสนุกร่วมกันทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิมทางฝั่งตะวันตก

จากการศึกษาข้อมูลภาคสนามและข้อมูลเอกสารพบตรงกันว่าคณะร้องเงิงตันหยงที่เคยมีปรากฏและที่ยังมีอยู่ทั้งหมดเป็นชาวไทยมุสลิม ส่วนผู้ร่วมเล่นและผู้ชมจะมีทั้งชาวไทยมุสลิมและชาวไทยพุทธตามลักษณะพื้นที่ ๆ มีการรับคณะร้องเงิงตันหยงไปแสดง เช่นหากพื้นที่ใดเป็นหมู่บ้าน

ชาวไทยมุสลิมทั้งหมดผู้ชมก็จะเป็นชาวมุสลิม หากพื้นที่ใดมีชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมอยู่อาศัยร่วมกันผู้ร่วมเล่นก็จะมีทั้งชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม หากพื้นที่ใดมีเฉพาะชาวไทยพุทธผู้ร่วมเล่นและผู้ชมก็จะมีเฉพาะชาวไทยพุทธ กล่าวเฉพาะพื้นที่ ๆ ทำการสู่มัสยิดกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่จังหวัดตรัง ที่เคยมีการเล่นร้องเงิงตันหยงแพร่สะพัดรวม 5 จุด คือพื้นที่ตำบลกันตังใต้ ตำบลนาเกลือ อำเภอกันตัง ตำบลบ่อหิน อำเภอลีเกา ตำบลปะเหลียนและตำบลบ้านนา อำเภอปะเหลียน มีจำนวนประชากรที่สู่มัสยิดทั้งสิ้นรวม 150 ราย พบว่า มีจำนวนร้อยละ 32 เคยเป็นผู้ร่วมเล่น และร้อยละ 68 เป็นผู้เคยชม และในจำนวนผู้ร่วมเล่นทั้งหมดพบว่ามีจำนวนร้อยละ 47 เป็นชาวไทยพุทธ โดยรูปแบบการเล่นร้องเงิงตันหยง ซึ่งมีลักษณะร่วมของศิลปะการเต้นรำ และการร้องเพลงโต้ตอบกันนั้น จะเห็นการประสมประสานด้านรูปแบบที่เด่นชัดมากคือ การที่คณะร้องเงิงตันหยงทั้งหมดเป็นของชาวไทยมุสลิม และผู้ร่วมเต้นส่วนใหญ่เป็นชายไทยพุทธ เป็นลักษณะของการปะทะสัมพันธ์ที่ชาวไทยมุสลิมเป็นตัวตั้งให้โอกาสชาวไทยพุทธเข้าร่วมและในส่วนของบทร้องนั้น ซึ่งจะมีทั้งคำเรียนและกลอนสด คำเรียนส่วนใหญ่พบว่าเป็นของชาวไทยมุสลิม แต่งขึ้นเพื่อใช้ฝึกหัดร้องฝึกหัดรำ มีเนื้อหาสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมไทยมุสลิม ซึ่งจะให้ความรู้แก่ชาวไทยพุทธ ในส่วนของกลอนสดนั้นจะปรากฏเนื้อหาที่สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยพุทธ และวัฒนธรรมไทยมุสลิม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าใครเป็นผู้ร้อง

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าการ เล่นร้องเงิงตันหยงเป็นสื่อที่ก่อให้เกิดการปะทะสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชนไทยมุสลิมและกลุ่มชนไทยพุทธอย่างเด่นชัด ซึ่งการปะทะสัมพันธ์นี้ย่อมนำไปสู่การบูรณาการทางสังคมในกลุ่มชน 2 กลุ่มที่ต่างวัฒนธรรมความเชื่อทางศาสนาดังกล่าว

5.2 ด้านเนื้อหา เนื้อหาที่แสดงออกทางบทเพลงในการ เล่นร้องเงิงตันหยงจำนวนมากที่สะท้อนให้เห็นถึงการเข้ากันได้ทางวัฒนธรรมและการสื่อความคิดด้านต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการยอมรับความเป็นกลุ่มพวกเดียวกัน ซึ่งเป็นสิ่งชี้แสดงให้เห็นว่าการ เล่นร้องเงิงตันหยงเป็นเครื่องมือในการสร้างบูรณาการทางสังคมให้เกิดขึ้นในเขตพื้นที่ดังกล่าว

เนื้อหาที่สะท้อนให้เห็นถึงการผสมผสานทางสังคมและวัฒนธรรมจากเพลงร้องเงิงตันหยงที่เด่นชัดที่สุดสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ

5.2.1 การผสมผสานทางด้านความเชื่อ ความเชื่อร่วมระหว่างกลุ่มชนไทยพุทธและกลุ่มชนไทยมุสลิมที่ปรากฏใน เนื้อ เพลงร้องเงิงตันหยงที่เก็บได้ในพื้นที่ทำการศึกษา มีหลายประการ

ทั้งที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและที่ไม่เกี่ยวข้อง เช่น ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเรื่อง
เสน่หยาแฝด ความเชื่อบาป-บุญและโลกนี้-โลกหน้า ความเชื่อเรื่องโชคกลางและเกณฑ์ชะตา
 เป็นต้น

ซึ่งจะเห็นได้ว่าความเชื่อเหล่านี้เป็นความเชื่อดั้งเดิมที่มีมาแต่โบราณ เป็นพื้นฐาน
ความคิด ความเชื่อของชุมชนในภาคใต้ ในหลายส่วนขัดแย้งกับหลักการทางศาสนาทั้งของพุทธและ
อิสลาม ปรีชา นุ่นสุข (2531 : 94 - 121) สรุปว่าความเชื่อของชาวบ้านภาคใต้ที่เนื่องมาจาก
ศาสนาพราหมณ์นั้น สังคม สืบทอดและมีอิทธิพลต่อระบบคุณค่า เป็นภูมิปัญญาและมรดกทาง
วัฒนธรรมในพื้นที่ดังกล่าว ปรากฏทั้งในส่วนความเชื่อเกี่ยวกับพิธีกรรม ความเชื่อต่ออำนาจ
ภายนอก เช่น เรื่องวิญญาณ เทพเจ้า ความเชื่อเรื่องกรรม การเกิดใหม่ ชาตินี้-ชาติหน้า
ตลอดจนความเชื่อทางไสยศาสตร์ เครื่องรางของขลัง

เนื้อหาของบทเพลงรองเง็งคันหยงสะท้อนให้เห็นความเชื่อดังกล่าว ที่เชื่อร่วมกันทั้งใน
กลุ่มชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม

ตัวอย่างข้อมูลบทเพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อร่วมที่ยกมาแสดงทั้งหมดต่อไปนี้ เป็น
เนื้อเพลงที่เป็น "คำเรียน" ซึ่งใช้ร้องทั้งชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม เนื้อเพลงดังกล่าว
สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความเป็นหนึ่งเดียวทางความเชื่อ

ความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ตัวอย่างบทเพลง

(1) บุหงาคันหยง
เก็บข้าวเก็บน้ำเสียให้ฉาด¹
คนดีใหม่เบี่ย²
ไปไหว้พระธาตุหลาดเมืองคอน

กำพงน้องหนอ-หยงคันผักกาด
เราไปไหว้พระธาตุหลาดเมืองคอน
บังน้อเสียให้น้องก่อน
ขอพรน้องหนอให้ได้กัน

(2) บุหงาคันหยง ไปกันน้องหนอน้องคิ้ววาด น้องหาใหม่เบีย เราไปพระธาตุหลาดเมืองคอน	หยงไทรละน้องยังต้นผักกาด. เราไปไหว้พระธาตุหลาดเมืองคอน บังยาอ้อเสียให้น้องก่อน ขอพรน้องหนอ-ให้ได้กัน
(3) บุหงาคันหยง บังเขเรือผ่านมาทางนี้ เหมือนไม่รู้หัวน ² หลาทวดเขามิใครไมไหว	หยงไทรบังหนอ-ต้นคี่ปลี หลาทวด ¹ เขามิใครไมไหว คนเขาไหวกันบังเห็นใหม่ บังหนอ เป็นชายไม่รู้หัวน

เพลง (1), (2) แม้จะมีอนุภาคต่างกันเล็กน้อยแต่ก็มีประเด็นหลักร่วมกัน ซึ่งเนื้อเพลงที่มีเนื้อหาในลักษณะนี้มีความแพร่กระจายสูง ได้สะท้อนถึงความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สำคัญที่สุดสิ่งหนึ่งคือเจดีย์พระธาตุเมืองนครศรีธรรมราช เป็นความเชื่อของชาวไทยพุทธ แต่ชาวไทยมุสลิมในแถบถิ่นนี้ก็มีเชื่อตั้งกล่าวด้วย ซึ่งขัดกับหลักศาสนาอิสลาม แต่ปรากฏว่าความเชื่อในความศักดิ์สิทธิ์ของเจดีย์วัดพระธาตุ ในกลุ่มชาวบ้านแถบนี้ยังมีอยู่จนถึงปัจจุบัน

(4) บุหงาคันหยง คามทางน้องเหอบังไปไร่ บอกน้องตามจริง นิกไทรขึ้นได้เล่นกะหยง	จริง ๆ น้องหนอ-ยังต้นหวาย นิกไทรขึ้นได้เล่นกะหยง ³ ครุหมอ ⁴ ป้าหญิงมันจับลง ⁵ เพราะมึงน้องเหอ-ไม่ลงใจ ⁶
--	--

1-ศาลาหรือศาลอันเป็นที่สถิตย์ของวิญญาณหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านนับถือ 2-ไม่รู้ประสา
3-คนไทยมุสลิมแถบริมทะเลจังหวัดตรังเรียกการเล่นสลิละซึ่งเป็นการละเล่นเชิงกีฬาชนิดหนึ่งของกลุ่มชนเชื้อชาติมลายูว่า "กะหยง" 4-วิญญาณของผู้ให้กำเนิดหรือบรรพบุรุษที่ให้กำเนิดรูปแบบศิลปะการเล่นหรือมหรสพชนิดใดชนิดหนึ่ง เช่น ครุหมอโนรา ครุหมอหนังตะลุง เป็นต้น 5-อาการที่วิญญาณเข้าสิงในร่าง อาจโดยการเชื่อเชิญเป็นพิธีกรรมหรือโดยเจตนาของวิญญาณนั้น ๆ เอง
เป็นความเชื่อของชาวไทยพุทธ 6-ไม่ตกลงใจ

(5) บุหงาคันหยง
 ตกใจน้องเหอเหมือนผีเข้า
 กลับบ้านหนี
 รู้ว่าน้องสาวไม่ลงใจ

หยงไทรน้องหนอ-คอกสาวเหล่า
 รู้ว่าน้องสาวไม่ลงใจ
 สงสัยตัวที่ต้องกินยาหม้อใหญ่
 กินยาน้องหนอ-ให้ลิ้มน้อง

เพลง (3), (4), (5) มีเนื้อหาสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น
 หลาทวด ครูหมอ และผี

ความเชื่อเกี่ยวกับเสน่หยาแฝด ตัวอย่างบทเพลง

(6) บุหงาคันหยง
 บังไปไม่รอดเสียแล้วเค้
 คดข้าวใส่หวัก
 ถูกเหน่หันน้ำตาปลาคุหยง

หยงไทรน้องหนอ-คอกรักเร
 ถูกเหน่หันน้ำตาปลาคุหยง¹
 คิดถึงคนรักบังกินไม่ลง
 บังกินไม่ลงสักเม็ดเดียว

(2) คันหยงคันหยง
 กลับบ้านไม่รอดเสียแล้วเค้
 เพื่อนหลับหมดแล้ว
 ถูกเหน่หันน้ำตาปลาคุหยง

กำปงน้องหนอ-ยังคันเหมล
 ถูกเหน่หันน้ำตาปลาคุหยง
 คิดถึงน้องแก้วบังหลับไม่ลง
 บังหลับไม่ลงสักคืนเดียว

(3) คันหยงคันหยง
 ลงไปน้องหนอ-ที่ฝ้ายเล
 นิจจาโฉมยง
 บังไปทำแทนที่สักสองไท

หยงไทรน้องหนอ-ยังคันเหมล
 บังไปทำแทนที่สักสองไท
 น้ำตาคุหยงบังปนลงไป
 ให้น้องหลงไหลไปด้วยบัง

(4) ตันหยงตันหยง มาอยู่ฝ่ายเลไม่ก็เดือน กลางคืนนอนฝัน ถูกเหน็บเต่าเลือนหน่วยตลาย	หยงไทรน้องหนอ-ยังตันกล้วยเถื่อน ถูกเหน็บเต่าเลือน ¹ หน่วยตลาย ² กลางวันน้องหนอบังเหมือนจะใช้ แลไม้้องเทอปลายลงคืน ³
(5) ตันหยงตันหยง ก้าวตื่นไม่ออกเสียแล้วเต้ นิกน้องปาโต ⁵ ถูกเหน็บน้ำตาปลาทะเลหาค	หยงไทรละน้อง-มาชูดอกเหมล ถูกเหน็บน้ำตาปลาทะเลหาค ⁴ น้ำตามันไหลลงปราด ๆ น้ำตาไหลปราดทุกอย่างเดิน

บทเพลงที่เกี่ยวกับเสน่ห์ยาแฝดที่ยกมาส่วนใหญ่ที่เป็นบทเพลงที่คู่ต้นชาวไทยพุทธใช้ร้อง
เกี่ยวนางรำ เสน่ห์ดังกล่าวเช่น เสน่ห์น้ำตาปลาอุยหรือปลาพะยูน เสน่ห์เต่าเลือน เป็น
ความเชื่อของชาวไทยมุสลิมมาก่อน ชาวไทยพุทธที่รับรู้ในเรื่องดังกล่าวก็ร่วมเชื่อไปด้วย

ยาเสน่ห์ที่เป็นที่รู้จักกันในกลุ่มชาวไทยมุสลิม และกลุ่มนักเล่นร้องเงิงตันหยง คือ
ยาเสน่ห์ที่เรียกว่า "น้ำตาปลาอุย" หรือ "ปลาพะยูน" ผสมกับน้ำมันบางชนิด จากนั้น
เข้าพิธีปลุกเสกโดยผู้คงแก่เรียนทางไสยศาสตร์ของชาวไทยมุสลิม เชื่อว่าผู้ที่ถูกยาเสน่ห์นี้จะ
หลงรัก ติดตามอย่างมกมาย นิยมใช้กันในกลุ่มนางรำร้องเงิงตันหยง (นายคะ หมาคหลี,
สัมภาษณ์ 25 เมษายน 2532)

1-เป็นเสน่ห์ที่ถือว่าร้ายแรงแก่ได้ยากชนิดหนึ่ง วิธีทำต้องทำโดยผู้รู้ทางไสยศาสตร์ต้อง
ใช้คาถาอาคม โดยวาดรูปเต่าลงบนอวัยวะส่วนหนึ่งส่วนใดของร่างกายส่วนใหญ่มักวาดลงที่
อวัยวะเพศหญิง เชื่อว่าชายใดที่มีความสัมพันธ์ทางเพศด้วยแล้วจะหลงไหล ทำนองเดียวกับ
กาจับหลักของคนไทยพุทธ 2-ตลาย 3-เห็นยอดไม้ปักลงคืน 4-ปลาโคบหรือปลาโกก
5-เมื่อใด

ความเชื่อเกี่ยวกับบาป-บุญ ภาพนี้-ภพหน้า ตัวอย่างบทเพลง

(1) บุหงาคันหยง ถ้าบั้งตายก่อนน้องตายหลัง ทำเถิดคนสวย ทำบุญมะหย้งให้บั้งกัน	หยงไทรน้องหนอ-ชูต้นทั้ง ทำบุญมะหย้งให้บั้งกัน ¹ ให้ข้าวสักถ้วยให้หน้าสักขัน ชาติหน้าเอววันไค้ด้วยบั้ง
(2) คันหยงคันหยง ถ้าบั้งตายก่อนน้องตายหลัง ข้าวถ้วยน้ำขัน ไปอาบน้ำมะหย้งให้บั้งด้วย	จริง ๆ น้องหนอชูต้นทั้ง ไปอาบน้ำมะหย้งให้บั้งด้วย ทำบุญบั้งกันน้องแซนสวย ชาติหน้าคนสวยไค้ด้วยบั้ง
(3) บุหงาคันหยง ทำบุญกับไทรละน้องสาว ทำบุญไว้มาก ตัวจึงได้ขาว-ขาวหน้าชมพู	หยงไทรน้องหนอ-คอกสาวเหล่า ตัวจึงได้ขาว-ขาวหน้าชมพู งามแก้มงามปากจึงงามสม สมแล้วน้องหนอ-ที่หล่อแรง ²
(4) คันหยงคันหยง น้องว่ารักไม่ได้ไม่ใช่ไทย ³ ถ้าเกิดชาติหน้า กรรมไหนน้องหนอมาตามทัน	หยงไทรน้องหนอ-มาชูต้นไม้ กรรมไหนน้องหนอมาตามทัน บั้งสาบานว่าคือไค้ด้วยกัน ถ้าไทยด้วยกันไค้ด้วยกัน
(5) บุหงาคันหยง เอามือไปจับไม้ตาหนา ชาตินี้ตัดขาด ปากว่าซาลามาเลกรม	กำบังน้องหนอ-ยังคัมพลา ปากว่าซาลามาเลกรม วันฮักแกทราคต่อไค้ชม ไค้ชมน้องหนอต่อชาติหน้า

1-ทำบุญละหมาดให้พี่ด้วย 2-สวยมาก 3-คนไทยมุสลิมท้องถิ่นที่เก็บข้อมูลเรียกชาว
ไทยพุทธว่า "ไทย" และเรียกตนเองว่า "แขก"

(6) ตันหยงตันหยง
 ยามที่บังยาจากน้องไป
 พบกันชาติหน้า
 ไม่รู้ตอใดได้พบเล่า

หยงไทรบังหนอ-ยังตันไคร
 ไม่รู้ตอใดได้พบเล่า¹
 ชาตินี้น้องยาต้องตายเสียเปล่า ๆ
 บังเหน้องสาวอนร้องไห้

เพลงทั้งหมดที่ยกมาสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องบุญ-บาป และภพ-ภพหน้า เพลงทั้งหมดใช้ร้องทั้งชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมที่เล่นร้องเงิ้งตันหยง และจากการสัมภาษณ์ทั้งชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมก็ให้ปากคำสอดคล้องกันในความเชื่อ เรื่องดังกล่าว ความเชื่อเรื่องโชคลางและเกณฑ์ชะตา ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ผู้บอกข้อมูลทั้งหมดเกี่ยวกับเรื่องความเชื่อเรื่องโชคลางและเกณฑ์ชะตา พบว่าทั้งชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมมีความเชื่อร่วมกันในระดับสูง เฉพาะในเรื่องโชคลาง คณะร้องเงิ้งตันหยงทุกคนเชื่อว่าเป็นสิ่งที่มีอยู่จริงและต้องระวังตัวเป็นพิเศษหากเกิดลางบอกเหตุก่อนเดินทางออกจากบ้านเพื่อไปเปิดการแสดง ณ ที่ใดที่หนึ่ง เช่น ก่อนออกจากบ้านถูกจิ้งจกร้องทัก ก่อนวันจะมีการเล่นหัวหน้าคณะ เกิดเขม่นตาด้วนใดด้านหนึ่ง หรือก่อนเดินทางออกจากหมู่บ้านมีสุนัขขวิดกัดหน้า คณะร้องเงิ้งตันหยง เป็นต้น

นอกจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการเล่นร้องเงิ้งตันหยงในเรื่องความเชื่อดังกล่าวโดยตรงแล้ว ความเชื่อเกี่ยวกับโชคลางและเกณฑ์ชะตาก็ยังมีปรากฏในบทเพลงร้องเงิ้งตันหยงที่เก็บรวบรวมได้จำนวนหนึ่ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อดังกล่าว เช่น

(1) บูหงาตันหยง
 ถึงบังตัวดำแต่ใจดี
 นิจจาบุญปลุก
 เกณฑ์ผานาซีไม่ได้กัน

หยงไทรละน้อง-คอกคี่ปี่²
 แต่เกณฑ์ผานาซีไม่ได้กัน
 เขาว่าไว้ถูกเป็นหลัน ๆ³
 เหววัลย์น้องหนอ-บังขอลา

1-ไม่รู้เมื่อไรจะได้พบกันอีก 2-พริก 3-เป็นรุ่น ๆ

(2) บุหงาดันหยง คิดถึงน้องสาวน้ำตาแล้ด ² มาเที่ยวบ้านน้อง เกณฑ์โค้ของเราไม่เข้ากัน	กำพงแล่น้อง-ชูดอกซุมเห็ด ¹ เกณฑ์โค้ ³ ของเราไม่เข้ากัน ได้แต่นั่งจ้องกินน้ำลักซัน เอววัลย์น้องหนอ-ไม่พอดี
(3) บุหงาดันหยง เดินออกจากบ้านตีนจกทัก ⁴ กลางคี่กลางร้อย เข้าบ้านซัดหลักไม่หาญไป	หยงไทรละน้อง-ชูดอกลัก เข้าบ้านซัดหลัก ⁵ ไม่หาญไป แต่บังเป็นชายอ๊กแล้วไอไทร แต่ใจบังหนอไปด้วยน้อง
(4) บุหงาดันหยง เหม็งตา ⁶ ช้างซ้ายแต่กลางวัน ยื่น ๆ นิ่ง ๆ นกเขามันขันไม่ลงกุก	หยงไทรละน้อง-ชูดอกพันคัน นก เขากะขันไม่ลงกุก ⁷ หัวใจของบังไม่เป็นสุข ไม่สุขเลยหนอหัวใจบัง
(5) บุหงาดันหยง บังนั่งคี่นี้เห็นควาคีอก ⁹ เป็นกลางเป็นกลาง ควาคีอกน้องหนอลงในเล	หยงไทรละน้อง-ชูดันหรือ ⁸ ควาคีอกน้องหนอลงในเล รักบังจี้ร้างรักน้องจี้เห เหมือนรักน้องเหไปจากบัง

บทเพลงทั้งหมด เนื้อหาแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องเกณฑ์ชะตา หรือเรื่องเลขฆานาที่ของชีวิตและเรื่องของโชคกลางต่าง ๆ แม้ส่วนใหญ่เนื้อเพลงจะผูกขึ้นเพื่อตัดพ้อ ต่อว่าในเรื่องของความรักตามธรรมเนียมเพลงรองเง็งตันหยงทั่วไปแต่ก็ได้แสดงความเชื่อในด้านลี้ก แห่งสำนักของผู้ร้องถึงเรื่องดังกล่าวไว้ในระดับที่แน่นอนด้วย โดยเนื้อแท้ของศาสนาอิสลามและ พุทธศาสนาไม่มีความเชื่อในเรื่องเกณฑ์ชะตาและโชคกลางปรากฏในคำสอนแต่อย่างใด ความเชื่อ

1-ดอกซุมเห็ด 2-น้ำตาไหล 3-เกณฑ์คู่ 4-จิ้งจก 5-บิต, ลั่นคานประคุด
6-เขม่นตา 7-ใช้เรียกจิ้งหვეเสียงทอดคอนท้ายของนกเขาชวา ชาวมุสลิมภาคใต้นิยมเลี้ยง
นกเขาชวา เชื่อว่าจะดีหรือไม่อยู่ที่ "กุก" เช่นนกเขา 3 กุก หมายถึงนกเขาที่มีเสียงทอดคอนท้าย
3 จิ้งหვე ถือว่าเป็นนกดี เป็นต้น

ในเรื่องดังกล่าวของชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมที่มีปรากฏร่วมในการเล่นร้องเงิงต้นหยงจึงน่าจะมาจากรากฐานความเชื่อดั้งเดิมที่ได้รับอิทธิพลจากศาสนาพราหมณ์และพุทธลัทธิมหายาน ซึ่งแผ่เข้ามาเมื่อมีอิทธิพลในดินแดนภาคใต้ของประเทศไทยก่อนที่พุทธศาสนาแบบทีนยานและศาสนาอิสลามจะเข้ามา ความเชื่อในเรื่องเหล่านี้จึงยังคงประสมประสานอยู่ในวิถีชีวิตของชาวบ้านในแถบถิ่นนี้

5.2.2 การผสมผสานด้านภาษา บรรพบุรุษของชาวไทยมุสลิมในแถบฝั่งทะเลตะวันตกที่มีการเล่นร้องเงิงต้นหยงแพร่สะพัดเป็นชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูที่ใช้ภาษามลายูถิ่นในชีวิตประจำวัน ภายหลังเมื่อมีคนไทยภาคใต้พื้นเมืองอพยพเข้าไปอยู่ร่วมมากขึ้นจึงเกิดการผสมผสานทางภาษาหันมารับเอาภาษาไทยถิ่นใต้เป็นภาษาพูด เพลงร้องเงิงต้นหยงแต่เดิมก็ใช้ภาษามลายูถิ่นในการขับร้อง ภายหลังจึงมีการปรับร้องเป็นคำไทยถิ่นใต้ ภาพสะท้อนเหล่านี้สามารถเห็นได้ชัดในเพลงร้องเงิงต้นหยงจำนวนมาก ซึ่งเป็นภาพสะท้อนของการผสมผสานทางวัฒนธรรมที่ชัดเจนอีกรูปแบบหนึ่ง เพลงร้องเงิงต้นหยงจะใช้ภาษาไทยถิ่นใต้เป็นหลัก มีคำมลายูถิ่นแทรกปนคำแทรกปนเหล่านั้นจะมีทั้งคำนาม สรรพนาม และศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม ดังปรากฏในเนื้อเพลง เช่น

คำนามที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์และสิ่งของที่ปรากฏในเนื้อเพลงร้องเงิงต้นหยง เป็นคำที่ใช้เรียกร่วมกันทั้งชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิม ซึ่งคำเหล่านี้จะใช้อยู่ในชีวิตประจำวันของชาวบ้านในแถบถิ่นนี้ด้วย ตัวอย่างบทเพลง

(1) บุหงาต้นหยง	หยงไทรน้องหนอ-ยังต้นเคย
บังนู้ข้าใจกระไรเลย	ไม่ได้ชมเชยเหมือนใจหวัง
น้องสาวคนดี	ไม่น่าทักพี่ ¹ โธ่้องร้อยซัง
ไม่ได้ชมเชยเหมือนใจหวัง	เพราะตุหนง ² น้องเหมมิงยังอยู่

1-ไม่น่าโกทักพี่ 2-คู่หมั้น

(2) ตันหยงตันหยง ไปกับบังไม่ละ โฉมตรู นิจจากนคี ไปตกปลาหล้าปูกันสองคน	หยงไทรละน้อง-ยังตันสูสู ¹ ไปตกปลาหล้าปู ² กันสองคน โยปล่อยให้พี่ต้องสูโยสูผัน ³ หรือน้องไม่สน-สนใจบัง
(3) บุงาตันหยง เหน็บมีคน้องหนอ-หัวละหนา ⁴ ลอกแข็งลอกขา ไว้แทงสะหยา เวลาตีก	หยงไทรน้องหนอ-ตันพังกา ไว้แทงสะหยา ⁵ เวลาตีก จะแทงสะหยาให้เข้าลึก รู้สึกตัวสั้น-เมื่อผันไป
(4) บุงาตันหยง ไปกับบังไม่น้องร้อยซัง นิจจาโฉมฉาย สร้างเรืออวนต้าหลังกันสองคน	หยงไทรน้องหนอ-ชูตันทัง ไปสร้างเรืออวนต้าหลัง ⁶ กันสองคน ให้น้องอยู่ท้ายส่วนบังอยู่บน ทน ๆ น้องเหอไม่นานรวย
(5) บุงาตันหยง ถ้าบังกลายเป็นปลิง ⁷ กลายเป็นอีกครึ่ง ขบคิกกางกึ่งชั้นในสาว	กำพงน้องหนอ-ตันหลังตั้ง ขบคิกกางกึ่งชั้นใน ⁸ สาว กลายเป็นมิหลัง ⁹ ที่เงียงยาว เลือคคาวน้องเหอคงไหลลาม

คำ "ตุหนัง" "หล้าปู" "หัวละหนา" "สะหยา" "อวนต้าหลัง" และ "มิหลัง"
เหล่านี้เป็นตัวอย่างคำนามที่ใช้เรียกชื่อสัตว์สิ่งของที่เป็นภาษามลายูถิ่นซึ่งแทรกปนอยู่ในบทเพลง

1-ไม่ผัน เมืองประเทยีนตันชนิดหนึ่ง 2-ปลากะรัง หรือปลาเก๋า 3-สูฟูยสูผัน
4-มีคมีลักษณะกริช มีหัวคล้ายกริชลูกไก่ของชาวบ้านภาคใต้สมัยก่อน ชายฉกรรจ์ชอบพกพา
เป็นอาวุธประจำตัว 5-ปลาชนิดหนึ่ง ในที่นี้มีความหมายนัยยะประหวัดหมายถึงอวัยวะเพศหญิง
6-อวนสำหรับวางดักจับปลาสี่เสียดซึ่งเป็นปลาผิวน้ำมาทำปลาเค็ม 7-ปลิง 8-กางเกงชั้นใน
9-ปลาคูทะเล ตัวโตและเงียงแหลมคมกว่าปลาคูกนน้ำจืด

ร้องเงืงตันหยงที่มีคำไทยถิ่นใต้เป็นพื้น คำเหล่านี้ปรากฏอยู่เป็นจำนวนมากในบทเพลงร้องเงืงตันหยง ซึ่งเป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวันจริง ๆ ของชาวไทยไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมในแถบถิ่นที่มีการเล่นร้องเงืงตันหยงแพร่สะพัดซึ่งได้ทำการศึกษา

ภาษาที่เห็นได้เป็นจำนวนมากว่าเป็นคำภาษามลายูถิ่นที่แทรกปนอยู่กับภาษาไทยถิ่นใต้ในเพลงร้องเงืงตันหยงคือคำสรรพนาม ดังตัวอย่างเช่น

(6) ตันหยงตันหยง ถ้าบังไม่รักบังไม่มา รักหนอร้อยซั่ง ไม่รักบังไม่มาในคินัน	กำพงน้องหนอ-ยังดอกพลว ไม่มาหาน้องในคินัน บังนี้รักจั่ง-รักน้องสาวคนดี ทำไมคนดีไม่พุดด้วย
(7) บุหงาตันหยง รักมึงน้องหนอจนเหลือล้น เป็นผ้าเป็นผ่อน ถ้าบังกลืนพัน-บังกลืนไว้	กำพงน้องหนอ-ยังตันแดงตัน ถ้าบังกลืนพัน-บังกลืนไว้ ใส่หีบไว้ก่อนต่อเอาใช้ ไว้ใช้น้องหนอ-กันสองคน
(8) บุหงาตันหยง น้องเอี้ยค ¹ คนนี้บังรักแรง ยามมั่งจากไป รักเหมือนลูกแดงที่โนเปล	หยงไทรน้องหนอ-ชูตันแดง รักเหมือนลูกแดงที่โนเปล น้องอย่าเอาใครเข้ามาเว ² อย่าเอาใครมาเว-เวแทนบัง
(9) บุหงาตันหยง เรานี้รักกันเหมือนจะตาย โธ้น้องควิวิน พ่อแม่ไม่ให้เราได้กัน	กำพงน้องหนอ-ตันซีได้ พ่อแม่ไม่ให้เราได้กัน ไปหาคนเอั้น ³ ตะน้องเอววัน ศาสนามันกัน-บังเอาไว้

1-สาวน้อย 2-ไกว 3-คนอื่น

คำ "บัง" ซึ่งเป็นคำสรรพนามที่คนไทยมุสลิมท้องถิ่นใช้เรียกชายที่สูงอายุกว่า ปกติ
นางรำจะใช้เรียกชายคู่เต้นและชายคู่เต้นจะใช้คำนี้ใช้เรียกแทนตัวเอง คำนี้จะมีปรากฏในเกือบ
ทุกบทของเพลงรองเง็งต้นหยง

(10) ต้นหยงต้นหยง	กำพงน้องหนอ-ชูต้นตั้ง
รักใครแล้วบังนักรักจริง	ไม่เหมือนน้ำกลิ้งบนใบยอ
บอกป๊ะบอกหมะ	เตรียมตัวไว้ต๊ะบังจะไปขอ
ไม่เหมือนน้ำกลิ้งบนใบยอ	รูปหล่อเตรียมตัวได้ผิวไทย
(11) บุหงาต้นหยง	หยงไหรน้องหนอ-ยังต้นใคร
ว่าคนบ้านนี้ไม่มีไหร	แม้แต่เมียโตะมัยบังจูบแล้ว
คนดีคนดี	ไปอยู่กับพี่ไปไม่น้องแก้ว
แม้แต่เมียโตะมัยบังจูบแล้ว	น้องแก้วคนดีจักลัวไหร ¹
(12) บุหงาต้นหยง	หยงไหรน้องหนอ-ต้นดีปลี
ลูกโตะอำหมาหรือโตะยี่	บอกบังสักที่ให้ชื่นใจ
เป็นคนบ้านนี้	หรือน้องคนดีเป็นคนบ้านไหน
บอกบังสักที่ให้ชื่นใจ	ไว ๆ น้องหนอขอรู้อัน
(13) ต้นหยงต้นหยง	กำพงน้องหนอ-ยังต้นพลา
บ้านบังมีส่วนแล้วมีนา	บังอให้น้องยาถ้าได้กัน
โตะตาโตะยาย	บังจะมาไควขันหมากหลายขัน
บังจะทำให้ถ้าได้กัน	ไม่ให้น้องนั้นมัดสี ² คน

คำ "ป๊ะ" "หมะ" "โตะมัย" "โตะอหมา" "โตะยี่" และ "โตะตาโตะยาย"
เหล่านี้เป็นคำสรรพนามที่ทั้งชายไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมเข้าใจร่วมกันและใช้ร่วมกันในหลายกรณี
ในพื้นที่ ๆ มีการเล่นรองเง็งต้นหยง เช่นคำ ป๊ะ/หมะ ซึ่งหมายถึง พ่อ/แม่ คำ โตะมัย

1-จะกลัวอะไร 2-อาย

โตะยี่และโตะอิหม่าซึ่งหมายถึงผู้นำทางศาสนาของคนไทยมุสลิม คำโตะตาโตะยายซึ่งหมายถึง พ่อตาแม่ยาย เป็นต้น

นอกจากคำนามและคำสรรพนามแล้ว คำที่พบเห็นได้บ่อยคือคำภาษามลายูถิ่นที่คนในพื้นที่ใช้เป็นศัพท์ทางศาสนา เช่นคำ ซาลามาเลกม คำเตาะบาด คำรูกนอิสลัม คำมะหยัง คำอาหรั้ม เป็นต้น คำเหล่านี้ปรากฏอยู่ในเพลงรองเง็งตันหยงเป็นจำนวนมาก (ดูรายละเอียดใน 3.6) ตัวอย่างบทเพลง

(14) บุหงาตันหยง
น้องเป็นลูกแขกอิสลัม
น้องสาวคิ้ววาด
มาร่อนมาร่าอยู่ทำไหร

กำพงน้องหนอ-ยังตันกำ
แต่มาร่อนมาร่าอยู่ทำไหร
กลับไปเตาะบาด¹ ไปน้องไป
กลับไปน้องหนอ-ไปเตาะบาด

(15) บุหงาตันหยง
ขอถามบังยานี้สักคำ
ถ้าบังไม่รู้
รูกนอิสลัมบังรู้ไหม

กำพงบังหนอ-ยังตันกำ
รูกนอิสลัม บังรู้ไหม²
อย่าทำโจโฉน้องจะสอนให้
น้องจะสอนให้ถ้าได้กัน

(16) ตันหยงตันหยง
บังนี่ขอเตือนน้องร้อยซัง
น้องสาวคิ้ววาด
เราไปมะหยังกันคี่หว่า

กพงน้องหนอ-ชูตันหัง
เราไปมะหยังกันคี่หว่า
มิงอย่าให้ขาดห้าเวลา
กลับมาบังจะอยู่เป็นเพื่อนมิง

2. การวิจัยบังจัจยี่ที่ก่อให้เกิดการเสื่อมสลายของรองเง็งตันหยง

การวิเคราะห์ประเด็นบังจัจยี่ที่ก่อให้เกิดการเสื่อมสลายของรองเง็งตันหยง ใช้ผลจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงร่างไว้ก่อน สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มใหญ่ แบ่งตามลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการเล่นรองเง็งตันหยง

1-ไปถ่ายบาป 2-รู้ หรือไม่ 3-คี่กว่า

กลุ่มแรก เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับคณะรองเง็งตันหยงโดยตรงในฐานะใครุานะหนึ่ง
จำนวนทั้งสิ้น 25 คน คือ

- นายโรง จำนวน 4 คน
- นักดนตรี จำนวน 7 คน
- นางรำ จำนวน 14 คน

กลุ่มที่สอง เป็นผู้ที่เคยชมและเคยร่วมเล่นรองเง็งตันหยง โดยสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง
5 กลุ่ม ในเขตพื้นที่จังหวัดตรังที่เคยมีการเล่นรองเง็งตันหยงแพร่สะพัด คือพื้นที่ตำบลกันตังใต้
และตำบลนาเกลือ อำเภอกันตัง ตำบลบ้านนา และตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน
และตำบลบ่อหิน อำเภอสีเกา จำนวนทั้งสิ้น 150 คน

จากการศึกษาพบว่าสามารถจำแนกปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสื่อมสลายของสื่อพื้นบ้าน
รองเง็งตันหยงออกได้เป็น 3 ประเด็นหลัก คือ

1. การเข้ามาแทนที่ของสื่อสมัยใหม่ ได้แก่ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์
ภาพยนตร์ สื่อสิ่งพิมพ์ และการแสดงจากเขตเมือง
2. ข้อจำกัดของตัวสื่อรองเง็งตันหยง ได้แก่ กระบวนการสืบทอด โอกาสในการแสดง
รายได้ และความสามารถในการปรับปรุงดัดแปลงของรองเง็งตันหยง
3. การเสื่อมความนิยมของผู้ชม ได้แก่ โอกาสในการเลือกสื่อบันเทิงอื่น ๆ การขาด
การบันทึกส่งเสริมเผยแพร่ ความยากในการเล่น และ การขาดการสนับสนุนจากทาง
ราชการ

1. การเข้ามาแทนที่ของสื่อสมัยใหม่

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา (พ.ศ. 2501 - พ.ศ.
2531) ได้ส่งผลกระทบต่อสภาพโครงสร้างทางสังคมของสังคมไทย การนำเทคนิควิทยาสมัยใหม่
เข้ามาเพื่อปรับเปลี่ยนสภาพสังคมให้ก้าวไปสู่ "ความเป็นสมัยใหม่" หรือ "ความทันสมัย"
(Modernization) โดยเฉพาะการเร่งพัฒนาระบบการคมนาคมและระบบการสื่อสารมวลชน
ทำให้สภาพวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมชนบทได้รับผลกระทบอย่างรอบด้านและอย่างต่อเนื่อง

ชุมชนแถบฝั่งทะเลตะวันตกของภาคใต้ก็ตกอยู่ในสภาพเดียวกันกับชุมชนอื่น ๆ ที่สภาพสังคมต้องปรับเปลี่ยนไปตามแรงกระทบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ในช่วง 3 ทศวรรษดังกล่าว กล่าวเฉพาะในส่วนของวิถีชีวิตค่านิยมค่านิยมการของชาวบ้าน แรงกระทบก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเนื้อหาและรูปแบบในกิจกรรมค่านิยมค่านิยมการอันได้แก่การเล่นและการมหรสพต่าง ๆ การคมนาคมที่สะดวกสบายชักนำรูปแบบมหรสพใหม่จากเขตเมืองมาให้ สื่อต่าง ๆ ที่ผลิตเนื้อหาและรูปแบบจากเขตเมืองเริ่มเข้ามาแทนที่สื่อพื้นบ้าน ขณะที่รูปแบบการผลิตเพื่อขายที่เข้ามาแทนที่ระบบการผลิตเพื่อใช้ของชุมชนดั้งเดิมทำให้ประชาชนมีเวลาสำหรับการนันทนาการน้อยลง การนันทนาการสำเร็จรูปในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นมหรสพ และที่ส่งผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์สมัยใหม่ซึ่งเริ่มเข้ามาแทนที่สื่อพื้นบ้านที่มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหา รูปแบบได้เข้าเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มของความเสื่อมสลายอย่างเห็นได้ชัด

รองเง็งคันทองซึ่งเป็นสื่อพื้นบ้านเก่าแก่ของประชาชนในเขตชุมชนริมฝั่งทะเลตะวันตกของภาคใต้ ที่อยู่ในรูปลักษณะของการเล่นพื้นบ้าน เป็นสื่อพื้นบ้านที่เคยได้รับความนิยมอย่างสูงในอดีต ก็เสื่อมความนิยมลงอย่างเห็นได้ชัดจนในสถานการณ์ดังกล่าวนี้ด้วย ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการนี้ก็คือประชาชนในแถบดังกล่าวได้หันไปบริโภคสื่อสมัยใหม่ที่รับได้ง่ายทั้งด้านรูปแบบและเนื้อหาแทนที่มากขึ้นเรื่อย ๆ

ผลจากการสัมภาษณ์กลุ่มประชากรในพื้นที่ทำการสุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเขตที่เคยมีการเล่นรองเง็งคันทองแพร่สะพัดพบว่า สื่อสมัยใหม่ที่เข้ามาแทนที่สื่อพื้นบ้านที่สำคัญ ๆ มีรายละเอียดดังนี้

1.1 วิหุโทรทัศน์ พบว่าเป็นสื่อสมัยใหม่ที่เพิ่งเข้ามาในพื้นที่ดังกล่าว ประมาณช่วงทศวรรษที่ผ่านมา แต่เป็นสื่อที่ได้รับความนิยมสูงสุดในกลุ่มประชาชนทุกระดับ แม้จากการสำรวจจะพบว่าครัวเรือนที่มีโทรทัศน์ใช้มีเพียงร้อยละ 76.3 แต่ครัวเรือนที่ไม่มีโทรทัศน์ก็สามารถชมรายการต่าง ๆ ได้จากโทรทัศน์ของเพื่อนบ้าน รายการที่ได้รับความนิยมสูงสุดคือรายการละครซึ่งเป็นรายการต่อจากรายการข่าวของช่อง 7 นิยมดูกันทุกเพศทุกวัย ในเขตพื้นที่ตำบลนาเกลือ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง พบว่าเป็นเขตที่กลุ่มประชากรมีโทรทัศน์ในครอบครองน้อยที่สุด เพราะพื้นที่บางตำบลยังไม่มีไฟฟ้าใช้ ฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างยากจน แต่พบว่าในช่วงค่ำและช่วงวันเสาร์อาทิตย์ ประชาชนจะไปรวมกลุ่มกันที่บ้านที่มีโทรทัศน์เพื่อชมรายการต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก รายการที่ได้รับความนิยมรองลงมาได้แก่รายการเพลง (โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น) รายการเกมส์โชว์ รายการภาพยนตร์ไทย และที่เป็นพิเศษในกลุ่มผู้ชมเพศชายคือรายการมวย

โดยเฉพาะรายการที่ถ่ายทอดสด รายการมวยดังกล่าวนอกจากจะมีส่วนทำให้ผู้ขายเลิกการทำงาน ในช่วงนั้นแล้วยังก่อให้เกิดการพันกันค่อนข้างกว้างขวางอีกด้วย

1.2 วิद्यุกระจายเสียง พบว่ากลุ่มประชากรที่สัมภาษณ์วิทยุไว้ในครอบครอง ถึงร้อยละ 98 จากการสัมภาษณ์พบว่าชาวบ้านรับฟังวิทยุกระจายเสียงโดยไม่เลือกเวลา แม้ขณะทำงานในเรือสวนไร่นา ในหลุมถ่าน หรือทำการประมงอยู่ในทะเลก็มักนิยมนำวิทยุไปฟังขณะทำการงานด้วย เครื่องรับวิทยุที่ชาวบ้านมีมากที่สุดเป็นชนิดกระเป๋าทวีใช้ถ่านไฟฉาย แม้จะมีชนิดใช้ไฟฟ้าบ้างแต่ก็มีจำนวนน้อยมาก ซึ่งแต่เดิมนั้นในช่วงเวลาทำงานดังกล่าว บทเพลง ร้องเงี้ยวเป็นสิ่งที่ชาวบ้านใช้ร้องเล่นเพื่อความเพลิดเพลินในขณะทำงาน ทั้งงานส่วนตัว และงานส่วนรวมที่ช่วยเหลือกัน

จุดมุ่งหมายของการมีวิทยุของชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อความบันเทิงเป็นสำคัญ รายการ ที่ได้รับความนิยมสูงสุดได้แก่เพลงลูกทุ่งและละครวิทยุ โดยเฉพาะในกลุ่มหนุ่มสาว รายการบทความ สารคดีเกี่ยวกับเนื้อหาทางวิชาการชาวบ้านให้ความสนใจน้อย เว้นแต่บางรายการที่ผู้จัดมีเทคนิค หรือลีลาการพูดน่าฟังและเป็นกันเอง หรือรายการที่เป็นภาษาถิ่น รายการข่าวได้รับความสนใจ น้อยมาก ที่สนใจบ้างได้แก่ข่าวบริการ ข่าวท้องถิ่น และข่าว 6 โมงเช้าของปรีชา ทรัพย์โสภาก ซึ่งผู้รับฟังส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มพ่อบ้านและผู้สูงอายุ

1.3 ภาพยนตร์ พบว่าในพื้นที่ ๆ ทำการสัมตัวอย่าง สื่อบันเทิงสำเร็จรูปอีกชนิด หนึ่งที่เข้ามาแทนที่สื่อพื้นบ้านเช่นร้องเงี้ยวต้นหยงคือภาพยนตร์ โดยเข้ามาใน 2 ลักษณะ คือจัดตั้ง โรงฉายเพื่อเก็บเงินค่าชมโดยตรงและการจัดฉายกลางแปลงเพื่อขายหรือโฆษณาสินค้า กับการ จัดฉายผ่านทางวิทยุโทรทัศน์ พื้นที่ ๆ มีการจัดตั้งโรงภาพยนตร์ขึ้นได้แก่ ตำบลนาเกลือ อำเภอกันตัง และตำบลปะเหลียน อำเภอปะเหลียน จังหวัดตรัง จำนวน 2 โรง ส่วนในพื้นที่อื่น มักมีการจัดบริเวณโดยการล้อมผ้าเพื่อจัดฉายเก็บเงินเป็นครั้งคราว ความถี่ในการจัดฉาย ภาพยนตร์ดังกล่าวมักขึ้นอยู่กับฤดูกาล ในฤดูแล้งการจัดฉายภาพยนตร์ในสถานที่ชั่วคราวในลักษณะ "หนังเร่" เช่นนี้จะมีมากเป็นพิเศษ ในส่วนของการจัดฉายภาพยนตร์กลางแปลงของกลุ่มธุรกิจที่ มุ่งขายและโฆษณาสินค้านั้นมักมีขึ้นในลักษณะปกติเช่นเดียวกับในพื้นที่ชนบททั่ว ๆ ไปของประเทศและ มักจะมีมากเป็นพิเศษในหน้าแล้งเช่นกัน ภาพยนตร์ที่นำมาฉายส่วนใหญ่จะเป็นภาพยนตร์ไทยมากกว่า ภาพยนตร์ต่างประเทศ

ในโอกาสของพิธีกรรม จากการสัมภาษณ์ผู้บอกข้อมูลพบว่าในปัจจุบันงานประเพณีต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ งานบวชชานค งานศพ เป็นต้น ชาวบ้านในแถบถิ่นนี้ นิยมรับภาพยนตร์กลางแปลงมาฉาย หรือแม้แต่ในพิธีกรรมทางศาสนาของชาวไทยมุสลิม เช่น งานเข้าแขก หรือพิธีเข้าสูหนัด ก็นิยมรับหนังกลางแปลงเช่นกัน ซึ่งในอดีตในงานประเพณี เหล่านี้ทั้งที่เป็นงานของชาวไทยพุทธหรือชาวไทยมุสลิม รองเง็งตันหยงนับว่าเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมสูงสุด ไม่ว่าจะงานอะไรก็มักพบเห็นการเล่นรองเง็งตันหยงเสมอ อีกทั้งยังมีการจัดแสดงขึ้น เป็นกรณีพิเศษเพื่อประชันโรงกับมหรสพอื่น ๆ เช่น ลิเกป่า โนรา หนังตะลุง เป็นต้น

1.4 สื่อสิ่งพิมพ์ จากการสำรวจพบว่าสื่อสิ่งพิมพ์ในพื้นที่ทำการวิจัยเป็นสื่อสมัยใหม่ ที่ได้รับความนิยมน้อยกว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์อันได้แก่วิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงรวมถึงภาพยนตร์ แต่จากการสัมภาษณ์พบว่าสื่อชนิดนี้กำลังเพิ่มบทบาทสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นที่เริ่มรู้หนังสือกันอย่างทั่วถึง พบว่าสิ่งพิมพ์ที่ได้รับความนิยมสูงสุดได้แก่หนังสือพิมพ์รายวันที่เน้นข่าวและ เรื่องราวระดับชาวบ้านทั่วไป (Solf News) มากกว่าหนังสือพิมพ์ที่เน้นข่าวและเรื่องราวที่ค่อนข้างหนักและมีเนื้อหาสาระ (Hard News) นอกจากนั้นก็ได้อ่านนิตยสารและหนังสือเล่มที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความบันเทิงเรียงอารมณ์ หนังสือพิมพ์รายวันมักจะมีประจำที่ ๆ อ่านหนังสือพิมพ์ ประจำหมู่บ้านและที่ร้านค้าแพะของหมู่บ้าน ได้แก่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและเดลินิวส์เป็นหลัก บางแห่ง มีมติชมบ้างแต่เป็นส่วนน้อย ส่วนนิตยสารมักได้อ่านนิตยสารที่เกี่ยวข้องกับดาราดาราภาพยนตร์ คู่สร้าง-คู่สม ชีวิตจริง หรือเบื้องหลังชีวิตต่าง ๆ ในส่วนของนิตยสารและหนังสือเล่มที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง รัก ๆ ใคร่ ๆ ส่วนใหญ่คนหนุ่มสาวในหมู่บ้านจะจัดซื้อหากันเอง มักไม่มีวางไว้ในที่อ่านหนังสือพิมพ์ ประจำหมู่บ้านแต่อย่างใด จากการสัมภาษณ์ผู้รับสื่อสิ่งพิมพ์ดังกล่าวพบว่า ด้านหลักเป็นไปเพื่อมุ่ง ความบันเทิงเร้าใจในยามพักผ่อนมากกว่าที่จะมุ่งเนื้อหาสาระเกี่ยวกับข่าวสารบ้านเมืองหรือ วิทยาการที่จะช่วยยกระดับชีวิตด้านต่าง ๆ เนื้อหาของสารที่รับจากสื่อสิ่งพิมพ์จึงมักเป็นเรื่องห่างตัว ไม่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของชาวบ้านและไม่ช่วยในการยกระดับคุณภาพชีวิตแต่อย่างใด

1.5 สื่อประเภทการละเล่นจากเขตเมือง พบว่าสื่อประเภทการละเล่นจาก เขตเมืองที่เข้าไปทดแทนการละเล่นพื้นบ้านเช่นรองเง็งตันหยงของพื้นที่ที่ผู้สัมภาษณ์ได้แก่ร่าวงและ คีส์โกเทคแบบชาวบ้าน ร่าวงนิยมรับไปแสดงในพิธีกรรมทั้งงานพิธีกรรมส่วนบุคคลและงานประเพณี ของชุมชน ที่ได้รับความนิยมมากคือ งานสงเคราะห์ที่ติดเกณฑ์ไปประจำการ งานแต่งงานและ งานบุญต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนการเต้นรำแบบที่เรียกว่า "คีส์โก" เพิ่งได้รับความนิยมในช่วงประมาณ

5 ปีที่ผ่าน (พ.ศ. 2527 - 2532) โดยเจ้าภาพในงานต่าง ๆ จะไปติดต่อผู้รับจัดซึ่งมีเครื่องเสียงและระบบไฟแบบคีสโกดังกล่าวมาจากเขตเมืองและจัดกันเขตสำหรับการเต้นขึ้นเป็นพิเศษในบริเวณงาน ระบบเสียงและแสงที่เข้าใจทำให้คนหนุ่มสาวและวัยรุ่นสนใจสูงมาก จากปากคำของผู้สัมภาษณ์ พบว่า การเล่นชนิดนี้มีแนวโน้มได้รับความนิยมสูงกว่าวงชั้น เรื้อย ๆ

กล่าวโดยรวมแล้วสื่อสมัยใหม่ที่รุกพื้นที่เข้าสู่เขตที่เคยมีการเล่นร้องเง็งตันหยงแพร่สะพัดมาก่อนที่สำคัญคือสื่อหลัก 5 ชนิดดังกล่าว ในบรรดาสื่อสมัยใหม่เหล่านั้น วิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงนับเป็นสื่อที่มีอิทธิพลสูงสุดเนื่องจากมีความถี่ในอัตราการส่งสารไปถึงผู้รับในพื้นที่ดังกล่าวสูงมากและกระทำอย่างต่อเนื่องรอบด้านในช่วงกว่า 3 ทศวรรษที่ผ่านมา

เนื้อหาของรายการทั้งวิทยุและโทรทัศน์ที่ชาวบ้านนิยมมันไม่แตกต่างกันมากนัก ไม่ว่าจะเป็นรายการเพลง ดนตรี เกมโชว์ ภาพยนตร์หรือละครโทรทัศน์ และรายการโฆษณาที่คอยย้ำการรับรู้และความสนใจของชาวบ้านให้รู้จัก คู่แข่งต่อระบบการบริโภคสมัยใหม่มากขึ้นเป็นหลัก นอกจากนั้นยังเผยแพร่ค่านิยมและรูปการจิตสำนึกที่ค่อนข้างล้าหลัง โดยสื่อผ่านละครที่มีเนื้อหาซ้ำ ๆ กัน เช่น ละครจักร ๆ วงศ์ ๆ ละครหรือนิยายสูตรสำเร็จต้นร้ายปลายดี ชายหญิงหญิงงอน หรือแม่ผ้าลูกสะไภ้ ฯลฯ

เนื้อหาบันเทิงบางส่วนเหล่านี้ที่ไม่เอื้อให้ในทางสร้างสรรค์โน้มน้าวให้ชาวบ้านติดตามเพื่อมุ่งหวังการขายสินค้า ประกอบกับสื่อเหล่านี้ถูกจัดขึ้นโดยคนเมือง ความคิด รสนิยม วิธีการและภาษาที่เป็นของคนเมือง ชาวบ้านส่วนใหญ่ระดับความรู้ ระดับการศึกษาค่อนข้างต่ำ ก็นับเป็นอุปสรรคที่ก่อให้เกิดช่องว่างในการเข้าใจ ขาดการพิจารณาให้ถ่องแท้ มักจะตัดสินใจแบบซ่ายสุดหรือขวาสุด หรือไม่ก็เชื่อทันทีหรือไม่เชื่อเลย ในฐานะนี้สื่อวิทยุโทรทัศน์จึงนับว่ามีอิทธิพลอย่างสูงต่อการให้คุณค่า สร้างค่านิยม และความเชื่อใหม่ ๆ ที่ชาวบ้านมีโอกาสรับรู้โดยตรงจากทางอื่นได้น้อย

ภาพยนตร์และสื่อสิ่งพิมพ์นับเป็นสื่อสมัยใหม่ที่มีปริมาณความถี่ในการส่งสารสู่ชาวบ้านในเขตพื้นที่ที่มีการเล่นร้องเง็งตันหยงสูง รองลงมาจากวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง แต่ก็มีส่วนส่งผลสะท้อนต่อรสนิยมในการบริโภคสื่อของชาวบ้านในส่วนที่ทำให้นิยมการละเล่นพื้นบ้านเช่น ร้องเง็งตันหยงน้อยลงได้ไม่น้อย เพราะมีลักษณะที่บริโภคได้ง่ายกว่า มีลักษณะสำเร็จรูป และผู้บริโภคไม่ต้องมีส่วนร่วมในการผลิตแต่อย่างใด ร่าวกและคีสโกเทศแบบชาวบ้านก็อยู่ในลักษณะ

เดียวกันนี้ กล่าวคือ มีความเข้าใจ มีความง่าย และมีภาพของความทันสมัยมากกว่าการเล่น
ร่องเงิ่งคันหยง

สื่อสมัยใหม่ที่เข้ามาสู่พื้นที่ชนบทห่างทะเลตะวันตกของภาคใต้ซึ่งเป็นเขตที่มีการเล่นร่องเงิ่ง
คันหยงแพร่สะพัดมาก่อนนับเป็นตัวกระตุ้นผลักดันให้เกิดค่านิยมในการบริโภคใหม่ ๆ ขึ้นเป็น
จำนวนมาก ดังที่ ดุสิต น้าฝน (2525 : 63) ได้กล่าวถึงปัญหาที่ซึ่งสรุปความได้ว่า การ
เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการบริโภคและการสร้างค่านิยมใหม่ ๆ นั้นมีสื่อมวลชนสมัยใหม่ เป็นตัว
กระตุ้นและเร้าให้ประชาชนหันมานิยมสื่อบันเทิงสำเร็จรูป นิยมความสะดวกสบาย และความทันสมัย
สร้างค่านิยมใหม่ ๆ มองการฟังหรือการเล่นดนตรีพื้นเมืองเป็นความเชยไม่ทันสมัย ถึงขั้นก่อให้เกิด
เกิดปัญหาขึ้นได้ เช่นกรณีกลุ่มวัยรุ่นไล่ทำร้ายผู้ประสงค์ให้หยุดเล่นดนตรีสมัยใหม่เพื่อจะฟังเพลงเรื่อ
เมื่อครั้งมีการจัดสาธิตที่อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ.
2524 เป็นตัวอย่าง ในประเด็นเดียวกันนี้ กาญจนา แก้วเทพ (2530 : 23) ได้เสนอทัศนะ
สรุปความได้ว่า เนื้อหาสาระที่ติดมากับสื่อสมัยใหม่นั้นนอกจากจะไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง
ในชนบทแล้ว หลายครั้งยังทำลายคุณค่าและวัฒนธรรมดั้งเดิมที่มีอยู่ อีกทั้งสื่อมวลชนเป็นตัวกระตุ้น
ให้เกิดความต้องการบริโภคจนเกินขีดความสามารถของประชาชนโดยการโน้มน้าวชักจูงใจจากการ
โฆษณา ซึ่งเหล่านี้เป็นทางที่ก่อให้เกิดปัญหาและช่องว่างทางสังคม และส่งผลกระทบต่อการทำลาย
วัฒนธรรมดั้งเดิมและระบบคุณค่าที่มีอยู่

กล่าวโดยสรุป การเข้ามาของสื่อมวลชนสมัยใหม่ที่สู่สังคมชนบททั้งวิทยุโทรทัศน์ วิทยุ
กระจายเสียง ภาพยนตร์ สื่อสิ่งพิมพ์ และการละเล่นจากเขตเมืองนั้น เป็นสื่อที่มีลักษณะ
สำเร็จรูปสามารถบริโภคได้ง่าย เข้ามาอย่างสม่ำเสมอ ปริมาณความถี่ที่บ่อยครั้ง ทันทต่อเหตุการณ์
และมีความทันสมัยกว่าสื่อพื้นบ้านโดยแรงกระตุ้นและการสร้างค่านิยมให้ยอมรับ ก็ได้ค่อย ๆ เข้า
ยึดครองพื้นที่ที่เคยมีการเล่นร่องเงิ่งคันหยงแพร่สะพัด และมีส่วนทำให้การเล่นร่องเงิ่งคันหยงค่อย ๆ
เสื่อมสลาย แม้ว่าสื่อดังกล่าวจะมีความไม่สอดคล้อง มีเนื้อหาสาระที่ห่างไกลกับความเป็นจริง
ของวิถีชีวิตของชาวบ้าน ชาดการมีส่วนร่วม แต่ความสามารถในการเข้าถึงมวลชนที่มีสูงมาก
ความบ่อยครั้งที่มีมาอย่างสม่ำเสมอ สามารถเข้ามาแทนที่ร่องเงิ่งคันหยงเกือบทุกช่วงกิจกรรมชีวิต
ของชาวบ้านในแถบถิ่นดังกล่าว ในชีวิตประจำวันขณะพักผ่อนอยู่กับบ้าน ว่างเว้นจากการทำงาน
วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ ได้เข้ามาแทนที่บทเพลงร่องเงิ่งคันหยงที่ชาวบ้านใช้ร้องเล่น

เพื่อความบันเทิงใจ ทั้งในกลุ่มวัยรุ่นและผู้ใหญ่ และสื่อสิ่งพิมพ์ นิตยสารบันเทิง ก็เป็นสื่อที่เริ่มมีบทบาทสูงขึ้นในกลุ่มวัยรุ่นที่มีการเรียนรู้หนังสือกันอย่างทั่วถึง ในงานพิธีกรรมทั้งส่วนบุคคลและพิธีกรรมชุมชน ภาพยนตร์กลางแปลงเป็นสื่อที่ได้รับความนิยมในกลุ่มชนทุกระดับก็เข้ามามีบทบาทสำคัญมาก ราวังและคิสิกโกเชคแบบชาวบ้าน ก็เป็นสื่อที่มีแนวโน้มได้รับความนิยมสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นหรือแม้แต่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น เหล่านี้ล้วนเป็นสาเหตุที่ชี้ชัดเห็นถึงการเสื่อมสลายและหมดบทบาททางสังคมของโรงเงี้งต้นหยง เครื่องมือสื่อสารแบบดั้งเดิมของชาวบ้าน

2. ข้อจำกัดของตัวสื่อโรงเงี้งต้นหยง

เครื่องมือสื่อสารทุกชนิดของมนุษย์มีทั้งข้อดีและข้อด้อยในตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นเครื่องมือสื่อสารสมัยใหม่ หรือสื่อดั้งเดิมของชาวบ้าน สื่อพื้นบ้านจะดำรงอยู่ได้หรือเสื่อมสลายไปนั้น คุณสมบัติที่สำคัญประการหนึ่งคือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และความเป็นจริงที่เคลื่อนเปลี่ยนไป สื่อชนิดใดที่เกิดขึ้นมาแล้ว แต่ขาดคุณสมบัติในการปรับเปลี่ยนดังกล่าว ก็มีโอกาสจะสูญสลายหรือเสื่อมความนิยมไปได้ โรงเงี้งต้นหยงเป็นสื่อพื้นบ้านที่มีข้อจำกัดของตัวเองในหลาย ๆ ด้าน จากการศึกษาดังที่ชี้ชัดถึงข้อจำกัดที่เป็นสาเหตุของการเสื่อมสลายหลายประการ

จากการสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ที่มีความสัมพันธ์กับการเล่นโรงเงี้งต้นหยงโดยตรง ในฐานะ นายโรง นางรำ และนักดนตรี จำนวนทั้งสิ้น 25 คน เป็นอดีตนายโรงโรงเงี้งต้นหยง 4 คน นักดนตรี 7 คน และนางรำ 14 คน ซึ่งทั้งหมดเป็นชาวไทยมุสลิม ไม่ได้รวมกลุ่มกันอยู่เป็นคณะโรงเงี้งต้นหยงที่มีการแสดงเป็นประจำ ทุกคนจะได้สลายตัวหมดแล้ว มีเพียงคนเดียวที่ได้แยกย้ายไปแล้ว เช่นกันแต่สามารถรวมตัวกันฝึกซ้อมเพื่อทำการแสดงได้ หากมีการว่าจ้างให้จัดแสดงขึ้นเป็นกรณีพิเศษ คือคณะของนายมะเด็ย เหละหมุด อดีตนายโรงโรงเงี้งต้นหยงคณะบ้านแหลม

ผลการสัมภาษณ์ทำให้ทราบถึงสาเหตุของการเสื่อมสลายของโรงเงี้งต้นหยงอันเนื่องมาจากข้อจำกัดของตัวสื่อเอง ดังนี้

2.1 กระบวนการสืบทอด ลักษณะการสืบทอดการเล่นรองเงิงตันหยงมีความคล้ายคลึงกับการสืบทอดการเล่นพื้นบ้านอื่น ๆ คือเป็นการถ่ายทอดทางตรง คือในลักษณะตัวต่อตัว ปากต่อปาก ฝึกหัดให้กันระหว่างศิลปินผู้แสดงกับผู้ที่มาเสนอตัวเป็นศิษย์ ไม่มีการเรียนการสอนที่เป็นระบบหรือมีการบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร จากการสัมภาษณ์นางรำและนักดนตรีถึงสาเหตุที่เข้ามาฝึกหัดอยู่ในคณะรองเงิงตันหยง พบว่าสาเหตุหลักคือความเป็นเครือญาติ มีแม่เป็นนางรำมาก่อน มีญาติชักชวนมาฝึกเล่น หรือไม่ก็เป็นเพื่อนบ้านใกล้ชิดอยู่ในละแวกเดียวกันมาดูการเล่นแล้วเกิดความชอบ รู้สึกสนุกสนานอยากลองฝึกหัดดูบ้าง

แนวโน้มของการเสื่อมความนิยมในข้อจำกัดของการสืบทอด ปรากฏชัดเจนจากจำนวนของศิลปินผู้แสดงทั้งนางรำ และนักดนตรีรองเงิงตันหยงที่มีจำนวนน้อยลงไปมาก สาเหตุหลัก ๆ แบ่งได้เป็น 2 ประการคือ

2.1.1 ไม่มีผู้รับการสืบทอด นายมะเคี้ย เหละหมุด อคีตนายโรงรองเงิงตันหยง คณะบ้านแหลม (สัมภาษณ์, 28 ตุลาคม 2532) ให้การสัมภาษณ์สรุปความได้ว่า ในอดีตนั้นผู้ที่เข้ามาฝึกหัดเล่นรองเงิงตันหยงส่วนใหญ่จะเป็นลูกหลานที่ใกล้ชิดกับนายโรง นางรำ หรือนักดนตรีในคณะ มีความเป็นสายเลือดศิลปินที่มีความสนใจ ความรัก ความชอบเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ในปัจจุบันนี้บรรดาลูกหลานผู้ใกล้ชิดจะไม่ใคร่มีใครเห็นว่าการฝึกหัดเล่นรองเงิงตันหยงนี้มีประโยชน์คุ้มค่า จึงไม่รับสืบทอด ลูกหลานบางคนไม่ยอมหูหรือฟังเลย นิยมฟังแต่ดนตรีสมัยใหม่หรือดูละคร ภาพยนตร์ กล่าวหาว่าเป็นสิ่งที่ล้าสมัย ทั้งนี้เนื่องจากการเข้ามาแทนที่ของสื่อมวลชนที่เนื้อหาสะท้อนให้เห็นถึงการทำลายวัฒนธรรมดั้งเดิมและสร้างค่านิยมใหม่ ๆ ดังกล่าวมาแล้ว

นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคม สภาพการดำรงชีวิต การทำมาหากิน การเปลี่ยนแปลงลักษณะโครงสร้างของครอบครัวในปัจจุบัน เช่นการไม่ได้อยู่เป็นครอบครัวใหญ่ ดังแต่ก่อนและลูกหลานส่วนหนึ่งมีโอกาสไปเรียนและทำงานต่างถิ่น จากการสัมภาษณ์กลุ่มวัยรุ่นจำนวนหนึ่งที่มีโอกาสเข้ามาศึกษาในเมือง ก็ให้ความเห็นเป็นทำนองเดียวกันว่ารองเงิงตันหยงนั้นไม่สนุกสู้ดนตรีสมัยใหม่ไม่ได้ อีกทั้งยังกล่าวว่าล้าสมัย

2.1.2 ความยากในการแสดง เนื่องจากการเล่นรองเงิงตันหยงจะต้องอาศัยปฏิภาณไหวพริบและความสามารถเชิงกลอนสูง เพราะนอกจากผู้เล่นจะร่วมเล่นรำกันแล้วจะต้องสามารถตอบโต้เพลงกลอนกันได้ด้วย ซึ่งนอกจากเป็นบทเพลงเก่าที่ฝึกหัดร้องแล้วจะต้องมีความ

สามารถในการโต้กลอนสดด้วย ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากมาก ผู้เล่นจะต้องมีใจรักและมีปฏิภาณไหวพริบทางกลอนด้วย อีกทั้งต้องมีความพยายามหมั่นฝึกฝน

นางเชื้อ ไหมสุต (สัมภาษณ์ 24 ตุลาคม 2532) อดีตนางรำรองเงี้ยวที่มีชื่อเสียงในเรื่องรำสวยและซบักลอนไพเราะ ได้เล่าถึงการเข้ามาฝึกหัดเล่นรองเงี้ยวตั้งแต่อายุ 13 ปี เพราะญาติชักชวนไปหัดกับคณะสีเห่ ซึ่งได้ไปแสดงในที่ต่าง ๆ มากมายทั้งในเขตพื้นที่จังหวัดภาคใต้ฝั่งตะวันตกและในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ การเข้ามาฝึกหัดครั้งนั้นไม่มีพิธีรีตองมากมาย ไม่มีพิธีกรรมความเชื่อยุ่งยาก เพียงแต่มาเสนอตัวเป็นศิษย์ ไม่มีค่าใช้จ่ายหรือค่าตอบแทนอะไร แต่การฝึกหัดช่วงแรกยากมาก นอกจากฝึกเต้นท่ารำต่าง ๆ ตามทำนองเพลง ซึ่งมีประมาณ 15 ทำนองแล้ว ยังต้องท่องจำบทเพลงที่เรียกว่าคำเรียนจำนวนหนึ่ง เพลง ๆ หนึ่งสามารถใส่ทำนองได้หลาย ๆ ทำนอง ซึ่งต้องฝึกหัดใช้เวลาเป็นเดือนจึงสามารถออกงานแสดงได้ แต่ช่วงแรก ๆ จะรำโชว์เฉพาะจังหวะไหว้ครูมะอีนัง (ลาฮูมะอีนัง) และจังหวะปาร์हाคยาว (ลาฮูหาคยาว) ซึ่งเป็นจังหวะที่มีท่าเต้นและท่วงทำนองเรียบง่ายแต่สนุก โดยทั่วไปคณะรองเงี้ยวจะเล่นลาฮูเป็นพื้น ซึ่งเป็นจังหวะที่ได้รับความนิยมสูงสุด ช่วงแรกจะเจอปัญหาเมื่อรำแกลังหยอกล้อหลังจากได้เพลงคำเรียนไปบทหนึ่งแล้ว ผู้รำที่มีความสามารถเชิงกลอนจะแกลังร้องว่า หยอกล้อต่าง ๆ เป็นกลอนสด ซึ่งจะต้องอาศัยปฏิภาณไหวพริบร้องแก้ให้ได้ มิฉะนั้นจะขาดความสนุก ซึ่งเป็นเรื่องยากมาก ต้องอาศัยความสามารถเฉพาะตัวแต่ละคนว่าจะทำได้หรือไม่

นางแหมะ ว่างสา (สัมภาษณ์, 5 พฤษภาคม 2532) อดีตนางรำรองเงี้ยวได้เล่าให้ฟังว่า การเข้าฝึกหัดเล่นรองเงี้ยวในระยะแรกนั้นญาติเป็นผู้ชักชวนมา แรกมาฝึกเต้นท่าพื้นฐานหรือท่าไหว้ครูก่อน ชำนาญแล้วจึงฝึกหัดทำอื่น ๆ อีก ความยากในการเต้นอยู่ที่ว่าจะต้องเต้นอยู่กับที่ อาศัยการรำให้อ่อนช้อยสวยงาม และก็เป็นผู้มีความรู้ในเรื่องทำนองเพลง (ลาฮู) ฟังจังหวะกลองร่ามะนาให้แน่น เพื่อจะรู้ว่าจังหวะไหนย่อตัว หรือโอนเอนตัวอย่างไร ซึ่งหากไม่รู้ทำนองก็จะเต้นไม่ได้ การฝึกร้องเพลงก็จำเป็น แต่หากเรียนคำเรียนได้ส่วนหนึ่งแล้วก็เต้นได้ บทเพลงที่ร้องโต้ตอบกันนั้น แม้จะเป็นบทกลอนสดก็มีแบบแผนหรือโครงสร้างสัมผัสที่แน่นอนไม่ยากเกินไป หรือแม้เราจะว่าโต้ตอบไม่ได้ก็สามารถเต้นได้ ในขณะที่เพื่อนนางรำคนอื่นร้องเราก็ช่วยคลอช่วยซ้ำตอนต้นเพลง สร้อยเพลง ซึ่งไม่ยากเกินไป

ผลการสัมภาษณ์นักดนตรีถึงสาเหตุที่เข้ามาฝึกดนตรีร้องเงิงตันหยง ได้รับคำตอบที่สอดคล้องกันคือ ความเป็นเครือญาติ หรือเพื่อนบ้านในละแวกเดียวกันชักชวนมา และอีกเหตุผลหนึ่งที่เด่นชัดคือ ความชอบ ใจรัก คนตรีร้องเงิงตันหยงมีกลองรำมะนาเป็นหลักในการควบคุมจังหวะ มีกลองถือ เป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่ง มือไวโอลินมักจะเป็นนายโรงคณะร้องเงิงตันหยงด้วย เล่ากันว่าไวโอลินนี้หัดยาก จะต้องมีใจรักเป็นพื้นแล้วฝึกฝนอยู่เป็นนิจจนเกิดความชำนาญ ในระยะหลังนี้มีการนำขอมมาใช้แทนไวโอลินเนื่องเพราะไวโอลินราคาค่อนข้างสูง และหาผู้ที่ชำนาญทางนี้หรือหาผู้ที่มาฝึกใหม่ยาก

ข้อจำกัดในกระบวนการสืบทอด ทั้งในแง่ของผู้รับการสืบทอดที่มีอยู่ในวงแคบเฉพาะเครือญาติ และการขาดผู้สืบทอดในปัจจุบัน รวมทั้งความยากในการแสดงทั้งในส่วนของนางรำและดนตรี ที่จะต้องมีใจรัก มีปฏิภาณไหวพริบ และมีความสามารถพิเศษเชิงกลอน เหล่านี้น่าจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ร้องเงิงตันหยงเสื่อมความนิยมลงรวดเร็วขึ้น ในแง่ของการสืบทอดนี้ หากร้องเงิงตันหยงได้มีโอกาสขยายการสืบทอดให้กว้างออกไปจากระบบเครือญาติ มีการฝึกหัดเป็นระบบการเรียนการสอนที่ชัดเจน เปิดกว้างขึ้น อย่างเช่นหนังตะลุง โน้ตรำ และมีการจัดตั้งเป็นชมรม เช่นชมรมหนังตะลุง เปิดโอกาสให้ผู้สนใจทุกคนมาฝึกหัดได้ ก็น่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถจะฟื้นฟูร้องเงิงตันหยงให้สามารถดำรงอยู่ได้

2.2 โอกาสในการแสดง ศรีศักดิ์ วัลลิโภคม (2527 : 36 - 37) กล่าวถึงมรดกทางวัฒนธรรมด้านการพักผ่อนหย่อนใจ ประเพณีการเล่นของไทยว่ามักไม่เกิดขึ้นโดยเอกเทศ หากต้องสัมพันธ์กับเวลาและโอกาสทางสังคม ในสังคมชนบทที่เป็นสังคมเกษตรกรรม เวลาในการพักผ่อนใจมักเกิดขึ้นในยามว่างจากการเพาะปลูก หรือไม่ภายหลังการเก็บเกี่ยว และมักจัดให้มีขึ้นในเวลานักขัตฤกษ์หรือวันสำคัญทางศาสนา

สำหรับการเล่นร้องเงิงตันหยงในเขตพื้นที่จังหวัดริมฝั่งทะเลตะวันตกนี้จากศึกษาประวัติความเป็นมา ซึ่งกินเวลานานเป็นร้อย ๆ ปี จากการเล่นในแถบหมู่เกาะชวาสู่ปลายแหลมมาลายู เข้าสู่ประเทศไทยแถบหมู่เกาะในเขตจังหวัดกระบี่ จากนั้นจึงแพร่กระจายในพื้นที่ดังกล่าวจากการเล่นกันในหมู่คนที่สนใจในวงแคบ ๆ จากงานประเพณีลอยเรือของชาวเลและการเล่นในโอกาสวันสำคัญในกลุ่มชาวไทยมุสลิม เช่น วันงานพิธีเข้าสู่หนัด วันฮารีรายอ หรือวันงานนักขัตฤกษ์ในหมู่บ้าน ก็แพร่กระจายออกไปในวงกว้างนิยมนั่งทั้งในกลุ่มชาวไทยพุทธและชาวไทย

มุสลิม จึงมีการจัดตั้งเป็นคณะเพื่อหารายได้เป็นอาชีพเสริม (สถาพร ศรีสังข์. 2529 : 20 - 21)

ผลการสัมภาษณ์นายโรงร้องเงิงตันหยงจำนวนทั้ง 4 คน พบว่าในอดีตปี 2500 - 2510 เป็นช่วงที่คณะร้องเงิงตันหยงได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง มีการจัดตั้งเป็นคณะเปิดการแสดงเป็นอาชีพ คือเมื่อขึ้นหน้าแล้ง หลังฤดูเก็บเกี่ยว คณะร้องเงิงตันหยงก็ออกเดินสาย ทำการแสดงไปในที่ต่าง ๆ ทั้งในลักษณะไปเปิดการแสดงเอง ตามบริเวณลานบ้าน ลานหน้าสุเหร่า ซึ่งเมื่อเปิดการแสดงที่ใดแล้ว ก็จะมีผู้มาติดต่อบริเวณบ้านเรื่อย ๆ และส่วนมากบ้านใดที่เคยมาแสดงในปีก่อน ๆ แล้ว ปีหลังมาก็เปิดการแสดงได้เลยเป็นที่รู้จักกัน อีกทั้งในช่วงฤดูเดือนสี่เดือนหกหน้าแล้ง ดังกล่าว เป็นช่วงเดือนที่ชาวบ้านนิยมแต่งงานกัน ร้องเงิงตันหยงก็มีโอกาสรับชมมาก ซึ่งสมัยก่อนแทบจะพูดได้ว่างานแต่งงานเกือบทุกงานในละแวกถิ่นนี้จะมีร้องเงิงตันหยงให้ดู

ปัจจุบันการเปิดการแสดงในลักษณะเดินสายดังกล่าวได้หมดสิ้นไปแล้ว นอกจากสาเหตุการเสื่อมความนิยมจากการเข้ามาแทนที่ของสื่อสมัยใหม่แล้ว พบว่าการเปิดการแสดงดังกล่าวไม่สามารถเก็บเงินได้เป็นกอบเป็นกำที่พอจะทำได้อย่างสมัยก่อน ผู้นิยมดูมีน้อยลงมาก เพราะโอกาสเลือกบันเทิงจากสื่ออื่นมีสูง และการเล่นร้องเงิงตันหยงมีลักษณะจำเพาะกลุ่มมากกว่า เช่น หากเปรียบเทียบกับภาพยนตร์กลางแปลงและรำวงที่ได้เข้ามาเป็นสื่อบันเทิงในงานกิจกรรมประเภทต่าง ๆ (รายละเอียดดูปัจจัยการเสื่อมสลายข้อ 1) ซึ่งสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ชมได้ทุกกลุ่ม แต่ร้องเงิงตันหยงนั้น เฉพาะผู้ที่เต้นรำและร้องเพลงได้จึงจะสนุก

นายกระจ่าง ศรีสังข์ ข้าราชการบำนาญ กรมป่าไม้ (สัมภาษณ์, 2 พฤษภาคม 2532) ซึ่งเป็นบุคคลหนึ่งที่เป็นคณะกรรมการจัดงานประจำปีของอำเภอกันตัง และเป็นผู้ที่เคยเป็นเจ้าของภาพรับร้องเงิงตันหยงมาแสดงที่บ้านในงานบวชและงานแต่งงานลูกชาย ถึง 3 ครั้ง แล้วเล่าให้ฟังถึงสาเหตุที่ไม่รับร้องเงิงตันหยงมาแสดงในปัจจุบัน ซึ่งพอจะประมวลสาเหตุสำคัญหลัก ๆ ได้เป็น 3 ประการคือ

1. คณะร้องเงิงตันหยงในปัจจุบันมีน้อยลง หายากจะต้องไปรับมาจากต่างถิ่น เช่น คณะเกาะลันตา จากกระบี่ ที่ทราบว่ามีเหลืออยู่ในแถบถิ่นจังหวัดตรังเองได้สลายตัวไปหมดแล้ว หากจะให้ทำการแสดงก็ยุ่งยากมากจะต้องตามหาตัวกันมาฝึกซ้อมซึ่งมีเพียงคณะเดียวกัน คือคณะของนายมะเตี้ย เหละหมุด ซึ่งเคยให้รวมตัวแสดงสาธิตครั้งหนึ่งเมื่อ 3 ปีที่แล้ว

แสดงเอง เฉลี่ยไม่เกิน 20 - 20 ครั้งต่อปี และผู้ร่วมเล่นในแต่ละครั้งมีจำนวนน้อยลงมาก เฉลี่ยรายได้ต่อครั้งไม่เกิน 500 บาท

นายคะ ทมหาดหลี (สัมภาษณ์, 28 ตุลาคม 2532) ได้อธิบายถึงรายได้ของการแสดงในแต่ละครั้งว่า หากรับงานแสดงที่เป็นงานส่วนบุคคล หรืองานที่เจ้าภาพว่าจ้างไปแสดงนั้น จะมีค่าจ้างจำนวนหนึ่งที่ตกลงไว้ก่อนเรียกว่า "ค่าราคา" ซึ่งใน พ.ศ. 2510 ค่าราคาเฉลี่ยประมาณครั้งละ 300 - 400 บาท แต่มีบางคณะที่เป็นที่นิยม เช่น คณะบ้านลิเหรงกล่าวกันว่า มีนางรำสวยและร้องกลอนเก่งต้องรับ "ชั้นหมาก" คือรับงานไม่ขาดสาย มีค่าราคาสูงถึง 500 บาท และเจ้าภาพเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย คือค่าเดินทาง ค่ารถค่าเรือและค่ากินอยู่ให้ด้วย นอกจากนี้ยังมีรายได้จากการขายตัวผู้ร่วมเล่นเอาเองด้วย ในกรณีนี้คณะจะได้มากหรือน้อยเจ้าภาพจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแต่อย่างใด ค่าเดินหรือค่าตัวต่อรอบต่อคนเฉลี่ยรอบละ 2 บาท ในช่วงนั้นถือว่าเป็นช่วงที่โรงเงี้ยวตั้งถิ่นฐานในเขตพื้นที่อำเภอริมฝั่งทะเลจังหวัดตรังได้รับความนิยมนสูงสุด และในช่วงนี้เองที่หลายคณะมีธรรมเนียมการเล่นบางประการเกิดขึ้นเพื่อเป็นการหารายได้ และเรียกให้ผู้ชมขึ้นมาเดินรำมาก ๆ และหลายคณะที่เลิกกันไปก็มีการฟื้นฟูกันขึ้นใหม่

สถาพร ศรีสังข์จั้ง (2529 : 37 - 38) กล่าวถึงธรรมเนียมการเล่นบางประการของโรงเงี้ยวตั้งถิ่นฐานจังหวัดตรังในช่วง พ.ศ. 2500 - 2510 ที่คล้ายกับโรงเงี้ยวของชาวชวาอย่างที่รัชกาลที่ 5 ทรงบันทึกไว้ในบทพระราชนิพนธ์คือผู้รำสามารถจูบนางรำได้ โดยผู้จูบต้องจ่ายเงินในการจูบ แต่ละครั้งตามที่คณะโรงเงี้ยวตั้งถิ่นฐานนั้นตั้งกฎเกณฑ์ไว้ การจูบนางรำนี้ผู้รำต้องคอยสัญญาเหมือนดั่งที่บทพระราชนิพนธ์ว่าไว้ ไม่ใช่จูบอย่างง่าย ๆ เพราะทุกคณะมีกฎเกณฑ์ว่าห้ามใช้มือจับหรือโอบกอดนางรำ ให้ใช้เฉพาะจมูกจูบที่แก้มเท่านั้น เนื่องจากในการเดินนางรำและคู่เต้นจะยืนหันหน้าเข้าหากัน ดังนั้นเมื่อคู่เต้นโน้มคอเพื่อจูบนางรำก็จะใช้การเบี่ยงตัวหรือเบี่ยงหน้าหลบ แต่คนรำเก่งมักสามารถกะจังหวะได้ดีก็จะจูบไม่พลาด การจูบจะต้องฟังจังหวะที่รำรำมะนาเป็นหลัก ช่วงอื่นจะจูบไม่ได้ ซึ่งธรรมเนียมการเล่นอย่างนี้ใช้ว่าจะมีทั่วไป มีเพียงบางคณะเท่านั้น และมักเป็นคณะที่รำและร้องไม่ได้มาตรฐาน ก็ใช้ช่องทางนี้เพื่อเรียกให้คนมารำมาก ๆ และเพื่อหวังรายได้เป็นหลัก

การแสดงโรงเงี้ยวตั้งถิ่นฐานในช่วง พ.ศ. 2500 - 2515 กล่าวได้ว่าผู้แสดงสามารถยึดเป็นอาชีพเสริมมีรายได้เป็นกอบเป็นกำที่พอจะเลี้ยงตัวได้ ในฤดูกาลที่ว่างเว้นจากการทำไร่ทำนา

2. การคิดต่อรับมาแสดงจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงหากเทียบกับภาพยนตร์กลางแปลงหรือ รำวงซึ่งทางคณะจะจัดเก็บเงินเอาเอง แต่การรับรองเงืงตันหยงในระยะหลังนี้จะต้องให้บริการ ทุกอย่างทั้งค่าพาหนะ ค่าอาหารรับรอง อีกทั้งยังต้องมีค่าราคา เป็นค่ามัดจำอีกส่วนหนึ่งล่วงหน้า ด้วย ทั้งนี้เพราะปัจจุบันมีผู้นิยมเดินรองเงืงตันหยงน้อย ไม่สามารถเปิดการแสดง แล้วให้ทาง คณะจัดเก็บเงินเอาเองเหมือนอย่างในสมัยก่อนได้

3. การรับรองความปลอดภัยให้คณะนางรำจำเป็นจะต้องมีด้วยในปัจจุบัน ซึ่งสมัยก่อน จะไม่มีปัญหายุ่งยากในลักษณะนี้ ผู้เดินจะเดินตามแบบอย่างของรองเงืงตันหยง มีความสนุกสนาน เพลิดเพลินเป็นหลัก ผู้ที่มาเล่นมาเดินส่วนมากก็จะรู้จักกัน แต่ในปัจจุบันผู้ที่เดินตามแบบเก่า มีน้อยมาก วัยรุ่นที่ขึ้นไปเดินก็ถือเอาแบบอย่างอย่างรำวงเพราะเดินแบบเก่าไม่เป็น และบางครั้ง ก็เป็นคนที่มาจากต่างถิ่นไม่รู้จัก ก่อปัญหาลวนลามนางรำ หรือบางครั้งก็มีเรื่องกับนักดนตรีซึ่งเป็น เรื่องที่ยุ่งยากมาก ซึ่งในอดีตไม่เคยปรากฏกรณีเหตุการณ์ดังกล่าว

เมื่อโอกาสของการแสดงน้อยลง สื่อมวลชนได้เข้ามาแทนที่รองเงืงตันหยงในแทบทุกช่วง กิจกรรมของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นยามพักผ่อนอยู่กับบ้านหรือในงานพิธีกรรมต่าง ๆ ก็แน่นอนว่าการ เล่น การเล่นรองเงืงตันหยงมีน้อยลงไป คนก็ยิ่งรู้จักน้อยลง เจ้าภาพที่จะหามาแสดงก็หายากขึ้น ก็ยังมีโอกาสแสดงน้อยลงอีก ภาวะการสลายตัวก็เพิ่มขึ้น คณะรองเงืงตันหยงก็ยิ่งมีน้อยลงไป ยิ่งหายากขึ้น และก็เป็นภาวะของการเสื่อมสลายของสื่อดังกล่าว

2.3 รายได้ นับเป็นปัจจัยสำคัญตัวหนึ่งที่มีส่วนสัมพันธ์กับการดำรงอยู่หรือเสื่อมสลาย ไปของรองเงืงตันหยง ผลจากการสัมภาษณ์นายโรง นางรำ และนักดนตรี จำนวน 25 คน ประมวลสรุปได้ว่า ในช่วงประมาณ พ.ศ. 2500 - 2515 เป็นช่วงที่รองเงืงตันหยงได้รับความนิยมอย่างสูง มีโอกาสรับงานแสดงทั้งในงานเทศกาลและงานพิธีกรรม โดยเฉพาะไม่ต่ำกว่าปีละ 20 ครั้ง และสามารถเปิดทำการแสดงเองเพื่อเก็บเงินในลักษณะ "เดินสาย" คล้ายรำวง ซึ่ง เคยได้รับความนิยมอย่างสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน้าแล้งหลังฤดูการเก็บเกี่ยว เฉลี่ยปีละ ไม่ต่ำกว่า 80 ครั้ง รายได้โดยเฉลี่ยครั้งละประมาณ 800 - 1,000 บาท ซึ่งนับว่าเป็นรายได้ ที่สามารถจะยึดเป็นอาชีพที่เลี้ยงตัวเองได้ แต่ในระยะหลัง ประมาณ 10 ปีที่ผ่านมา โอกาส ในการแสดงของรองเงืงตันหยงมีน้อยลงมากอย่างเห็นได้ชัดเจน หลายคณะต้องเลิกกันไป คณะที่ยังหลงเหลืออยู่ มีโอกาสรับงานแสดงทั้งงานเทศกาล งานพิธีกรรม และการเปิดทำการ

รายได้หลักก็มาจากการแสดงร้องเงิงตันหยง แต่ในระยะหลัง (พ.ศ. 2520 - 2530) โอกาสของการแสดงหรือการว่าจ้างน้อยลง นั่นก็หมายถึงว่ารายได้ก็น้อยลงด้วย การแสดงร้องเงิงตันหยงไม่สามารถยึดเป็นอาชีพได้ ผลจากการสัมภาษณ์ สรุปความได้ว่าในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาการเล่นร้องเงิงตันหยงเสื่อมความนิยมลงอย่างรวดเร็ว การว่าจ้างแทบจะไม่มีเลย เฉลี่ยแล้วปีหนึ่งมีเพียง 3 - 4 ครั้ง บางคณะไม่มีเลย การเปิดการแสดงเพื่อจำหน่ายตัวเก็บเงินนั้นเป็นไปได้ยากมาก เพราะผู้เดินมีน้อย ปัจจุบันนี้ (พ.ศ. 2532) การแสดงร้องเงิงตันหยงจะมีลักษณะเป็นการแสดงโชว์ในงานในงานหนึ่งมากกว่าที่จะใช้เล่นสำหรับเก็บเงินในลักษณะศิลปินอาชีพ และคณะที่จะรับงานเพื่อแสดงโชว์เช่นนั้นก็มีแทบนับคณะได้ เฉพาะในจังหวัดตรังมีเพียงคณะเกาะบางค้ำคาว อำเภอลีเกาเพียงคณะเดียวเท่านั้น ซึ่งคณะร้องเงิงตันหยงเกาะบางค้ำคาวเองปัจจุบันก็แยกย้ายกันประกอบอาชีพอื่นเป็นหลักแล้วเพียงสามารถเรียกมารวมกันได้เป็นครั้งคราวเมื่อต้องรับงานที่ปฏิเสธไม่ได้หรืองานที่สำคัญจริง ๆ เท่านั้น ภาพปรากฏจากการไม่มีโอกาสแสดงดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นถึงความเสื่อมสลายอย่างแทบจะสิ้นเชิงของร้องเงิงตันหยงได้อย่างชัดเจน

2.4 ความสามารถในการปรับปรุงคัดแปลงตนเอง การปรับปรุงคัดแปลงตนเองของร้องเงิงตันหยง ใ้ปรับปรุงตนเองในแง่ศิลปะการแสดง และอื่น ๆ เพื่อความอยู่รอด เช่น มีการร้องเพลงร่าวก เปิดโอกาสให้มีการเต้นรำแบบร่าวก สลับฉากกับการเล่นร้องเงิงตันหยง มีพ่อเพลง-แม่เพลง ร้องโต้ตอบกันแทนผู้เข้าร่วมเต้น เปิดโอกาสให้ผู้ร้องเพลงไม่ได้ได้มีโอกาสเล่นด้วย และในแง่ของการแต่งกายจากเดิมที่ใส่เสื้อแขนยาวรัดรูป เรียกตามภาษามาเลย์ถิ่น ว่า "เสื้อหยอหยยา" นุ่งผ้า "บงเต๊ะ" ก็ได้มีการรับเอารูปแบบการแต่งกายแบบร่าวกเข้าไป ประสมประสาน คือ นุ่งมุ้งกระโปรงชุดสั้น ๆ ที่ตัวเสื้อรัดรูป ส่วนกระโปรงบาน

สิ่งหนึ่งที่น่าจะสังเกตคือการปรับปรุงตนเองของร้องเงิงตันหยงนั้น เป็นการลอกเลียนแบบ และรับเอารูปแบบการแสดงของสื่ออื่นอย่างเช่น ร่าวก มาทั้งหมด ไม่ได้นำมาประยุกต์หรือคิดรูปแบบใหม่ประสานกับลักษณะเดิมที่มีอยู่ ทำให้การเล่นของตัวเองสูญเสียเอกลักษณ์ไป และการเป็นแบบใหม่นั้นก็ไม่สามารถจะสู้สิ่งเก่าที่เขามีความพร้อม มีความแข็งตัวอยู่แล้วได้ ก็ทำให้ร้องเงิงตันหยงเสื่อมไป

อย่างไรก็ตามแม้มีการปรับปรุงตัวเองดังกล่าวแล้ว แต่ร่องเงืงคันหยงก็ยากที่จะต้านทาน กระแสความมันเทิงสำเร็จรูปจากเขตเมือง สื่อสมัยใหม่ได้เข้าครอบครองพื้นที่ในแถบถิ่นนี้อย่าง กว้างขวางในเกือบทุกช่วงของกิจกรรมชีวิต โอกาสของการแสดง โอกาสของการว่าจ้างยังคง มีน้อยอย่างเดิม ความนิยมจากผู้เล่นก็ไม่ได้เพิ่มขึ้นมากนัก

3. การเชื่อมความนิยมของผู้ร่วมเล่นและผู้ชม

การเชื่อมความนิยมของผู้ชมนับเป็นปัจจัยหลักที่นำไปสู่การเชื่อมสลายของสื่อพื้นบ้านทุกชนิด จากผลการสัมภาษณ์ผู้ที่เคยมีโอกาสชมการเล่นและมีโอกาสร่วมเล่นร่องเงืงคันหยง จำนวน 150 คน ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรตัวอย่าง ดังกล่าว พอจะสรุปถึงสาเหตุของการเชื่อมความนิยมของผู้ร่วม เล่นและผู้ชมได้ดังนี้

3.1 โอกาสในการเลือกมหรสพและสิ่งบันเทิงอื่นๆ จากการศึกษาถึงการเข้ามาแทนที่ ของสื่อสมัยใหม่ อันได้แก่ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และภาพยนตร์ และการเข้ามา แทนที่ของมหรสพและการแสดงจากเขตเมือง เป็นสิ่งชี้ชัดว่าโอกาสในการเลือกกิจกรรมนันทนาการ ของชาวบ้านมีมากขึ้น สื่อพื้นบ้านส่วนใหญ่จะเป็นในลักษณะของการให้ความสนุกสนานมันเทิงใจ ในปัจจุบันสิ่งบันเทิงใจมีให้เลือกมากมายหลายวิธี สื่อบันเทิงที่สำเร็จรูปจากเครื่องเทคโนโลยี สมัยใหม่ มีความง่ายในการเปิดรับในราคาที่ถูกลงกว่า และในโอกาสที่มากกว่า จึงเป็นที่แน่นอน ว่าโอกาสในการเลือกมหรสพและสิ่งบันเทิงเหล่านี้เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สื่อพื้นบ้านร่องเงืงคันหยง เชื่อมความนิยมไป

3.2 การขาดการบันทึกที่เป็นหลักฐาน เนื่องจากการแสดงร่องเงืงคันหยงที่ผ่านมาไม่ได้ มีการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ไม่ว่าจะในรูปแบบเอกสารที่จะให้เยาวชนได้ศึกษาค้นคว้า ในรูปของ ภาพถ่ายและแถบบันทึกภาพ หรือในลักษณะของการถ่ายทอดทางวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ การไม่มีโอกาสได้ฟัง ได้ชม เนื่องจากโอกาสในการแสดงน้อยลงไป ประจวบกับการไม่มีโอกาส เผยแพร่ทางสื่อมวลชนสมัยใหม่ การไม่มีหลักฐานให้พบเห็นหรือศึกษาค้นคว้า เป็นเหตุนำมาสู่ ความไม่รู้จัก ขาดความสนใจที่จะติดตาม และนำไปสู่การเชื่อมความนิยมไปในที่สุด จากการ สอบถามกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 15 - 25 ปี ซึ่งส่วนใหญ่ไม่รู้จักหรือไม่นิยมชมและเล่นร่องเงืง คันหยงถึงสาเหตุของการเชื่อมความนิยมต่อสื่อชนิดนี้ พบว่าส่วนหนึ่งพวกเขาไม่เคยมีโอกาสได้ยิน

ได้ชมมาก่อน ไปชมแล้วก็ไม่เข้าใจ ไม่สนุกสนาน มุขตลกไม่สามารถทำให้เกิดอารมณ์ร่วมหรือ คล้อยตามเหล่านั้นนับเป็นสาเหตุหนึ่งที่น่าไปสู่การเสื่อมความนิยมของผู้ชม

3.3 ความยากในการร่วมแสดงหรือร่วมเล่นร้องเงิงตันหยง เนื่องจากร้องเงิงตันหยง ไม่ได้เป็นมหรสพที่ผู้ชมการแสดงมีฐานะเป็นเพียงผู้ชมการแสดงฝ่ายเดียว การเล่นชนิดนี้จะสนุก สนานบันเทิงจริง ๆ หากผู้ชมมีโอกาสเข้าร่วมเล่นด้วย เหมือนการไปงานเต้นรำสมัยใหม่หากผู้ไป ร่วมงานเต้นรำไม่เป็น โอกาสในการมีส่วนร่วมและความสนุกสนานก็ย่อมน้อยลง การเล่น ร้องเงิงตันหยงนั้นมีความยากในการโต้ตอบกลอนสด ซึ่งผู้เล่นจะต้องมีคุณสมบัติเฉพาะตัวใน เชิงกลอน มีปฏิภาณไหวพริบ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่กำหนดผู้เล่น อีกทั้งการเต้นรำก็ต้องอาศัยทักษะ พื้นฐาน มีจังหวะทำนองเฉพาะเพลงร้องเงิงซึ่งผู้เล่นจะต้องเรียนรู้ ไม่ง่ายเหมือนการเต้นรำ (การคืน) สมัยใหม่ของวัยรุ่น ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีผู้ชมหรือผู้เล่นร้องเงิงตันหยงมีน้อยลงไป นอกจากนั้นบทเพลงที่ใช้ร้องโต้ตอบกันมีลักษณะของภาษามาเลย์ถิ่นผสมอยู่ สำเนียงของภาษาก็เป็น ภาษาถิ่นใต้ที่กลุ่มชาวไทยมุสลิมในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษและวันตกใช้กัน ซึ่งยากในการสื่อสาร ทำความเข้าใจจากคนต่างถิ่นหรือแม้แต่เยาวชนชนรุ่นใหม่ซึ่งไม่ค่อยมีโอกาสคุ้นเคยกับภาษาถิ่นเหล่านี้ ทำให้ฟังแล้วไม่เกิดความสุขสนาน หรือฟังแล้วเกิดความรู้เกิดความเข้าใจไม่ตรงกับนางรำ คู่เต้นที่ร้องโต้ตอบกัน ไม่สามารถสื่อสารให้เกิดอารมณ์ร่วมหรือคล้อยตามได้ ก็เป็นสาเหตุหนึ่ง ที่ก่อให้เกิดการเสื่อมความนิยมของผู้ชม

3.4 การขาดการสนับสนุนจากทางราชการ จากผลการสัมภาษณ์นายโรง นางรำ และนักดนตรี ทั้ง 25 ราย พบว่าการเล่นร้องเงิงตันหยงขาดการสนับสนุนจากทางราชการ ไม่เคยได้รับความเอาใจใส่เท่าที่ควร ทุกคนไม่เคยได้มีโอกาสไปแสดงหรือบันทึกเทปทางวิทยุ กระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ แม้แต่โอกาสของการแสดงสาธิตหรือแสดงโชว์ที่หน่วยราชการจัดให้ ก็มีน้อยมาก เพิ่งจะมีไม่กี่ฉบับนี้ ที่มีหน่วยราชการบางหน่วยได้เริ่มให้ความสนใจมาบันทึกเทป มาถ่ายทำวีดีโอเทป ซึ่งก็เป็นเรื่องค่อนข้างยากที่จะทำให้สมบูรณ์ได้ ส่วนมากจะเป็นการเล่น เพลงอย่างละเล็กอย่างละน้อย พอมองเห็นจังหวะ ท่วงทำนองการเล่น ไม่เหมือนการเล่น แบบเดิม อีกทั้งนายโรง นางรำ และนักดนตรีส่วนหนึ่งก็อายุมากเกินกว่าจะเล่นได้แล้ว มีบ้างที่เสียชีวิตไปแล้วซึ่งก็เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการเล่นร้องเงิงตันหยง ซึ่งหาก

หน่วยราชการที่ผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องชาติความสงบในชาติความตระหนักในการบันทึกไว้เพื่อการถ่ายทอดต่อไป ก็เป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ร่องเงืงต้นหยงไม่เป็นที่รู้จักและถูกลืมเลือนไปในที่สุด

ในการศึกษาถึงประเด็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเสื่อมสลายของร่องเงืงต้นหยงนี้พบว่า นอกจากสาเหตุปัจจัยที่เกิดจากการเข้ามาแทนที่ของสื่อสมัยใหม่ ปัจจัยจากข้อจำกัดของตัวสื่อเอง และปัจจัยที่เกิดจากการเสื่อมความนิยมของผู้ชม ตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้แล้ว ยังพบเหตุปัจจัยหลัก ๆ ที่น่าจะส่งผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการเล่นร่องเงืงต้นหยงและการเสื่อมความนิยมของผู้ชม ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. หากพิจารณาถึงประวัติความเป็นมาของร่องเงืงต้นหยง ที่กล่าวว่าสื่อชนิดนี้เป็นของชนชาติชวา - มาลายู เผยแพร่เข้ามาในพื้นที่จังหวัดริมฝั่งทะเลของภาคใต้ ประมาณ 200 ปี มาแล้ว การเข้ามาสันนิษฐานเป็น 2 กระแส คือ เดิมเป็นเพียงการเต้นสลับจากของมะโย่ง และการเต้นดังกล่าวเป็นที่นิยมแพร่หลายขึ้น จึงจัดตั้งเป็นคณะร่องเงืงต้นหยงรับการแสดงในหมู่บ้าน และอีกกระแสหนึ่งกล่าวว่าเป็นรูปแบบการแสดงที่รับมาจากคณะร่องเงืงต้นหยงที่นิยมเล่นกันในในกลุ่มชนชวา - มาลายูโดยตรง เดิมมีการร้องเป็นภาษามลายู แล้วนำมาดัดแปลงบทร้องเป็นคำไทยถิ่นใต้ พิจารณาในส่วนนี้จะพบว่าร่องเงืงต้นหยงเป็นสื่อที่มีอายุไม่ยาวนานนัก ในช่วงอายุของกรุงรัตนโกสินทร์นี้เอง และหากร่องเงืงต้นหยงเป็นเพียงการเต้นสลับจากของมะโย่ง ก็แน่นอนว่าสื่อชนิดนี้ย่อมมีความสำคัญน้อย หากเปรียบเทียบกับสื่อชนิดอื่น ๆ ในภาคใต้ เช่น โนห์รา หนังตะลุง ซึ่งมีประวัติความเป็นมายาวนาน มีอายุเก่าแก่ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา มีการแพร่กระจายสูง มีความเด่นชัดในศิลปะการเล่นที่ได้รับการยอมรับ และได้รับความนิยมนับแต่หลายยี่เนาน จนเป็นค่านิยมที่มีอยู่ทุกสมัยและฝังลึกในจิตใจของประชาชน แต่ร่องเงืงต้นหยงนั้นไม่ได้มีคุณสมบัติดังกล่าว ก็ย่อมเสื่อมสลายไปได้ง่ายและเร็วกว่า

2. จากการศึกษาพบว่า คณะร่องเงืงต้นหยงทั้งหมดเป็นของชาวไทยมุสลิม โดยรูปแบบที่ปรากฏและจากเนื้อหาของบทเพลงที่สะท้อนให้เห็น จะพบว่าร่องเงืงต้นหยงมีสัญลักษณ์ของศาสนาอิสลามที่เด่นชัดมาก ในอดีตสื่อชนิดนี้ได้รับการถูกเลือก เป็นสื่อที่ช่วยให้เกิดการประสานร่วมระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิม แต่ในปัจจุบันรูปแบบการละเล่นที่มีสัญลักษณ์ทางศาสนาชัดเจนอย่างนี้อาจเป็นรูปแบบที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากว่าไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เล่นได้ได้อย่างสอดคล้องกับสภาพวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป บทเพลงร่องเงืงต้นหยงส่วนใหญ่จะสะท้อนให้เห็น

ถึงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม ส่วนการรายงานวิพากษ์วิจารณ์สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป หรือการพูดถึงภาวะในปัจจุบันกระทำได้น้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากบทร้องส่วนใหญ่จะเป็นคำเรียนที่ เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม แม้ร้องแจ้งคันหยงจะเปิดโอกาสให้มีการค้นกลอนสดได้ แต่เป็นสิ่งที่ยาก ผู้เล่นจะต้องมีปฏิภาณไหวพริบดี และมีความสามารถเชิงกลอน ในส่วนนี้หากเปรียบเทียบกับหนังตะลุง จะเห็นชัดว่า หนังตะลุงนั้นมีความใกล้ชิดกับประชาชน สามารถสอดแทรกเรื่องราวต่าง ๆ ที่ใกล้ตัว เรื่องราวที่เป็นปัจจุบัน ที่ผู้ชมรู้สึกมีส่วนร่วมได้มากกว่า หนังตะลุงจึงสามารถครองใจชาวใต้ได้ มาจนถึงปัจจุบัน

3. หากพิจารณาภาพของสังคมชาวใต้ในปัจจุบัน จะเห็นว่าตั้งแต่จังหวัดชุมพรถึงสงขลา และจังหวัดภาคใต้ฝั่งตะวันตก ชาวใต้กลุ่มนี้ดำเนินชีวิต โดยเฉพาะความเชื่ออยู่ภายใต้อิทธิพลของ ศาสนาพุทธ ส่วนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูลนั้นอยู่ ภายใต้อิทธิพลของศาสนาอิสลาม การฟื้นฟูให้ปฏิบัติตามหลักคำสอนอิสลาม ที่ก่อให้เกิดกรณีความ ชัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างกลุ่มส่งผลให้การเล่นร้องแจ้งคันหยงเสื่อมความนิยมไป ทั้งในส่วนของ คณะร้องแจ้งคันหยงและผู้ชม ซึ่งการเล่นบันเทิงร้องรำในลักษณะนี้ไม่เหมาะสมตามหลักศาสนา อิสลาม อาจถูกห้ามไปโดยปริยาย และในส่วนของชาวไทยพุทธซึ่งเคยร่วมเล่นหรือชมการแสดง ก็อาจรู้สึกได้ถึงสัญลักษณ์ศาสนาที่ปรากฏจากร้องแจ้งคันหยงอย่างเด่นชัด จึงไม่เลือกร้องแจ้งคันหยง ในปัจจุบัน มองเห็นถึงความไม่เหมาะสมและมีโอกาสของการเลือกสื่อบันเทิงอย่างอื่นแทน

แม้ว่าในพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษและตะวันตกของภาคใต้ ไม่เคยมีกรณีความขัดแย้งอย่างรุนแรง ระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิมอย่างเช่นในเขตจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ก็พบว่ากิจกรรม การเข้ากลุ่ม การช่วยงาน ทั้งในพิธีกรรมส่วนบุคคล และพิธีกรรมระดับชุมชนของชนทั้งสองกลุ่ม มีน้อยลงไปมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากโอกาสของกิจกรรมดังกล่าวที่มีน้อยลงไป และอาจจะเป็นผล มาจากการฟื้นฟูศาสนาอิสลามในจังหวัดภาคใต้ดังกล่าวที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่นี้ หลีกเลียงภาวะใดก็ตามที่มีสัญลักษณ์ทางศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้อง ด้วยเหตุนี้จึงอาจเป็นผลให้ร้องแจ้ง คันหยงไม่ถูกเลือกในปัจจุบัน ทั้งที่เคยนิยมมาก่อน ซึ่งก็เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ส่งผลให้ ร้องแจ้งคันหยงเสื่อมสลายไป